

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 79



Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 63

10 martie 2020

Cuprins

I Rezoluții, recomandări și avize

REZOLUȚII

Comitetul Regiunilor

A 137-a sesiune plenară a CoR, 4.12.2019-5.12.2019

2020/C 79/01 Rezoluția Comitetului European al Regiunilor – Pactul ecologic – în parteneriat cu autoritățile locale și regionale . . . 1

AVIZE

Comitetul Regiunilor

A 137-a sesiune plenară a CoR, 4.12.2019-5.12.2019

2020/C 79/02 Avizul Comitetului European al Regiunilor – Provocările cu care se confruntă regiunile metropolitane și poziția lor în viitoarea politică de coeziune post-2020 8

2020/C 79/03 Avizul Comitetului European al Regiunilor – Strategia macroregională pentru regiunea Carpaților 13

2020/C 79/04 Avizul Comitetului European al Regiunilor – Potențialul sectorului feroviar de realizare a priorităților politice ale UE 18

2020/C 79/05 Avizul Comitetului European al Regiunilor – Îmbunătățirea capacității administrative a autorităților locale și regionale de consolidare a investițiilor și a reformelor structurale în perioada 2021-2027 25

RO

2020/C 79/06	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Convenția primarilor post-2020	30
2020/C 79/07	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Munca pe platformele digitale – provocări la nivel local și regional în materie de reglementare.....	36
2020/C 79/08	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Un cadru european de răspunsuri normative la economia colaborativă	40
2020/C 79/09	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Autoritățile locale și regionale modelează viitorul Parteneriat estic...	45
2020/C 79/10	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Plan de acțiune împotriva dezinformării.....	50
2020/C 79/11	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Raportul Comisiei Europene privind politica în domeniul concurenței pentru anul 2018	54

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

REZOLUȚII

COMITETUL REGIUNILOR

A 137-A SESIUNE PLENARĂ A COR, 4.12.2019-5.12.2019

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor – Pactul ecologic – în parteneriat cu autoritățile locale și regionale

(2020/C 79/01)

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

având în vedere:

- Pactul ecologic european anunțat de Ursula von der Leyen, președintele ales al Comisiei Europene, în documentul *O Uniune mai ambițioasă – Programul meu pentru Europa*,
- faptul că autoritățile locale și regionale pun în aplicare 70 % din toată legislația UE, 70 % din măsurile de atenuare a schimbărilor climatice, 90 % din politicile de adaptare la aceste schimbări și 65 % din obiectivele de dezvoltare durabilă și că efectuează o treime din cheltuielile publice și două treimi din investițiile publice, ele vor realiza Pactul ecologic european pe teren,

Către un Pact ecologic ambițios, care să dea rezultate la nivel local și să își extindă sfera de acțiune la nivel mondial

1. subliniază că Pactul ecologic trebuie să fie ambițios pentru a face din Europa primul continent neutru din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050 și își exprimă satisfacția că durabilitatea este plasată în centrul elaborării politicilor. Pactul ecologic ar trebui să fie un instrument de stabilire a agendei de lucru care să conducă la integrarea criteriilor de durabilitate în toate politicile UE, în stabilirea priorităților macroeconomice și a instrumentelor financiare, în semestrul european și în cadrul financiar multianual 2021-2027;
2. subliniază că Pactul ecologic ar trebui să fie un instrument de realizare a obiectivelor Strategiei privind biodiversitatea și ale Acordului de la Paris, de punere în aplicare pe deplin a Agendei 2030 a ONU și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), precum și de furnizare a unei contribuții ambițioase a UE în perspectiva creării cadrului politic internațional în materie de protecție a biodiversității pentru perioada post-2020, care urmează a fi definit cu ocazia COP 15 a Convenției privind diversitatea biologică (CBD);
3. solicită Comisiei să revizuiască, dacă este necesar, țintele UE incluse în Pachetul „Energia curată”, pentru a garanta că Europa va deveni, până cel târziu în 2050, neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, stimulând competitivitatea europeană și justiția socială, și să integreze aceste ținte într-o legislație europeană referitoare la climă. În acest sens, solicită ca ținta de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră să fie majorată până în 2030 la cel puțin 55 %, ținta de eficiență energetică la 40 % și cea privind energia din surse regenerabile la 40 %;

Un pact ecologic care adoptă o abordare teritorială și asigură coerența politicilor

4. cere ca Pactul ecologic să adopte o abordare globală bazată pe realitatea zonei, care să propună soluții concrete și să țină seama de mizele economice, sociale, geografice și ecologice și de oportunitățile de la nivelul regiunilor și orașelor, și să beneficieze de participarea și implicarea populației locale în conceperea și punerea în aplicare a viitoarelor propuneri;
5. se așteaptă ca Pactul ecologic să integreze durabilitatea, făcând din integrarea politicilor o abordare, nu doar o prioritate, și să asigure coerența politicilor, inclusiv în evaluarea sau verificarea adecvării, pentru a alinia prioritățile, ambițiile și calendarele diverselor politici ale UE și a evita duplicările sau procedurile și rezultatele contradictorii. Cere Comisiei să utilizeze orientările și setul de instrumente pentru o mai bună legiferare, pentru a contribui la elaborarea unei legislații adaptate exigențelor viitorului, și atrage atenția, în acest context, asupra pericolului formalismului în ceea ce privește îmbunătățirea legiferării, ca de pildă aplicarea principiului „unul adoptat, altul anulat” în legătură cu actele normative ale UE, principiu care nu este pe măsura complexității problemelor politice și de reglementare care trebuie rezolvate;
6. cere Comisiei să propună măsuri la nivelul UE pentru internalizarea costurilor externe și aplicarea coerentă a principiului „poluatorul plătește”;

7. își reiterează solicitarea ca aspectele legate de mediu și de schimbările climatice să fie luate mai bine în considerare în cadrul relațiilor externe ale UE. Subliniază, de asemenea, importanța schimburilor de experiență *inter pares* în cadrul platformelor de cooperare teritorială, cum ar fi ARLEM și CORLEAP, și al parteneriatelor dintre orașe. Schimbările climatice ar trebui să rămână o prioritate diplomatică strategică a UE, pentru a garanta că țările terțe adoptă și pun în aplicare politici ambițioase pentru a atinge neutralitatea climatică;

8. subliniază – prin prisma acestor elemente – importanța crucială a unei politici maritime integrate ambițioase, care să permită o abordare globală și coerentă a oceanelor, pentru a prezerva contribuția lor la combaterea încălzirii globale, pentru a le proteja biodiversitatea (de care depinde și alimentația noastră) și pentru a le exploata capacitatea de a contribui la dezvoltarea surselor regenerabile de energie;

Obținerea de rezultate tangibile pe teren, prin utilizarea guvernanței pe mai multe niveluri și a subsidiarității active

9. invită Comisia să se asigure că Pactul ecologic se bazează pe un cadru de guvernanță pe mai multe niveluri: salută rezoluțiile Parlamentului European privind Conferința ONU din 2019 privind schimbările climatice, de la Madrid, și privind urgența climatică, prin care se solicită o acțiune imediată și ambițioasă pentru a limita încălzirea globală la 1,5 °C și se recunoaște că o tranziție de lungă durată către o societate durabilă și cu emisii scăzute de dioxid de carbon nu poate fi realizată fără participare în sens ascendent și descendent; subliniază că autoritățile locale și regionale sunt pregătite să dea formă Pactului climatic european împreună cu cetățenii, întreprinderile, universitățile și centrele de cercetare;

10. consideră că finanțarea și sprijinul prin fonduri UE ar trebui să facă întotdeauna obiectul unei evaluări a impactului asupra climei și a durabilității. Subvențiile directe și indirecte pentru mediu, ajutoarele și schemele de sprijin ar trebui analizate din perspectiva corelării lor cu obiectivele privind clima și durabilitatea și ar trebui eliminate;

11. solicită Comisiei să prezinte agende de acțiune în spiritul Pactului ecologic, cu obiective măsurabile, acțiuni specifice și finanțare adecvată, pregătite în cooperare cu autoritățile locale și regionale, în conformitate cu competențele juridice de care dispun în propriile state membre. Pactul ecologic nu va avea succes decât dacă este transpus în strategii și planuri elaborate și puse în aplicare la nivel european, național, regional și local;

12. invită Comisia să monitorizeze progresele înregistrate de guvernele naționale și de autoritățile locale și regionale (ALR) în abordarea factorilor favorizanți și a obstacolelor din cadrul procesului uniunii energetice, cu implicarea strânsă și directă a autorităților locale și regionale;

13. cere statelor membre să instituie dialoguri pe mai multe niveluri în domeniul climei și al energiei și să implice în mod activ autoritățile locale și regionale în elaborarea și revizuirea planurilor naționale privind energia și clima, corelându-le ambițiile cu scenariile care duc la neutralitate climatică și elaborând contribuții stabilite la nivel local și regional care să le completeze pe cele stabilite la nivel național (CSN) ⁽¹⁾;

14. se angajează, în acest sens, să înființeze un forum al autorităților locale și regionale, precum și al părților interesate, care să coopereze cu Comisia Europeană și statele membre pentru a-i reuni în mod regulat pe toți actorii relevanți, cu scopul de a oferi feedback cu privire la punerea în aplicare a acțiunilor și inițiativelor legate de Pactul ecologic, precum și sugestii de propuneri legislative, asigurând un schimb de bune practici la toate nivelurile de guvernanță;

15. invită Comisia să includă Pactul ecologic printre temele viitoarei Conferințe privind viitorul Europei, dat fiind că schimbările climatice și dezvoltarea durabilă în cadrul obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) au un impact direct asupra bunăstării cetățenilor UE;

16. se așteaptă ca Comisia să sprijine și să extindă în continuare inițiative precum Convenția globală a primarilor pentru climă și energie, atât în interiorul, cât și în afara UE;

17. cere Comisiei să ia pe deplin în considerare concluziile rapoartelor privind punerea în aplicare a politicilor pentru un aer curat și achizițiile publice realizate în cadrul proiectului-pilot al CoR privind Rețeaua de centre regionale pentru evaluarea punerii în aplicare ⁽²⁾ (RegHubs). Proiectul RegHubs ar trebui să fie utilizat și pentru inițiativele legate de Pactul ecologic;

⁽¹⁾ CoR (2018) 923.

⁽²⁾ <https://cor.europa.eu/ro/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>

Gestionarea situațiilor de tranziție în care regiunile și orașele devin tot mai durabile

18. solicită ca Pactul ecologic să abordeze diferite mize în materie de tranziție, inclusiv pe cele legate de energie, de oceane, de economia circulară, de producția și consumul de alimente, de mobilitate, digitalizare și mediu;
19. solicită Parlamentului European să comande un studiu oficial privind impactul asupra mediului al deplasării deputaților în Parlamentul European între Bruxelles și Strasbourg de douăsprezece ori pe an;
20. cere ca Uniunea Europeană să garanteze că tranzițiile au loc în mod echitabil și participativ, atrăgându-i pe toți actorii în parteneriate, fără a lăsa pe nimeni deoparte;
21. solicită Comisiei Europene să asigure coeziunea economică, socială și teritorială a tranzițiilor, acordând o atenție deosebită celor mai defavorizate regiuni, zonelor afectate de tranziția industrială și celor slab populate, precum și teritoriilor vulnerabile din punctul de vedere al mediului, cum ar fi insulele și regiunile muntoase;
22. subliniază că achizițiile publice reprezintă o posibilă pârghie puternică de asigurare a unei aprovizionări mai durabile cu alimente (locale și ecologice), prin intermediul contractelor de servicii de alimentație publică pentru cantinele școlilor și spitalelor, dar și de dezvoltare a unei mobilități durabile. Astfel se poate consolida legătura dintre urban și rural, care este menționată în Noua agendă urbană Habitat III (NUA); cere din nou Comisiei să clarifice mai ales restricțiile impuse în prezent de normele de achiziții publice, pentru a aplica criteriile de durabilitate, de exemplu prin publicarea de manuale;
23. subliniază necesitatea dezvoltării unui învățământ cuprinzător și a competențelor, de care este mare nevoie pentru tranziția ecologică; solicită din nou înființarea unui Observator pentru această tranziție, care să colecteze date de la nivel regional în sprijinul elaborării politicilor la toate nivelurile de guvernare;

Energie și schimbări climatice

24. invită Comisia să se asigure că Actul legislativ european privind clima se bazează pe o analiză aprofundată a impactului și avantajelor sale, împreună cu planuri concrete de finanțare, că el cuprinde atât atenuarea schimbărilor climatice, cât și adaptarea la ele și că reprezintă baza unui pachet cuprinzător și ambițios privind neutralitatea climatică;
25. subliniază importanța cercetării și a colectării de date cu privire la variațiile climatice prognozate, precum și a necesității de a stimula cooperarea interregională, pentru a interveni cu privire la cele mai sensibile aspecte ale schimbărilor climatice;
26. reiterează apelul adresat instituțiilor UE de a garanta că adaptarea la schimbările climatice și reziliența la dezastre, ca aspecte esențiale ale dezvoltării durabile, sunt luate în considerare în cadrul viitoarelor fonduri și proiecte ale UE, corelându-le și cu politicile de coeziune, de dezvoltare rurală, de sănătate, de cercetare și de mediu ⁽³⁾;
27. îndeamnă UE să sprijine autoritățile regionale și locale în protejerea și refacerea absorbantilor naturali de CO₂, care sunt importanți pentru atingerea neutralității climatice, în special prin adaptarea gestionării solurilor organice și refacerea turbăriilor și a zonelor umede;
28. invită Comisia să propună definiții și norme clare pentru comunitățile energetice locale și alte tipuri de „prosumatori”, pentru a le oferi siguranță, a le asigura acces la piață, la instrumente financiare și la know-how, și a susține autoconsumul colectiv în clădirile private;
29. solicită, în ceea ce privește clădirile publice, să se depună în continuare eforturi în privința eficienței energetice și să se înregistreze progrese în legătură cu autoconsumul; face apel la încurajarea colectării de date privind consumul de energie electrică și termică și la inițierea unor strategii privind inteligența artificială, care să contribuie la economisirea energiei;

⁽³⁾ CoR (2018) 6135

30. invită Comisia Europeană să sprijine în continuare dezvoltarea și utilizarea energiei durabile din surse regenerabile, oferind un cadru politic și de reglementare clar, precum și un sprijin adecvat cercetării și dezvoltării privind tehnologiile inovatoare în domeniul energiei din surse regenerabile, inclusiv o foaie de parcurs pentru hidrogen curat;

31. se așteaptă ca Pactul ecologic să includă un plan de acțiune al UE privind locuințele accesibile, care ar trebui să fie, în același timp, în concordanță cu eforturile sporite de eradicare a sărăciei energetice. Pentru ca tranziția să fie echitabilă, trebuie să se prevadă măsuri care să garanteze că persoanele vulnerabile se pot bucura de locuințe mai călduroase și mai eficiente pe plan energetic, care utilizează tehnologii regenerabile, precum energia solară;

32. subliniază că, în UE, consumul de energie al clădirilor reprezintă mai mult de 40 % din consumul total de energie și, prin urmare, consideră că modernizarea locuințelor ar putea contribui în mod semnificativ la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în Europa și la eradicarea sărăciei energetice. În acest sens, invită Comisia să propună un plan ambițios de finanțare pentru renovarea locuințelor, ca parte a Pactului ecologic;

Tranziția către o economie circulară

33. consideră că, pentru realizarea obiectivelor Pactului ecologic, este neapărată nevoie de o strategie cuprinzătoare pe termen lung pentru industria europeană, care va stimula inovarea și va oferi avantaje competitive și oportunități de creare de locuri de muncă, în special pentru tineri; în acest context, este esențial să se garanteze că industriile mari consumatoare de energie sunt sprijinite în tranziția către metode de producție cu emisii scăzute de dioxid de carbon, pentru a limita denaturarea concurenței și a evita relocarea emisiilor de dioxid de carbon, în special prin finanțarea de către UE a cercetării relevante și a dezvoltării unor soluții practice;

34. solicită ca noul plan de acțiune privind economia circulară pentru perioada post-2020 să fie ambițios, cu termene precise și bazat pe date științifice, și așteaptă cu interes să colaboreze strâns cu Comisia Europeană cu privire la aceste propuneri;

35. subliniază că prevenirea ar trebui să fie prima prioritate, în conformitate cu ierarhia deșeurilor stabilită de UE; solicită măsuri ambițioase, inclusiv proiectarea ecologică a bunurilor și serviciilor, prevenirea deșeurilor, reciclarea, recuperarea și reutilizarea materialelor și a componentelor și reducerea substanțelor nocive și a substanțelor greu de reprocusat, pentru a încuraja posibilitatea de a le repara, recicla, moderniza, făcându-le durabile. În acest context, încurajează autoritățile locale și regionale să utilizeze instrumente multiple, inclusiv identificarea obiectivelor obligatorii ale UE, măsuri fiscale la toate nivelurile, răspunderea extinsă a producătorilor și achizițiile publice ecologice, cu ținte obligatorii, ca parte a fiecărei oportunități de finanțare a UE;

36. cere Comisiei Europene să propună un obiectiv ambițios de reducere a deșeurilor municipale până în 2030: țintele de reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale să ajungă la 70 % din greutate până în 2030, deșeurile alimentare să fie reduse cu 50 % până în 2030, împreună cu o țintă obligatorie de maximum 5 % deșeuri reziduale depozitate până în 2030;

37. sprijină, în acest context, și eforturile depuse recent în domeniul microplasticelor și pentru punerea în aplicare a legislației privind materialele plastice (*), subliniind că poluarea cu materiale plastice ar trebui abordată la sursă;

38. cere Comisiei să încurajeze toate regiunile și orașele europene să adopte planuri de acțiune în domeniul bioeconomiei sau să prevadă un capitol dedicat bioeconomiei în strategia lor globală de dezvoltare;

Tranziția alimentară

39. având în vedere că UE a devenit cel mai mare importator și exportator de alimente la nivel mondial, insistă ca acordurile comerciale să fie evaluate în raport cu obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv în sectorul agroalimentar, și ca acordurile comerciale să se bazeze pe principiile dezvoltării durabile;

40. dat fiind că agricultura este responsabilă pentru 10 % din emisiile de gaze cu efect de seră și este afectată în mod direct de schimbările climatice, solicită Comisiei să promoveze practici agricole durabile, prin consolidarea asistenței financiare pentru practicile fără impact asupra climei și mediului în ambii piloni ai politicii agricole comune (PAC);

(*) CoR (2018) 925 și CoR (2018) 3652

41. propune un capitol care să ofere o perspectivă locală și regională asupra strategiei „de la fermă la consumator”, extrem de importantă în modelele economice mici, pentru a evalua efectele modelelor internaționale și mondiale de producție alimentară asupra sistemelor locale și regionale de producție;

42. subliniază rolul esențial pe care îl joacă pădurile și turbăriile din UE în realizarea neutralității climatice. Pledează pentru o strategie solidă a UE pentru păduri și turbării și sprijină sistemele ambițioase de etichetare a produselor alimentare care sunt fabricate după metode ce nu implică defrișarea solului ⁽⁵⁾. Reamintește, în acest sens, angajamentele asumate de statele membre în temeiul Regulamentului privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură (LULUCF) și recunoaște eforturile depuse pentru a îmbunătăți absorbția CO₂;

43. reamintește că oceanele au o contribuție majoră la hrana noastră; încurajează elaborarea unei noi strategii de sprijin pentru culturile și biotehnologiile marine, cu respectarea mediului și a protejării mediilor naturale, subliniind importanța pescuitului durabil pentru echilibrul zonelor de coastă;

44. subliniază că autoritățile locale și regionale au nevoie de o metodologie standardizată de colectare și transmitere a datelor despre impactul de mediu al produselor alimentare, inclusiv al risipei de alimente, pentru a asigura comparabilitatea datelor între statele membre și pentru a încuraja măsurarea în termeni economici a costurilor ecologice și sociale asociate produselor alimentare sau anumitor regimuri alimentare;

Tranziția în materie de mobilitate

45. observă că autoritățile locale și regionale sunt factori-cheie de mobilitate ecologică și de ecologizare a transporturilor. Ca atare, solicită să se adopte urgent măsuri la nivelul UE pentru internalizarea costurilor externe în funcție de modul de transport, pentru a asigura condiții de concurență mai echitabile, în special revizuirea tratamentului fiscal al anumitor combustibili pentru transport;

46. subliniază că va trebui ca rețelele electrice, stocarea și comercializarea energiei electrice, gestionarea infrastructurii publice, regulile de transport și impozitare să fie toate modernizate pentru a fi adaptate corespunzător la modurile noi și inovatoare de transport, printre care cele cu baterie sau cu pile de combustie cu hidrogen;

47. subliniază că, prin valorificarea potențialului tehnologiilor digitale, va fi posibilă optimizarea transportului și crearea unei rețele transeuropene de transport multimodale (TEN-T). Aceasta presupune existența unor sisteme de transport inteligente (STI) și a unei infrastructuri cu aceleași trăsături;

Tranziția ecologică

48. își reiterează apelul pentru un al 8-lea Program de acțiune ⁽⁶⁾ pentru mediu și subliniază că acest program ar trebui să fie aliniat la obiectivele Pactului ecologic și să contribuie decisiv la îndrumarea punerii sale efective în aplicare pe teren. Solicită îmbunătățirea participării autorităților subnaționale la ciclul de evaluare a punerii în aplicare a politicilor de mediu;

49. solicită elaborarea cadrului global pentru biodiversitate (GBF) post-2020, prin alinierea și integrarea tuturor acordurilor relevante privind mediul ale ONU la obiectivele privind biodiversitatea pentru 2030. În perspectiva COP 15 din 2020, părțile la Convenția privind diversitatea biologică (CBD) ar trebui să recunoască oficial rolul indispensabil al autorităților locale și regionale în implementarea cu succes și în monitorizarea coerentă, în raportarea și verificarea politicilor globale și ale UE privind biodiversitatea;

50. reafirmă că realizarea ambiției UE privind eliminarea poluării necesită o abordare amplă, care să țină seama de calitatea aerului și a apei, de substanțele chimice periculoase, de emisii, pesticide și perturbatori endocrini; cere Comisiei să nu întârzie și mai mult dezvoltarea și adoptarea noii strategii privind perturbatorii endocrini și a unor norme mai stricte privind substanțele chimice periculoase;

51. cere Comisiei să depună mai multe eforturi de promovare a posibilităților oferite de soluțiile bazate pe natură și de infrastructura verde și albastră, ca o completare utilă a unor acțiuni energetice în favoarea biodiversității și a serviciilor ecosistemice în zonele periurbane și rurale, și nu ca soluții de înlocuire a lor;

⁽⁵⁾ CoR (2019) 973

⁽⁶⁾ CoR (2019) 1672

52. subliniază avantajele oferite de programele-cadru de mediu de la nivel regional care sunt aliniate la diferitele strategii naționale, europene și internaționale; aceste programe ar putea contribui la stabilirea obiectivelor și a principalelor măsuri, la asigurarea clarității necesare adoptării unor opțiuni în materie de mediu la nivel regional și la stabilirea unei foi de parcurs pe termen lung în care implicarea societății este esențială, precum și la facilitarea configurării unor alianțe cu alte regiuni europene;

Tranziția digitală

53. reamintește rolul important pe care îl joacă regiunile, orașele și comunitățile inteligente în asigurarea unei tranziții juste și echitabile către neutralitatea climatică; invită Comisia să dezvolte acțiuni axate pe conceptul de coeziune digitală, pentru a garanta că nicio persoană sau regiune nu este lăsată în urmă în tranziția digitală, să promoveze măsuri specifice de sprijinire a autorităților locale și regionale în aplicarea unor soluții inteligente și să sporească efectul de părghie al programelor de specializare inteligentă, pentru a stimula competențele digitale;

54. solicită dezvoltarea unor cadre cuprinzătoare, pentru a integra și utiliza datele în scopuri de guvernare inteligentă, garantând totodată protecția necesară a datelor;

55. atrage atenția asupra importantei amprente de carbon reprezentate de internet și de prelucrarea digitală a datelor. Ca atare, cere UE să pună un accent mai mare pe implicațiile digitalizării în materie de energie și emisii de CO₂ și să sprijine sustenabilitatea acestui domeniu; autoritățile ar trebui să sensibilizeze cetățenii în legătură cu acest subiect;

Pentru a răspunde nevoilor cetățenilor, trebuie prevăzute resurse financiare adecvate la nivelul UE și la nivelurile național, regional și local

56. salută propunerea referitoare la un Plan de investiții pentru o Europă durabilă, în valoare de 1000 de miliarde EUR, în perioada 2021-2030, care să corespundă nevoilor identificate de Curtea de Conturi Europeană⁽⁷⁾; sprijină și decizia adoptată de Banca Europeană de Investiții de a pune capăt finanțării majorității proiectelor care utilizează energie produsă pe bază de combustibili fosili începând cu sfârșitul anului 2021 și de a ridica treptat ponderea finanțării alocate acțiunilor climatice și durabilității mediului. Reamintește solicitările sale de reducere a birocrăției, de simplificare a mecanismelor legate de pregătirea proiectelor și de consolidare a asistenței tehnice personalizate, pentru a avea acces la proiectele JASPERS și ELENA ale Băncii Europene de Investiții și a dezvolta proiecte eligibile pentru finanțare, inclusiv proiecte la scară mai mică;

57. subliniază și că sunt necesare resurse suplimentare, cum ar fi extinderea propusă a schemei de comercializare a certificatelor de emisii și introducerea unei taxe pe carbon la frontiere, compatibilă cu normele OMC, precum și taxarea corespunzătoare a carburantului de aviație;

58. solicită Comisiei să instituie un nou Fond pentru o tranziție echitabilă, care să vizeze regiunile carbonifere și cu emisii ridicate de CO₂ și să conste din resurse care să se adauge celor alocate politicii de coeziune, dar care să funcționeze în completarea programelor operaționale ale politicilor de coeziune pentru perioada 2021-2027 la nivelul NUTS 2;

59. solicită alocarea a cel puțin 30 % din întregul buget al UE 2021-2027 pentru acțiuni în domeniul climei și biodiversității, eliminând treptat subvențiile pentru combustibilii fosili;

60. subliniază rolul crucial al politicii de coeziune ca instrument financiar principal în realizarea obiectivelor tranziției; cere ca politica de coeziune să dispună de o finanțare adecvată, ceea ce înseamnă că ponderea bugetului alocat acestei politici în următorul CFM ar trebui să rămână neschimbată;

61. este îngrijorat că Pactul ecologic nu poate fi realizat fără un cadru financiar adecvat. Solicită punerea în aplicare pe deplin a Planului de acțiune al Comisiei privind finanțarea creșterii durabile și adoptarea rapidă a cadrului de reglementare privind taxonomia, pentru a facilita investițiile durabile, publicarea informațiilor referitoare la investițiile durabile și la riscurile în materie de durabilitate, la criteriile de referință pentru activitățile cu impact scăzut al emisiilor de dioxid de carbon și pentru cele cu impact pozitiv în termeni de emisii de dioxid carbon⁽⁸⁾. Acest cadru ar trebui să acopere și investițiile în industria nucleară, în aviație și în sectorul feroviar. Planul de acțiune ar trebui să fie extins rapid și la criteriile sociale;

⁽⁷⁾ Curtea de Conturi Europeană; Analiza panoramică privind acțiunile UE în domeniul energiei și al schimbărilor climatice, 20 septembrie 2017 <https://op.europa.eu/webpub/eca/lr-energy-and-climate/ro>

⁽⁸⁾ Cf. Avizul CoR din 6 decembrie 2018, elaborat de domnul Tilo Gundlack (PSE-DE).

62. încurajează o abordare ambițioasă pentru investițiile UE în natură și biodiversitate, reamintind că costurile ar fi depășite de beneficiile aduse de serviciile ecosistemice, de exemplu sub forma serviciilor medicale, a stocării de CO₂, a retenției apei, a purificării rezervelor de apă și a aerului sau a prevenirii eroziunii solului;

63. își reiterează poziția că nu se poate ajunge la un acord cu privire la partea de cheltuieli din bugetul UE, decât dacă se înregistrează progrese corespunzătoare și cu privire la venituri, pentru că dimensiunea bugetului UE ar trebui să fie pe măsura priorităților actuale și viitoare ale UE ⁽⁹⁾; îndeamnă Comisia să prezinte măsuri urgente, pentru a sprijini Pactul ecologic dacă următorul buget al UE nu poate fi pus în aplicare înainte de sfârșitul anului 2020;

64. subliniază importanța ratelor de cofinanțare pentru accesul facil al comunităților mici, al zonelor rurale și al insulelor la fondurile UE. Solicită consolidarea capacității lor de a fi utilizate ca „laboratoare” de tranziție energetică, prin conceperea unor soluții inovatoare și a unor acțiuni politice coordonate;

65. având în vedere cadrul privind ajutoarele de stat post 2020, solicită majorarea nivelului ajutoarelor de stat permise și adaptarea Directivei privind impozitarea energiei, astfel încât să promoveze combustibilii cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Reglementarea și proiectele legate de tranziția energetică trebuie să beneficieze de un nivel suficient de flexibilitate și de o abordare neutră pe plan tehnologic din perspectiva durabilității și a reducerii emisiilor;

Comunicarea directă cu cetățenii în ceea ce privește beneficiile Pactului ecologic

66. propune intensificarea campaniilor de informare și a dialogurilor directe cu cetățenii, în vederea sensibilizării lor cu privire la importanța unei tranziții către societăți mai durabile, comunități locale mai sănătoase și economii locale mai competitive; invită Comisia să organizeze împreună cu CoR o serie de dialoguri cu cetățenii, pentru a le prezenta valoarea adăugată a Pactului ecologic și a le explica efectele sale concrete asupra vieții lor de zi cu zi;

67. încredințează președintelui său sarcina de a transmite prezenta rezoluție Comisiei Europene, Parlamentului European, președințiilor finlandeză, croată și germană ale Consiliului UE și președintelui Consiliului European.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ CoR (2019) 3887.

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 137-A SESIUNE PLENARĂ A COR, 4.12.2019-5.12.2019

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Provocările cu care se confruntă regiunile metropolitane și poziția lor în viitoarea politică de coeziune post-2020

(2020/C 79/02)

Raportor: Juraž DROBA (SK-CRE), președintele regiunii autonome Bratislava

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. constată că două treimi din populația UE trăiește în regiuni metropolitane (RM) și, prin urmare, este important ca această chestiune să fie abordată și în cadrul pregătirilor pentru politica de coeziune de după 2020;
2. atrage atenția asupra faptului că urbanizarea crescândă nu este doar o tendință europeană, ci și una globală. Pe de o parte, acest lucru creează oportunități; pe de altă parte, ne obligă să abordăm noile provocări. Prin urmare, este esențială colaborarea dintre instituții și actorii din RM;
3. constată că, în prezent, nu există consens cu privire la criteriile de definire și delimitare a RM care să reflecte diversitatea și situația reală din aceste regiuni în toate statele membre;
4. ia act de faptul că Eurostat definește RM drept regiuni NUTS 3 sau combinații de regiuni NUTS 3, în care cel puțin jumătate din populație trăiește într-o zonă urbană funcțională care nu are mai puțin de 250 000 de locuitori. Clasificarea teritorială se bazează pe identificarea centrelor urbane cu o densitate ridicată a populației și cu o populație de minimum 50 000 de locuitori. Subliniază că, pe baza acestei interpretări statistice, 293,3 milioane de rezidenți ai UE locuiau în RM, în 2016. Atrage atenția asupra faptului că, în acest context, ar trebui să fie luate în considerare și teritoriile legate din punct de vedere funcțional de teritorii situate în afara UE. OCDE definește RM în termeni funcționali: un centru urban cu o densitate mare a populației și oportunități de angajare care este conectat la restul zonei, cu un număr mare de deplasări zilnice către centru;
5. subliniază că RM conțin diferite tipuri de zone care sunt preponderent urbane ca populație, dar deseori rurale prin modul de ocupare a terenului. Ele au legături strânse cu zonele periurbane și rurale și adesea trebuie să facă față fenomenului de suburbanizare. Aspectul utilizării terenurilor din zonele suburbane este esențial pentru calitatea vieții, adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora. Regiunile ar trebui să dezbate între ele politicile specifice privind limitarea extinderii urbane;
6. subliniază necesitatea de a face distincția între RM cu grad ridicat de urbanizare și cele mai puțin urbanizate, care necesită abordări și măsuri politice diferite;
7. constată că regiunile metropolitane Paris și Londra pot fi luate în considerare separat, având populații de peste 12 milioane de locuitori, în timp ce cele mai multe RM din Uniunea Europeană variază din punct de vedere al dimensiunii, funcțiilor și capacităților economice, precum și din punctul de vedere al policentricității. De asemenea, există diferențe semnificative între modurile în care RM înțeleg să abordeze coordonarea politicilor și acțiunilor lor comune;

8. subliniază că migrația persoanelor către orașe este una dintre principalele tendințe demografice, populația UE fiind concentrată în principal în RM din jurul capitalelor. RM trebuie să facă față expansiunii urbane, creșterii densității populației din centrele urbane și, invers, depopulării zonelor rurale. Această tendință creează necesități privind furnizarea de servicii publice pentru populație și privind noi infrastructuri, de exemplu în domeniul social, al transporturilor, al învățământului și al sănătății, precum și în ceea ce privește digitalizarea și punerea în aplicare a unei tranziții energetice durabile și, prin urmare, exercită o presiune uriașă asupra bugetelor RM; există, de asemenea, cerințe suplimentare pentru principalele zone metropolitane în calitatea lor de capitală a unui stat membru, de exemplu în domeniul securității, al serviciilor de interes general, al serviciilor digitale și al transporturilor;

9. subliniază că, în unele cazuri, populația care locuiește efectiv în RM este mai mare decât arată statisticile oficiale. Nu toate persoanele care trăiesc în RM își au reședința permanentă pe teritoriul acestora. Există, de asemenea, un număr mare de persoane care se deplasează către locurile lor de muncă, făcând uz de infrastructura socială și de serviciile oferite în RM. În plus, RM prezintă adesea o puternică dimensiune transfrontalieră;

Potențialul regiunilor metropolitane

10. subliniază că RM sunt considerate motoare ale economiilor statelor membre și centre de creștere economică. Potrivit Eurostat, aproximativ 72 % din PIB-ul celor 28 de state membre ale UE este generat în RM. RM nu sunt, însă, doar centre ale creșterii economice; ele sunt, în același timp, centre de cercetare, inovare și potențial creator, care atrag, în mod natural, capital, investiții și persoane. Ele sunt regiuni-pionier pentru soluții inteligente privind furnizarea de informații și servicii, pentru economia circulară, durabilitatea mediului, eficiența energetică și mobilitatea durabilă;

11. în contextul rolului său pentru o dezvoltare armonioasă a regiunilor, subliniază cât de importantă este recunoașterea de către UE și statele membre a valorii adăugate pe care o generează colaborarea dintre regiunile metropolitane în atingerea obiectivelor comune de reducere a disparităților regionale. Prin concentrarea resurselor și a expertizei, RM pot contribui la consolidarea conectivității interne, precum și la distribuirea bogăției și a prestațiilor într-un anumit domeniu, prin promovarea colaborării între regiuni, a creșterii economice și prin crearea unor legături mai eficiente între zonele urbane și cele rurale. În ceea ce privește prestarea de servicii dincolo de limitele lor, RM joacă un rol important în diseminarea dezvoltării către zonele limitrofe, adesea rurale. Astfel, contribuie la apropierea comunităților și a persoanelor, deoarece relațiile de viață funcționale construiesc punți între zonele urbane, orașele mai mici și zonele rurale. Interacțiunea dintre zonele rurale și cele urbane este un factor important pentru o dezvoltare teritorială armonioasă;

12. solicită să se acorde atenție necesității de a implica în mod real politicile naționale în utilizarea instrumentelor teritoriale și de a garanta alocarea echitabilă a resurselor în toate teritoriile, regiunile, comunele, fie că zona este metropolitană, urbană sau rurală, precum și de a asigura existența unor consultări între statele membre și autoritățile locale și regionale încă dintr-o etapă timpurie a procesului decizional, referitor la modul și la locul în care vor fi utilizate instrumentele teritoriale. Acest lucru este esențial pentru un sprijin armonizat la toate nivelurile, asigurând o dezvoltare echilibrată atât a zonelor urbane, cât și a celor rurale, și respectând principiul subsidiarității și coeziunea teritorială;

13. constată că actuala propunere privind politica de coeziune presupune generarea de valoare adăugată europeană ca o condiție pentru obținerea de finanțare. Sprijinul pentru RM nu numai că generează valoare adăugată europeană, dar asigură totodată atât competitivitatea globală a UE, cât și o și mai mare convergență regională a statelor membre, mulțumită efectelor de propagare rezultate din acest sprijin.

14. subliniază că peste 70 % din măsurile de atenuare a schimbărilor climatice și până la 90 % din acțiunile de adaptare se desfășoară la nivel subnațional, ceea ce înseamnă că RM sunt actori-cheie în îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul COP 21;

15. observă că o parte semnificativă a fondurilor pentru politica de coeziune de după 2020 va fi canalizată către sprijinirea inovării și a soluțiilor inteligente, care sunt implementate pe scară largă în RM;

Provocări

16. subliniază că unele RM, inclusiv cele considerate, statistic, ca fiind cele mai bogate, continuă să fie afectate de un deficit mare de infrastructură provenit din trecut, fiind necesară direcționarea investițiilor în infrastructura de bază;

17. ia act de faptul că RM trebuie să abordeze provocările economice, fiscale și teritoriale, fiind confruntate, în același timp, cu o cerere din ce în ce mai mare de servicii publice de calitate, fără a dispune de resurse financiare suficiente pentru furnizarea unor astfel de servicii, cu un efect considerabil asupra calității generale a vieții populației. În unele RM, veniturile bugetare depind doar în mică măsură de succesul lor economic și nivelul ridicat al PIB-ului. În alte RM, bugetul provine dintr-o cotă din impozitul pe venitul persoanelor fizice înregistrate în RM, dar nu din cel al persoanelor juridice care generează PIB-ul din regiune. Acesta este motivul pentru care prezența companiilor multinaționale nu aduce în mod necesar venituri la bugetele publice;

18. subliniază că o trăsătură caracteristică a RM este deplasarea masivă a lucrătorilor în nucleele urbane, iar una dintre cele mai mari provocări ale acestora este transportul public accesibil și ecologic. RM trebuie să introducă în domeniul public forme active de transport și soluții de mobilitate și să îmbunătățească mobilitatea transfrontalieră. Ele se confruntă cu congestii ale traficului care reduc calitatea aerului și afectează negativ sănătatea populației;

19. subliniază că, nu în ultimul rând din cauza concentrării industriei, RM se confruntă cu provocări mai mari legate de calitatea mediului, de introducerea unor surse de energie durabile, de economia circulară, de poluarea aerului, de calitatea apelor subterane, de gestionarea deșeurilor, de reducerea biodiversității și de eliminarea sarcinilor de mediu. Și în privința adaptării la consecințele schimbărilor climatice, regiunilor metropolitane le revine un rol central; pentru a examina toate aceste aspecte este nevoie de o abordare globală;

20. subliniază că RM se confruntă cu un nivel ridicat al inegalităților. În interiorul unora din RM, se află cele mai sărace zone din statele membre; prin urmare ele trebuie să abordeze probleme precum sărăcia urbană, incluziunea socială, numărul tot mai mare de persoane fără adăpost, copiii care trăiesc în sărăcie, grupurile vulnerabile, șomajul în rândul tinerilor, lipsa de forță de muncă calificată, integrarea migranților și a refugiaților, creșterea criminalității, îmbătrânirea populației și sărăcia persoanelor încadrate în muncă. Existența acestor zone devine adesea invizibilă în statisticile oficiale, care sunt disponibile numai la o scară mai largă, ceea ce afectează dezvoltarea politicilor și a acțiunilor relevante;

21. subliniază că RM sunt afectate în mod deosebit de criza locuințelor. Pe de o parte, există o depopulare în anumite zone, în timp ce în altele există o cerere imensă de locuințe. În orașele în care cererea de locuințe este mare, prețurile cresc mai repede decât veniturile, ducând la creșterea segregării și a inegalităților sociale. Își reiterează, în acest context, apelul la crearea unei agende europene pentru locuințe ⁽¹⁾;

22. invită Eurostat să colecteze și să analizeze datele privind accesibilitatea și costul locuințelor dintr-o perspectivă locală și regională; De asemenea, ar trebui analizate inițiativele, inclusiv din partea societății civile, de a construi locuințe la prețuri accesibile;

23. atrage atenția asupra faptului că trebuie să se acorde o atenție deosebită RM aflate în tranziție economică, care se confruntă cu consecințele negative ale încetării activității anumitor sectoare industriale. Ele se confruntă cu o rată ridicată de șomaj – adesea de lungă durată – și, în același timp, trebuie să abordeze transformarea instalațiilor industriale defazate și regenerarea zonelor urbane și a cartierelor defavorizate;

24. constată că una dintre principalele provocări pentru RM constă în sprijinirea extinderii infrastructurilor digitale care vor permite cetățenilor să lucreze în noile industrii, precum și în introducerea unor noi modele de organizare a muncii, cum ar fi munca la distanță;

25. subliniază că RM includ adesea și zone rurale, fiind deosebit de importantă crearea unor conexiuni funcționale între zonele urbane și cele rurale în cadrul RM, precum și evitarea luării unor decizii politice neordonate; subliniază că RM sunt un punct de convergență pentru resurse și expertiză; ele pot, date fiind capacitățile lor profesionale și de planificare strategică, să sprijine și zonele limitrofe din punctul de vedere al asigurării finanțării pentru politica de coeziune. RM poate fi, prin urmare, nivelul adecvat din punctul de vedere al punerii în aplicare a abordărilor integrate privind dezvoltarea durabilă, cu accent pe solidaritatea locală și regională;

26. Este important să se examineze cooperarea în chestiuni transsectoriale, prin intermediul legăturilor dintre zonele urbane și cele rurale, care să contribuie atât la dezvoltarea rurală, cât și la cea metropolitană, cum ar fi sprijinirea creării de lanțuri valorice regionale și locale și comercializarea directă a produselor agricole în regiunile metropolitane, pentru a crea valoare adăugată pentru regiunile rurale învecinate.

27. subliniază necesitatea de a înțelege mai bine structurile regiunilor metropolitane în contextul insularității, precum și interacțiunile care au loc între teritoriile insulare;

28. subliniază necesitatea de a extinde procesul de reflecție și la regiunile metropolitane care nu sunt situate pe continent;

O mai mare implicare a RM în elaborarea și punerea în aplicare a politicii de coeziune

29. subliniază că procesul actual de elaborare a politicii de coeziune post-2020 reprezintă o ocazie unică de a lua în considerare necesitatea unei abordări specifice a RM în elaborarea viitoarelor acorduri de parteneriat și, ulterior, a programelor operaționale pentru fondurile politicii de coeziune;

⁽¹⁾ Punctul 20 din Rezoluția CoR privind propunerile pentru noul mandat legislativ al Uniunii Europene, 27 iunie 2019: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2019-02550-00-01-res-tra-ro.docx/content>

30. sprijină ideea conform căreia cooperarea dintre regiuni NUTS 2, care formează împreună regiunea capitalei (capitala și regiunea aferentă) și care doresc să își coordoneze strategiile și operațiunile în cadrul programelor operaționale respective, să nu se confrunte cu niciun fel de obstacole administrative și să dispună de suficientă flexibilitate în selectarea intervențiilor pentru o cooperare strânsă;
31. evidențiază rolul RM în cadrul politicii de coeziune și recomandă crearea și consolidarea de urgență a acestei dimensiuni în politica de coeziune post-2020, precum și elaborarea unor politici europene corespunzătoare, inclusiv a noilor agende teritoriale și a documentelor de strategie, cum ar fi noua Cartă de la Leipzig și noua strategie europeană de dezvoltare menită să înlocuiască Strategia Europa 2020;
32. solicită ca RM să fie direct implicate în elaborarea politicii de coeziune și în punerea în aplicare și evaluarea programelor operaționale și a proiectelor UE, cu condiția să elaboreze acorduri de cooperare teritorială;
33. solicită Comisiei ca, atunci când aprobă acordurile de parteneriat și, ulterior, programele operaționale, să țină seama de competențele fiecărei părți privind punerea în aplicare a măsurilor individuale, deoarece competențele RM și ale autorităților locale diferă de la un stat membru la altul;
34. atrage atenția asupra faptului că, dată fiind relativa lor bunăstare, RM atrag mai puține fonduri din politica de coeziune, ceea ce face ca presiunea de a le utiliza în mod efectiv să fie mai mare. Faptul că metoda de repartizare a resurselor politicii de coeziune în cadrul alocărilor naționale relevante se bazează în principal pe un singur indicator, și anume PIB-ul pe cap de locuitor la paritatea puterii de cumpărare, și că aspectele sociale, demografice și de mediu sunt incluse doar parțial, nu oferă o imagine completă a nivelului de dezvoltare. Prin urmare, se recomandă ca regiunile defavorizate în urma distribuirii alocărilor financiare în baza unor criterii economice să fie compensate în mod corespunzător; Propunerea privind transferabilitatea resurselor ⁽²⁾ este un instrument relevant în acest sens. Statele membre sunt încurajate să poarte discuții cu toate regiunile în cauză cu privire la aceste transferuri, asigurându-se că toate deciziile adoptate se bazează pe consens și că respectă guvernarea pe mai multe niveluri;
35. sprijină propunerea Comisiei Europene de a extinde opțiunea unui transfer financiar între categoriile de regiuni de la 3 % la 15 % din alocarea totală a unui stat membru și invită statele membre să utilizeze această opțiune; constată, cu toate acestea, că va fi nevoie de o analiză atentă pentru a asigura flexibilitatea;

Colectarea și analizarea datelor la nivel regional

36. invită Comisia, prin intermediul Centrului Comun de Cercetare al UE, să înceapă să analizeze valoarea adăugată potențială a sprijinului pentru RM în ceea ce privește obiectivul principal al politicii de coeziune, cel de reducere a disparităților regionale. O astfel de analiză ar putea cuprinde, de exemplu, concluzii privind efectele de propagare care decurg din sprijinul acordat RM și contribuția acestora la coeziunea țărilor și regiunilor ⁽³⁾;
37. recomandă utilizarea metodologiei bazate pe indicele de progres social (SPI) pentru a identifica cele mai presante provocări ale RM care ar trebui finanțate prin fondurile politicii de coeziune. Acest lucru poate ajuta părțile interesate de la nivel local și regional să evalueze și să definească în mod corespunzător nevoile de investiții din raza lor;
38. recomandă ca, la evaluarea maturității economice a regiunilor, Eurostat să elaboreze statistici regionale și să nu folosească mediile naționale ca bază pentru măsurarea PIB-ului regional pe cap de locuitor la paritatea puterii de cumpărare;
39. recomandă dezvoltarea în continuare a colectării de date statistice la nivel regional, în special a datelor care demonstrează existența unor relații funcționale în cadrul RM. Acest lucru ar permite obținerea unor informații mai cuprinzătoare cu privire la populație și la mobilitatea acestora pe teritoriul RM, pentru a concepe măsuri mai adaptate și pentru a canaliza mai bine investițiile din fondurile politicii de coeziune;
40. recomandă ca, pentru a reduce birocrăția și costurile asociate colectării de date, să se acorde sprijin metodelor inovatoare de colectare a datelor, care pot fi utilizate pentru a urmări modelele de navetă în interiorul RM;

⁽²⁾ COM(2018) 375, articolul 105.

⁽³⁾ A se vedea, în acest sens, un raport pe tema „Impactul regiunilor metropolitane asupra zonelor din jurul acestora” : <https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Metropolitan-regions.pdf>

Adaptarea politicii de coeziune la necesitățile RM și ale locuitorilor acestora

41. recomandă să se acorde mai mult sprijin instrumentelor care ajută la colaborarea metropolitană, cum ar fi ITI și CLLD, axele prioritare dedicate RM în cadrul programelor operaționale individuale, strategiile teritoriale integrate regionale, strategiile de dezvoltare urbană durabilă, precum și planurile de mobilitate urbană durabilă (PMUS), care ar trebui dezvoltate în continuare în cadrul politicii de coeziune post-2020 și care ar trebui să servească drept documentație pentru sprijinirea investițiilor;
42. constată cu regret că, pentru prima dată, proiectul de buget al politicii de coeziune a scăzut la mai puțin de o treime din bugetul UE, în ciuda faptului că concentrarea tematică este strâns legată de primele două obiective ale noii politici de coeziune: o Europă mai inteligentă și mai ecologică. Acest tip de măsură este pus în practică în mare măsură la nivelul RM; recomandă, prin urmare, statelor membre ca, atunci când elaborează acorduri de parteneriat, să coopereze îndeaproape cu RM pentru a preciza modul în care vor pune în aplicare concentrarea tematică;
43. invită Comisia să stabilească condiții și mecanisme de sprijin pentru transferul de cunoștințe, schimbul de experiență și de cele mai bune practici în ce privește principalele provocări, soluții sau proiecte dezvoltate de RM, cum ar fi guvernanta între RM, indicatorii de monitorizare a implementării strategiilor de planificare metropolitană sau elaborarea de politici inteligente;
44. atrage atenția asupra faptului că RM se caracterizează prin structuri de guvernanta fragmentate, constând într-un număr mare de entități locale și regionale, ceea ce le împiedică să facă față în mod eficient provocărilor economice, sociale și de mediu. Încurajează, prin urmare, schimbul de bune practici între RM, în vederea elaborării unor strategii pe termen lung și a unor soluții inovatoare care să le permită să elimine fragmentarea competențelor;
45. sprijină ideea creării unui fond pentru o tranziție echitabilă, menit să sprijine tranziția energetică durabilă, pentru a face față provocărilor sociale legate de mobilitatea forței de muncă și de schimbările demografice majore, și care să fie finanțat din noi mijloace, pe lângă cele din cadrul politicii de coeziune;
46. subliniază că, pe de o parte, RM dispun de resurse uriașe de capital uman și de talente, dar, pe de altă parte, se confruntă cu o serie de provocări care merg de la excluziune socială la adaptarea la viitoarele competențe de pe piața forței de muncă. Pentru a face față acestor provocări pentru RM ar trebui să se recurgă într-o mai mare măsură la FSE+, în strânsă cooperare și în concordanță cu măsurile în materie de infrastructuri finanțate de FEDR;
47. solicită ca toate parteneriatele din cadrul noii Agende urbane a UE să abordeze tendința actuală de metropolizare a regiunilor sau să se instituie un nou parteneriat pentru dimensiunea metropolitană a Agendei urbane, care să fie conceput în așa fel încât să aibă o orientare orizontală și strategică.

Bruxelles, 4 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Strategia macroregională pentru regiunea Carpaților

(2020/C 79/03)

Raportor: Wladyslaw ORTYL (PL-CRE), mareșalul voievodatului Carpații Inferiori**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Rolul strategiilor macroregionale în asigurarea coeziunii Uniunii Europene

1. reamintește că dispozițiile tratatelor europene ⁽¹⁾ impun Uniunii Europene să dezvolte și să desfășoare acțiuni de consolidare a coeziunii sale economice, sociale și teritoriale;
2. consideră că strategiile macroregionale contribuie la abordarea provocărilor comune anumitor zone, care sunt luate în considerare într-un context geografic amplu, transfrontalier. Prin utilizarea în comun a potențialului regiunilor transfrontaliere, strategiile contribuie în mod semnificativ la asigurarea coeziunii teritoriale a diferitelor țări și regiuni ⁽²⁾. CoR observă că procesul de elaborare a unor strategii macroregionale ilustrează evoluția naturală a UE, reprezentând etapa următoare a consolidării cooperării dintre țări, regiuni și comunități locale, dincolo de frontiere;
3. subliniază că strategiile macroregionale constituie un instrument de guvernare pe mai multe niveluri, integrând în jurul obiectivelor selectate activitățile actorilor care reprezintă nivelurile european, național, regional și local. Ele îmbunătățesc, de asemenea, complementaritatea diferitelor strategii politice și programe concepute și puse în aplicare la diferite niveluri de guvernare. Această punere în comun a unui potențial definit de comun acord, precum și coordonarea acțiunilor care vizează eliminarea barierelor din calea dezvoltării aduc o valoare adăugată semnificativă la nivel european;
4. recunoaște că strategiile macroregionale joacă un rol important în procesul de aprofundare a integrării UE, prin dinamizarea proceselor de dezvoltare de la nivel regional și local, mulțumită posibilității de a face schimb de experiență și de a transfera bunele practici de succes în țările și regiunile vizate de strategie. În acest fel, se creează în mod natural premisele unei solidarități și responsabilități europene pentru dezvoltarea întregii macroregiuni, ceea ce permite depășirea punctelor de vedere specifice, în favoarea percepției contextului mai larg, al întregii macroregiuni. De asemenea, strategiile acționează ca un catalizator al inițiativelor comunităților locale și regionale, permițându-le să aducă ideile europene mai aproape de cetățeni;
5. recunoscând că autoritățile locale și regionale joacă un rol-cheie în promovarea democrației, a descentralizării și a autonomiei locale și regionale, Comitetul ia notă de activitatea lor în cadrul strategiilor macroregionale existente și în procesul de elaborare a unor noi strategii. Strategiile devin un instrument ascendent de cooperare teritorială și se bazează pe implicarea actorilor regionali și locali și a societății civile. Prin acțiunile comune având ca scop realizarea obiectivelor strategiilor macroregionale, ia naștere o platformă de cooperare care promovează sistemul de valori european, consolidează principiile democratice și îmbunătățește standardele de guvernare în materie de dezvoltare regională, inclusiv prin dezvoltarea unui model de guvernare pe mai multe niveluri;

⁽¹⁾ Inclusiv titlul XVIII din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁽²⁾ Ca și alte instrumente, precum Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT), programele Interreg sau Instrumentul european de vecinătate (IEV).

Carpații, ca macroregiune specifică a Europei

6. atrage atenția asupra faptului că Munții Carpați se întind pe 190 000 km², fiind astfel, ca suprafață, a doua zonă muntoasă de pe continentul european, după Munții Alpi, și că pe acest teritoriu trăiesc aproximativ 68 de milioane de persoane. Carpații constituie un lanț muntos omogen, dar care, date fiind caracteristicile lor geografice, prezintă provocări și oportunități de dezvoltare specifice;

7. evidențiază resursele unice de care dispun Carpații, cum ar fi bogățiile naturale, patrimoniul multicultural unic, resursele umane și identitatea comună a comunităților din zonele de munte. Toate acestea oferă o excelentă ocazie de a colabora în vederea unei dezvoltări socioeconomice mai dinamice, mai durabile și mai echilibrate în această regiune;

8. subliniază faptul că Carpații reprezintă o zonă de o importanță excepțională, având în vedere nivelul ridicat al biodiversității și starea de conservare – unică la nivel european – a mediului lor natural. Ei reprezintă o matcă a patrimoniului european, care se cere protejată pentru a fi transmisă generațiilor viitoare, ceea ce presupune obligația de a căuta căi adecvate de dezvoltare economică, astfel încât acest patrimoniu să poate fi conservat și protejat. Prin urmare, se impune coordonarea acțiunilor întreprinse în acest domeniu de către actorii de la toate nivelurile de guvernare, ținându-se seama de caracterul transfrontalier al chestiunilor de mediu;

9. recunoaște potențialul reprezentat de relațiile multisekulare de vecinătate dintre comunitățile din regiunile Carpaților și de bogăția culturală a zonelor de munte, rezultat al încrucișării influențelor venite din Est și din Vest, al experiențelor istorice comune, precum și al tradițiilor pastorale. Inițiativele actuale în domeniul conservării și difuzării patrimoniului cultural comun ⁽³⁾ indică un potențial considerabil de integrare a comunităților locale. Respectarea drepturilor minorităților etnice și conservarea patrimoniului lor cultural sunt extrem de importante în regiunea Carpaților;

10. constată că o parte semnificativă din macroregiunea Carpaților este formată din unele dintre cele mai sărace regiuni din statele membre și că, în cele mai multe dintre ele, PIB-ul pe cap de locuitor nu depășește 50 % din media UE. Capacitatea de dezvoltare a acestor regiuni este limitată de localizarea lor periferică în raport cu centrele europene de dezvoltare, de slaba dezvoltare a legăturilor de comunicare, din cauza condițiilor geografice specifice terenului muntos, și de bariera pe care o reprezintă frontierele moștenite istoric. Un alt factor restrictiv este și lipsa infrastructurii, ca urmare a unei lungi perioade de investiții insuficiente și de procese de transformare economică, precum și a neglijării potențialului de dezvoltare;

11. recunoaște necesitatea de a evidenția nevoile specifice ale regiunilor muntoase ale Carpaților și de a valorifica potențialul specific, endogen al acestei macroregiuni. Încheierea unor parteneriate de cooperare între țările și regiunile din zona Carpaților va permite o mai bună corelare a acțiunilor întreprinse cu condițiile și necesitățile lor specifice de dezvoltare, bazate pe circumstanțele lor sociale, istorice, în materie de infrastructură și geopolitice;

12. consideră că, prin plasarea chestiunii Carpaților în centrul unui document strategic, Comisia Europeană ar putea atrage atenția asupra problemelor din această zonă și ar face posibilă valorificarea potențialului unic, încă neexploatat, al întregii macroregiuni, prin axarea acțiunilor asupra celor mai importante probleme și provocări orizontale cu care se confruntă aceasta;

13. subliniază că regiunea Carpaților este o zonă geopolitică deosebit de importantă, în care se intersectează interese strategice de natură politică și economică ale Europei de Vest și ale Europei de Est. După extinderea UE din 2004, importanța regiunii a crescut și mai mult, dat fiind că a devenit frontiera de est a întregii UE;

14. atrage atenția asupra faptului că macroregiunea Carpaților cuprinde nu numai state membre ale UE, ci și state precum Moldova, Serbia și Ucraina, ceea ce permite nu numai creșterea gradului de integrare între țările UE, ci și influențarea țărilor învecinate, prin implicarea lor în relații de cooperare aprofundată;

⁽³⁾ De exemplu, proiectele puse în aplicare în cadrul programelor actuale de cooperare teritorială europeană, inclusiv programele derulate de autoritățile locale și de ONG-uri.

Instituirea unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților

15. ia notă de o serie de inițiative lansate la diferite niveluri și de către diferite grupuri vizând elaborarea unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților (strategia privind Carpații) ⁽⁴⁾, care au dus la adoptarea unor declarații de susținere a acestei idei ⁽⁵⁾. Merită subliniat faptul că aceste inițiative sunt întreprinse la nivelul guvernelor și parlamentelor naționale, precum și la nivelul autorităților regionale și orășenești și al comunităților locale;

16. constată cu satisfacție că toate documentele au fost adoptate pe baza dialogului dintre diferitele părți interesate din cadrul viitoarei strategii și iau în considerare specificul ei transnațional, interregional și local. Acest lucru demonstrează complementaritatea acțiunilor întreprinse, ceea ce, în viitor, poate fi o condiție esențială pentru succesul strategiei macroregionale pentru regiunea Carpaților;

17. salută acțiunile întreprinse pentru punerea în aplicare a Convenției-cadru din 2003 privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților (Convenția Carpatică), care constituie un acord internațional multilateral referitor la regiunea Carpaților, încheiat pe baza principiilor dreptului internațional al tratatelor. Părțile la convenție au obligația de a coopera și de a urmări o politică cuprinzătoare pentru protecția și dezvoltarea durabilă a regiunii Carpaților, integrând, de asemenea, obiectivele și dispozițiile convenției în politicile lor sectoriale (de exemplu, în ce privește amenajarea teritoriului, agricultura, silvicultura, transportul și turismul) și asigurând o mai bună coordonare a acestor politici, precum și aplicarea principiilor unei abordări integrate a gospodăririi resurselor terestre;

18. observă că Convenția Carpatică este un mecanism de guvernare multisectorial care acoperă zona Carpaților, permițând integrarea transsectorială și participarea largă a părților interesate de la diferite niveluri (național, regional, neguvernamental etc.). Standardele de cooperare pe mai multe niveluri, deja elaborate, care au dus la redactarea a cinci protocoale tematice la Convenția Carpatică ⁽⁶⁾, ar putea servi drept componente importante ale cooperării viitoare ⁽⁷⁾;

19. își exprimă aprecierea pentru experiența și realizările Euroregiunii Carpaților, creată în 1993 ca o inițiativă sociopolitică și susținută de guvernele țărilor din regiune; ea este și cea mai veche organizație care sprijină dezvoltarea socioeconomică a acestei zone. Cei 26 de ani de experiență ai Euroregiunii Carpaților au dus la dezvoltarea unei structuri de cooperare specializate, transsectoriale și internaționale, în care sunt implicați peste 1 000 de actori;

20. reamintește că, în februarie 2016, Comitetul European al Regiunilor a înființat Grupul interregional „Carpați”, la ale cărui lucrări s-au alăturat reprezentanți ai autorităților locale și regionale din țările interesate de crearea unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților;

21. face referire la avizul său „Strategiile macroregionale, cum ar fi cea pentru regiunea Dunării: un cadru pentru promovarea clusterelor transnaționale” ⁽⁸⁾, în care CoR s-a declarat în favoarea creării unei strategii privind Carpații, recunoscând că elaborarea unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților ar completa în mod optim inițiativele existente, precum Convenția Carpatică sau Euroregiunea Carpaților, permițând totodată valorificarea potențialului existent în materie de cooperare a autorităților, la toate nivelurile;

22. subliniază că obiectivul principal al unei strategii pentru regiunea Carpaților este de a conserva înaltele valori naturale, de a consolida competitivitatea și atractivitatea macroregiunii Carpaților pe baza patrimoniului său natural și cultural unic și a potențialului său intern de dezvoltare durabilă, precum și a creării unui avantaj competitiv. Prin urmare, este vorba despre creșterea nivelului de trai și a calității vieții locuitorilor din regiunea carpatică, conservând în același timp valorile ecologice unice ale Carpaților;

⁽⁴⁾ Subiectul strategiei privind Carpații a fost discutat în cadrul conferințelor „Europa Carpaților”, organizate începând cu 2011. Forumul Economic de la Krynica găzduiește dezbateri pe această temă în cadrul unei mese rotunde consacrate strategiei privind Carpații, cu participarea unor parteneri internaționali, reprezentând parlamente, guverne și regiuni. Printre exemplele de inițiative ale autorităților locale și regionale se numără și organizarea Forumului internațional de cooperare pentru regiunea Carpaților, Zilele bunei vecinătăți din regiunea Carpaților și numeroase conferințe și întâlniri.

⁽⁵⁾ În septembrie 2018, reprezentanții guvernelor Ungariei, Slovaciei, Ucrainei și Poloniei au semnat Declarația de intenție privind crearea Strategiei macroregionale pentru regiunea Carpaților.

⁽⁶⁾ Protocolul privind conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și a diversității peisajelor – 2008, București; Protocolul privind turismul durabil – 2011, Bratislava; Protocolul privind managementul durabil al pădurilor – 2011, Bratislava; Protocolul privind transportul durabil – 2015, Mikulov, precum și Protocolul privind agricultura durabilă și dezvoltarea rurală durabilă – 2017, Lillafüred.

⁽⁷⁾ Cooperarea în cadrul Convenției Carpatice, la care sunt părți cele șapte țări din regiunea Carpaților – Cehia, Ungaria, Polonia, România, Serbia, Slovacia și Ucraina – este un element important al procesului de integrare europeană, deoarece la ea participă, alături de statele membre ale UE, două state care se învecinează direct cu Uniunea: Serbia și Ucraina.

⁽⁸⁾ Avizul 6422/2018 al CoR pe tema „Strategiile macroregionale, cum ar fi cea pentru regiunea Dunării: un cadru pentru promovarea clusterelor transnaționale”, raportor: Dainis TURLAIS (LV-ALDE).

23. consideră că o problemă care ar trebui abordată în regim de urgență este fenomenul de depopulare și îmbătrânirea populației din regiunea Carpaților. Prin urmare, dezvoltarea furnizării de servicii sociale de bază în zona Carpaților, în special a celor legate de accesul la educație și sănătate și de incluziunea socială, ar trebui să reprezinte un aspect central al cooperării în cadrul unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților;

24. este de părere că măsurile propuse în cadrul strategiei ar trebui să fie direcționate către consolidarea cooperării economice durabile în sectoarele strategice ale macroregiunii (industrie nepoluantă, turism durabil și sectorul agroalimentar), prin dezvoltarea unor clustere în regiunea Carpaților și a ecosistemului de inovare macroregional. Acțiunile propuse ar trebui să se concentreze pe utilizarea eficientă a resurselor locale, între altele prin certificarea și introducerea unui brand carpatic comun pentru produse și prin exploatarea potențialului comun al țărilor și regiunilor din zona Carpaților, dar și pe o integrare mai puternică în procesul de dezvoltare a zonelor cu condiții socioeconomice mai puțin favorabile, pentru a îmbunătăți competitivitatea întregii macroregiuni;

25. subliniază că valoarea regiunii Carpaților din punctul de vedere al mediului face parte integrantă din dezvoltarea macroregiunii. Îmbunătățirea cooperării macroregionale, având ca scop protejarea și conservarea mediului, gestionarea riscurilor naturale, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, legătura lor cu gestionarea materialului forestier de reproducere, prin gestionarea durabilă a pădurilor, precum și punerea în aplicare a unor activități educaționale de sensibilizare pe teme ecologice vor contribui la îmbunătățirea calității mediului în această regiune. Coordonarea acțiunilor la nivelul întregii zone a Carpaților va permite economii de scară;

26. consideră că întreaga zonă a munților Carpați trebuie să joace un rol activ și să aducă o contribuție majoră la politica Uniunii Europene privind schimbările climatice, în scopul comun de a pune în aplicare angajamentele luate în cadrul Acordului de la Paris. În acest context, Comitetul subliniază imperativul de a conserva pădurile din Carpați, având în vedere rolul lor semnificativ în reducerea emisiilor de dioxid de carbon, precum și importanța lor în procesul de retenție a apei, de protecție a solurilor și de conservare a biodiversității;

27. consideră că lansarea unor inițiative de stimulare a competitivității și a capacității de inovare a acestei regiuni trebuie să fie corelată cu îmbunătățirea accesibilității sale. Activitățile din alte domenii nu se pot concretiza dacă nu există transport durabil, infrastructură digitală și infrastructură socială. Acțiunile comune din acest domeniu vor contribui la deschiderea zonei Carpaților și, de asemenea, la consolidarea coeziunii sale pe plan intern, inclusiv la consolidarea conexiunilor transfrontaliere;

28. observă că amenajarea teritoriului și cooperarea din cadrul regiunii reprezintă un element important pentru dezvoltarea cuprinzătoare a zonei Carpaților. Calitatea activității instituțiilor, inclusiv a autorităților locale, este un factor decisiv pentru calitatea cooperării și, prin urmare, și pentru perspectivele de dezvoltare ale întregii macroregiuni. Strategia ar trebui să includă o trimitere specifică la particularitățile rețelelor de așezări umane din zona Carpaților (numeroase mici localități, așezate în văi), precum și la comunitățile pastorale tradiționale din zonele aflate la altitudini mai înalte, care au fost fragilizate de schimbările socioeconomice din ultimele decenii. Este important să se dezvolte legăturile funcționale dintre zonele muntoase ale Carpaților și regiunile învecinate și să se urmărească consolidarea centrelor urbane;

29. face trimitere la unul dintre avizele sale anterioare⁽⁹⁾ și consideră că strategia macroregională pentru regiunea Carpaților va contribui la completarea activităților întreprinse în cadrul actualei strategii pentru regiunea Dunării, dat fiind că ia în considerare specificitatea zonei montane carpatice. Comitetul atrage atenția asupra faptului că Strategia pentru regiunea Dunării (EUSDR, 2010) este în prezent cea mai mare strategie macroregională a UE în ceea ce privește suprafața, o parte a acestei suprafețe fiind vizată de Strategia pentru regiunea alpină (EUSALP, 2016), precum și de Strategia pentru regiunea Mării Adriatice și a Mării Ionice (EUSAIR, 2014), însă aceste suprapuneri nu au niciun fel de efecte negative. Comitetul este convins că la fel se va întâmpla și în cazul strategiei pentru regiunea Carpaților;

30. își reiterează și își confirmă susținerea, exprimată în numeroase rânduri în avizele sale⁽¹⁰⁾, față de inițiativa de a dezvolta o strategie macroregională pentru zona Carpaților, considerând-o o inițiativă matură, întreprinsă la toate nivelurile de guvernare – european, național, regional și local;

31. reamintește îndemnul Consiliului de a se da un nou impuls politic strategiilor macroregionale și disponibilitatea sa de a analiza inițiative care vizează instituirea unor noi strategii⁽¹¹⁾;

⁽⁹⁾ Avizul CoR 6422/2018.

⁽¹⁰⁾ Printre altele, în Avizul CoR 6422/2018 „Strategiile macroregionale, cum ar fi cea pentru regiunea Dunării: un cadru pentru promovarea clustereilor transnaționale”; Avizul CoR 2554/2017 „Punerea în aplicare a strategiilor macroregionale”; Avizul „Viitorul politicii de coeziune” (2017/C 306/03).

⁽¹¹⁾ COM(2019) 21 final – doc. 5927/19 + ADD 1.

32. invită Comisia Europeană să sprijine inițiativa privind elaborarea unei strategii macroregionale pentru regiunea Carpaților, care ar deveni astfel următoarea strategie macroregională și cea de a doua strategie care vizează zone muntoase din Europa;
33. consideră că instrumentul unei strategii macroregionale permite o utilizare mai eficace a resurselor financiare disponibile în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (CTE), prin crearea unui sistem viabil de cofinanțare și de punere în aplicare a acțiunilor de sprijinire a regiunilor din țările din zona Carpaților, care vor dobândi astfel și un acces mai bun la sursele europene de finanțare ⁽¹²⁾;
34. recunoscând impactul pozitiv al Convenției Carpatice, importanța obiectivelor acesteia și convergența lor cu prioritățile Uniunii, invită Comisia Europeană să ia măsuri pentru ca UE să adere la convenție în calitate de parte și reamintește că Uniunea este deja parte la Convenția privind protecția Alpilor.

Bruxelles, 4 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ Ținând seama de concluziile Consiliului European și de avizele CoR pe această temă, printre care avizul CoR/2017/C/306/03, în care se solicită ca fondurile structurale și de investiții europene să se bazeze pe o abordare care să vizeze anumite zone, subliniindu-se că politicile și intervențiile UE ar trebui să se concentreze pe problemele constatate pe teren, acolo unde situația structurală socioeconomică impune, în temeiul TFUE, adoptarea unor măsuri specifice.

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Potențialul sectorului feroviar de realizare a priorităților politice ale UE

(2020/C 79/04)

Raportor: Pascal MANGIN (FR-PPE), membru al Consiliului Regional Grand Est**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. subliniază contribuția sectorului feroviar și, în special, a potențialului liniilor feroviare regionale și locale la realizarea unei serii de priorități politice generale ale Uniunii, și anume decarbonizarea și atenuarea schimbărilor climatice, coeziunea teritorială, economică și socială, piața internă și libera circulație a persoanelor și a mărfurilor, precum și mobilitatea durabilă;
2. subliniază rolul de coloană vertebrală pe care rețeaua de transport îl joacă în economia UE, precum și potențialul rețelei feroviare de a conecta principalele rute de transport cu regiunile și teritoriile periferice ale Uniunii, contribuind în același timp la ecologizarea rețelelor logistice de distribuție în UE, prin promovarea transferului transporturilor de mărfuri pe distanțe lungi de pe șosele pe calea ferată; subliniază că, în acest context, pe lângă promovarea decisivă a rețelelor identificate ca fiind de interes prioritar, nu trebuie ignorată importanța liniilor regionale secundare;
3. remarcă atât oportunitățile oferite de sectorul feroviar în ceea ce privește furnizarea unor locuri de muncă calificate și stabile, cu asigurarea unei distribuții uniforme a locurilor de muncă pe teritoriul UE, cât și efectele de propagare pozitive pentru alte sectoare ale economiei;
4. solicită adoptarea de măsuri care să optimizeze în continuare aceste contribuții, în contextul Pactului ecologic european (*European Green Deal*), ca răspuns la preocupările cetățenilor în aceste domenii;
5. subliniază importanța multimodalității pentru un sistem de mobilitate durabil al UE, bazat pe punctele forte ale fiecărui mod de transport, și necesitatea unor eforturi susținute pentru a asigura condiții de concurență echitabile, în special prin internalizarea costurilor externe;
6. ia act de faptul că căile ferate au posibilitatea de a deveni principala componentă a mobilității. Ele vor trebui să treacă pe deplin la digitalizare și automatizare, astfel încât să ofere servicii care să includă și „ultimul kilometru” în sectoarele transportului de pasageri și de marfă și să contribuie astfel la tranziția către un sistem de transport mai durabil;
7. invită Comisia Europeană să asigure punerea în aplicare corespunzătoare a cadrului de reglementare existent în domeniul feroviar;
8. atrage atenția asupra rolului gărilor ca vectori de cultură și centre de servicii și asupra succesului sistemelor de transport feroviar, cum ar fi #DiscoverEU, în ceea ce privește promovarea culturii și a patrimoniului UE;

Coeziunea teritorială

9. observă că, pe lângă responsabilitatea serviciilor de transport public în teritoriile lor, autorităților locale și regionale (ALR) le revine și sarcina de a promova o mai mare coeziune teritorială între zonele urbane și cele rurale. În contextul angajamentelor asumate de Uniune prin Acordul de la Paris, autoritățile locale și regionale pun în aplicare soluții pentru un sector al transporturilor mai durabil, care va fi esențial pentru realizarea obiectivului ce constă în crearea unei Europe durabile până în 2030;

10. este de părere că o importanță majoră revine căilor ferate în mai multe dintre prioritățile politice generale ale Uniunii, începând cu punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă prin intermediul noului Pact ecologic european, la care se face trimitere în orientările politice ale președintelui Comisiei Europene, doamna von der Leyen. Ele contribuie în special la reducerea disparităților dintre orașe și regiunile periurbane, precum și dintre zonele rurale și cele urbane;

11. a subliniat în avizul său CDR 18/2017 că trebuie instalată infrastructura necesară în regiunile mai puțin dezvoltate din punct de vedere feroviar, astfel încât cetățenii și întreprinderile să poată utiliza transportul feroviar în aceleași condiții ca și în restul UE, în vederea creării unui spațiu feroviar unic european; aceasta în cazul în care nu există modalități de transport mai durabile și în general mai ieftine, pentru utilizatori și comunitate;

12. subliniază că, deși actualele obiective de politică ale UE prevăd că coridoarele rețelei centrale și coridoarele de transport feroviar de marfă ar trebui să constituie axele principale pentru dezvoltarea intermodalității în întreaga UE, raportul de cercetare elaborat pentru Comisia TRAN a Parlamentului European pe tema transferului modal subliniază că conectivitatea nu este distribuită în mod egal în toate regiunile UE. Raportul evidențiază mai ales necesitatea de a asigura, pentru întregul teritoriu al Uniunii, posibilitatea de a fi conectat la rețeaua feroviară „în conformitate cu principiile coeziunii și accesibilității [...] și pe baza unor indicatori clari ai nivelurilor cererii și ai condițiilor socioeconomice ale zonei deservite” ⁽¹⁾. Pentru a îndeplini obiectivul de asigurare a unei conectivități adecvate în Europa, ar trebui să fie finanțate de la nivel european nu numai coridoarele rețelei centrale, ci și coridoarele secundare;

13. subliniază importanța legăturilor feroviare transfrontaliere, inclusiv a celor de interes regional. Contribuția lor specifică la coeziunea teritorială impune luarea în considerare a acestora de către UE, inclusiv prin finanțarea prin intermediul programelor UE;

Coeziunea economică și socială

14. constată, în ceea ce privește coeziunea, că ocuparea forței de muncă în sectorul feroviar este foarte dispersată în regiunile Uniunii, de la operatori și administratori de infrastructură până la furnizori și producători și la servicii de asigurare a întreținerii, siguranței și securității. Studiile estimează că sectorul are 2,3 milioane de angajați – sau chiar 4 milioane, dacă se iau în considerare efectele economice extinse ⁽²⁾. Datorită angajamentelor existente, atât sectoriale, cât și operaționale, sectorul feroviar este un angajator responsabil din punct de vedere social, care promovează dezvoltarea forței de muncă calificate și servește drept catalizator pentru creșterea durabilă la nivel local, național și european;

15. solicită un parteneriat strâns între Comisie și sectorul feroviar, pentru a aborda în special chestiunile legate de formare, de recrutare și de atractivitatea profesiilor din acest sector, în special pentru tinerii adulți, precum și pentru a considera persoanele cărora le revin sarcini de control drept reprezentanți ai autorității la nivel european, fapt ce ar putea limita cazurile de agresiune împotriva celor care au acest statut, prin garantarea includerii unor sancțiuni în codurile penale naționale;

16. subliniază că industria feroviară va cunoaște o creștere a cererii de profesioniști în domeniul TIC și în cel al securității cibernetice, pe măsura digitalizării crescânde a sectorului. Astfel de evoluții vor avea efecte de propagare pozitive asupra altor sectoare economice, un loc de muncă creat în industria feroviară urmând să genereze 0,52 locuri de muncă în alte domenii, în special în IMM-uri ⁽³⁾;

17. constată că sectorul feroviar este afectat și de lacune în materie de competențe și că, în anumite domenii, se confruntă cu cerințe în schimbare în privința competențelor, în contextul digitalizării și al automatizării ⁽⁴⁾;

18. atrage atenția asupra avantajelor unor sisteme structurate de stagii în sectorul feroviar – în ceea ce privește atât profesiile existente, cât și cele emergente din sector –, care ar putea fi instituite în asociere cu furnizorii de educație profesională și școlile din învățământul secundar, și care ar putea beneficia de fonduri UE destinate perfecționării/recalificării, în contextul tranziției către digitalizarea și automatizarea anumitor profesii ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629182/IPOL_STU\(2018\)629182_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629182/IPOL_STU(2018)629182_EN.pdf)

⁽²⁾ ERRAC (European Rail Research Advisory Council – Consiliul consultativ european pentru cercetare în domeniul feroviar): https://errac.org/wp-content/uploads/2019/03/122017_ERRAC-RAIL-2050.pdf

⁽³⁾ <http://www.esce.at/ecodev/wp-content/uploads/2016/04/2013-Der-%C3%B6konomische-Fu%C3%9Fabdruck-des-Systems-Bahn-Folder.pdf>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/modes/rail/market/market_monitoring_ro

⁽⁵⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15431-2017-INIT/ro/pdf>

19. subliniază că o problemă importantă este faptul că femeile ocupă un număr mic de locuri de muncă în sectorul feroviar. Conform studiului RMMS din 2019 ⁽⁶⁾, procentul variază de la 8 % la 49 % în întreaga UE, depășind 30 % doar în patru state membre. Creșterea atractivității profesiilor din sectorul feroviar european în cazul femeilor ar putea contribui la reducerea blocajelor în materie de recrutare. Comitetul Regiunilor evidențiază realizările Platformei UE pentru schimbare și lista acestora de bune practici ⁽⁷⁾ menite să corecteze dezechilibrele existente. Este nevoie de o combinație între măsurile luate de întreprinderi, măsurile de la nivel sectorial și intervențiile de politică;

Rolul special al gărilor, văzute ca platforme culturale

20. reiterează mesajul principal al avizului său CDR 185/2018 ⁽⁸⁾ și atrage atenția asupra rolului ce revine gărilor în acest context, observând că: „diversitatea formelor patrimoniului cultural este un bun prețios pentru Europa: un instrument care poate avea un efect de levier considerabil pentru ameliorarea durabilității și coeziunii în regiunile din UE, care poate contribui la consolidarea identității unei regiuni și a întregii Europe și care reflectă în mare măsură moto-ul UE «Unită în diversitate»”;

21. observă că, pe lângă rolul lor în transportul de pasageri, gările constituie vectori culturali importanți și oferă o rețea extinsă de propagare a informațiilor. Prin urmare, ele sunt perfect apte să disemineze aspectele culturale și să ofere oportunități în domeniul unui public mai larg, contribuind la calitatea vieții și la coeziunea socială. Acest lucru este valabil în special în comunele și orașele de dimensiuni medii, în care gările reprezintă un potențial neexploatat, ca spații culturale alternative față de muzee sau de festivaluri;

22. încurajează, așadar, administratorii de gară și autoritățile locale și regionale să acorde mai multă importanță inițiativelor culturale organizate în gări și să valorifice la maximum mecanismele existente, cum ar fi Premiul UE pentru arhitectură contemporană ⁽⁹⁾, o eventuală cooperare cu Ruta europeană a patrimoniului industrial (ERIH), pentru promovarea cunoașterii patrimoniului cultural și a diversității culturale a UE ⁽¹⁰⁾, rețeaua UE a centrelor creative, în care sunt incluse o serie de gări renovate, nominalizări la premii europene pentru arhitectura contemporană, precum și programul „Europa creativă” al UE, care se adresează unor proiecte care implică cel puțin trei state membre care doresc să promoveze aspecte specifice ale culturii;

23. consideră că actualul succes al programului #DiscoverEU ⁽¹¹⁾ nu ar trebui considerat ca de la sine înțeles. Acest sistem a permis unui număr de 30000 de tineri europeni să călătorească gratuit pe calea ferată, într-un interval cuprins între o zi și o lună. Prin urmare, Comitetul propune lansarea unei inițiative comune care să reunească programul #DiscoverEU al Comisiei Europene, sectorul feroviar și CoR, și care ar putea avea drept obiectiv conectarea călătorilor Interrail ale tinerilor cu un program de evenimente organizate în orașele și regiunile Europei, care să pună accentul pe gările locale și pe împrejurimile acestora, din perspectivă culturală și/sau pentru vizite tehnice pe teren, astfel încât tinerii să afle mai multe despre căile ferate;

24. subliniază popularitatea din ce în ce mai mare a trenurilor de noapte, în special în rândul tinerilor, și necesitatea de a relansa aceste servicii pe anumite rute europene, ca parte a tranziției ecologice. Ia în considerare faptul că festivalul de artă internațională EUROPALIA își va dedica ediția din 2021 influenței căilor ferate asupra artelor și sugerează că ar trebui evidențiată cu această ocazie contribuția trenurilor de noapte și relansarea acestor servicii. Solicită, de asemenea, sporirea contribuției căilor ferate la turismul durabil, prin intensificarea cooperării lor cu agențiile de turism și cu celelalte moduri de transport;

Pactul ecologic european

25. ia notă de faptul că UE și-a afirmat în mod repetat intenția de a face din industriile sale lideri mondiali în domeniile inovării, digitalizării și decarbonizării. Decarbonizarea și atenuarea schimbărilor climatice ocupă locul de frunte printre prioritățile agendei politice a noii Comisii, în contextul Pactului ecologic european. Iată de ce este nevoie urgentă de propuneri inovatoare și echilibrate din partea Comisiei, care ar trebui prezentate în termen de 100 de zile de la începutul mandatului noului colegiu al comisarilor; Comisia trebuie să indice resursele financiare necesare pentru atingerea obiectivelor de decarbonizare;

26. observă că există mișcări din ce în ce mai populare ale cetățenilor, cum ar fi *flight shaming* (condamnarea acțiunii de a zbura cu avionul) sau grevele în favoarea climei, și este convins că ele vor putea contribui la o tranziție modală numai în cazul în care căile ferate vor oferi o alternativă viabilă la modurile mai poluante de transport, la prețuri accesibile. Aceasta va depinde de contribuțiile autorităților locale și regionale și ale autorităților publice, dar și de capacitatea sectorului de a deveni și mai ecologic;

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/transport/modes/rail/market/market_monitoring_ro

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-transport-eu-platform-change_ro

⁽⁸⁾ Avizul Comisiei pentru politică socială, educație, ocuparea forței de muncă, cercetare și cultură.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/architecture-prize_en

⁽¹⁰⁾ <https://www.erih.net/>

⁽¹¹⁾ <https://europa.eu/youth/discovereu/>

Performanța de mediu și punerea în aplicare a principiului „poluatorul plătește”

27. ia notă de faptul că sectorul transporturilor este responsabil pentru 27 % din emisiile de gaze cu efect de seră din UE. Aspirațiile sale politice actuale sunt stabilite în Strategia Comisiei pentru o mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adoptată în 2016, care a fost urmată de trei pachete legislative privind mobilitatea. În ceea ce privește sectorul feroviar, nivelul emisiilor sale este de departe cel mai scăzut dintre toate modurile de transport. În plus, transportul feroviar este singurul sector ale cărui emisii totale sunt în scădere ⁽¹²⁾, în ciuda creșterii volumului de transport;

28. face trimitere la studiul din 2019, realizat de organizația CE Delft ⁽¹³⁾, privind internalizarea costurilor externe. Acesta arată că transportul feroviar excelează în ceea ce privește acoperirea, prin taxe, a costurilor variabile de infrastructură și a externalităților, precum poluarea atmosferică, emisiile de CO₂ și poluarea sonoră, existând diferențe mai mici în materie de acoperire a costurilor în euro pe călător-km sau pe tonă-km în raport cu alte moduri de transport;

29. consideră că performanța de mediu a căilor ferate ar fi chiar mai mare în cazul în care acestea ar aborda principalele deficiențe de care suferă prin utilizarea mai regulată a trenurilor de marfă mai lungi și mai grele, prin introducerea de trenuri mai silențioase, prin încurajarea echipării vagoanelor cu saboți de frână din materiale compozite și prin utilizarea de energie curată și eficientă;

30. consideră că sectorul feroviar ar trebui, de asemenea, să se aplece cu atenție asupra unor alternative la produsele nocive, cum ar fi glifosatul sau creozotul, care sunt folosite pe un număr mare de kilometri de linie ferată;

31. salută faptul că principalii actori din sectorul feroviar s-au angajat să asigure neutralitatea climatică până în 2050, dar consideră că un astfel de obiectiv poate fi atins într-un viitor mai apropiat;

32. consideră că legiuitorii pot contribui la îndeplinirea acestui obiectiv prin punerea în aplicare a principiului „poluatorul plătește”. Comitetul Regiunilor face din nou trimitere la avizul său CDR 18/2017 ⁽¹⁴⁾, în care se afirmă că „toate modurile de transport ar trebui să contribuie, în mod proporțional cu contribuția lor la poluare, la acoperirea costurilor externe pe care le determină, după principiul «poluatorul plătește»” și că „ar trebui să se acorde prioritate deosebită soluțiilor de transfer modal care asigură mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon, de pildă prin reexaminarea subvențiilor ascunse sau manifeste acordate transportului rutier”;

33. solicită revizuirea scutirilor de TVA actuale prevăzute de Directiva 2006/112/CE a Consiliului ⁽¹⁵⁾, în temeiul căreia toate statele membre aplică scutiri de TVA pentru transportul aerian transfrontalier, dar nu și pentru transportul feroviar transfrontalier. Modificările aduse directivei ar permite statelor membre să aplice cote de TVA pentru serviciile transfrontaliere de transport de călători într-un mod mai sustenabil. CoR atrage atenția, în acest context, asupra inițiativei cetățenești europene „Ending the aviation fuel tax exemption in Europe” (Eliminarea scutirii fiscale pentru carburantul de aviație în Europa) ⁽¹⁶⁾; de asemenea, ia notă de angajamentele asumate de domnul Timmermans, vicepreședintele executiv responsabil cu Pactul ecologic european, cu privire la necesitatea de a revizui tratamentul fiscal al anumitor carburanți, pentru a asigura o mai bună aliniere la ambițiile Uniunii în materie de climă;

34. în ceea ce privește revizuirea Directivei privind impozitarea energiei (2003/96/CE) ⁽¹⁷⁾, anunțată de președintele Comisiei, doamna von der Leyen, Comitetul solicită eliminarea scutirilor fiscale obligatorii pentru transportul aerian și maritim (deși aceste scutiri sunt opționale pentru produsele energetice și pentru energia electrică utilizată pentru transportul de mărfuri și de pasageri cu trenul, metroul, tramvaiul etc.), ca măsură suplimentară de încurajare a transferului modal către moduri de transport mai durabile;

Atractivitatea căilor ferate și a transferului modal

35. consideră că transferul modal va fi încurajat și prin consolidarea fiabilității și a confortului trenurilor. Gările sunt un aspect esențial al plăcerii de a călători. Persoanele cu mobilitate redusă ar trebui și ele să beneficieze de creșterea calității serviciilor în trenuri și în gări; deoarece călătorii caută din ce în ce mai des alternative de transport durabile, trenurile de noapte care circulă pe distanțe lungi oferă o soluție din ce în ce mai convingătoare. Sectorul feroviar (întreprinderile feroviare și administratorii de infrastructură) poate susține această tendință oferind prețuri atractive, vagoane confortabile și trasee corespunzătoare;

⁽¹²⁾ https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/share-of-transport-ghg-emissions-1#tab-chart_1
https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/specific-co2-emissions-per-tonne-2#tab-chart_1

⁽¹³⁾ <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/studies/internalisation-state-of-play-isbn-978-92-76-01413-3.pdf>

⁽¹⁴⁾ JO C 342, 12.10. 2017, p 57

⁽¹⁵⁾ Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, 11.12.2006, p. 1).

⁽¹⁶⁾ <https://www.fairose.eu/>

⁽¹⁷⁾ Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității (JO L 283, 31.10.2003, p. 51).

36. subliniază că sectorul feroviar oferă o bună combinație între viteză, siguranță, confort, eficiență și performanța de mediu. Transportul rutier încă reprezintă mai mult de 50 % din transportul de marfă, iar cel feroviar 12 %. În ceea ce privește transportul de călători, în pofida unor progrese înregistrate în ultimii ani, cota de piață a sectorului feroviar este mai mică de 10 % în medie. Autoritățile locale și regionale joacă un rol important în discuțiile privind finanțarea și soluțiile care implică atât actori publici, cât și privați, pentru a asigura o ofertă atractivă de servicii de transport. În acest context, CoR solicită Comisiei Europene să promoveze autostrăzile feroviare și să încurajeze finanțarea publică a terminalelor și a materialului rulant al acestora, ca formulă optimizată de transfer modal, care va contribui la accelerarea semnificativă a decarbonizării transportului de mărfuri;

Digitalizarea, inovarea și politica industrială

37. consideră că experiențele celor doi mari operatori feroviari (din Franța și din Germania) tind să dovedească faptul că sectorul feroviar ar trebui să se concentreze din nou asupra activității sale de bază: transportul feroviar greu. O strategie corespunzătoare a industriei feroviare, în asociere cu digitalizarea, va contribui la lansarea mai multor trenuri pe liniile de cale ferată;

38. recomandă, în legătură cu digitalizarea:

- implementarea într-un ritm rapid a Sistemului european de management al traficului feroviar (ERTMS), pentru a combina mai bine capacitățile suplimentare și un transport mai sigur;
- dezvoltarea digitalizării la nivel intermodal, pentru a optimiza performanța întregului sector al transporturilor. Serviciile destinate persoanelor cu mobilitate redusă sau cu orice alt tip de handicap (fizic, senzorial sau intelectual) ar trebui să beneficieze de o atenție deosebită;
- utilizarea la capacitate maximă a tehnologiei 5G, pentru a oferi servicii mai bune clienților și pentru a asigura o conexiune de date și un acces la internet de înaltă performanță pentru pasageri;
- introducerea rapidă a „trenurilor digitale de marfă”. Acestea vor colecta informații privind starea mărfurilor și a trenului în sine (temperatură, șocuri, alerte de securitate etc.), pe care le vor comunica la bord și centrelor de control de la sol;
- dezvoltarea rapidă a întreținerii predictive atât a materialului rulant, cât și a infrastructurii, prin instalarea pe scară largă a unor senzori wireless conectați la distanță, pentru a detecta temperaturile, presiunile, vibrațiile, alertele de securitate în punctele critice și în timp real, pentru a colecta și a organiza automat toate aceste date transmise de senzori și pentru a efectua imediat o analiză prin sistemele automate bazate pe inteligența artificială;

39. subliniază că potențialul sistemului integrat de emiteră a biletelor și al „mobilității ca serviciu” (MaaS) depinde de gradul în care actorii din domeniul transporturilor fac ca datele lor să fie ușor accesibile pentru restul ecosistemului. Ar trebui stabilite orientări la nivelul UE pentru a încuraja furnizarea mai multor date de către căile ferate, putându-se contribui astfel la dezvoltarea orașelor inteligente. În paralel, autoritățile locale și regionale trebuie să dezvolte noi competențe în ceea ce privește producerea, schimbul și gestionarea datelor publice;

40. subliniază că sistemele integrate de emiteră a biletelor trebuie să fie compatibile între ele, reducând riscul de fragmentare a pieței interne;

41. consideră, având în vedere impactul semnificativ pe care digitalizarea și automatizarea îl vor avea în anii următori asupra proceselor și serviciilor care implică autoritățile locale și regionale, că este extrem de important să se asigure un succes în întreprinderii comune Shift2Rail în următorul cadru financiar multianual. Fiecare partener – UE și sectorul feroviar – va trebui să își mențină efortul financiar, iar cel de-al doilea ar trebui să profite de această ocazie pentru a dezvolta mai multe proiecte în multiparteneriat la scară europeană, care să implice IMM-urile;

42. subliniază că, în schimb, Shift2Rail va trebui să își îndeplinească promisiunile: reducerea cu 50 % a costului pe ciclu de viață al sistemelor feroviare (dezvoltarea, exploatarea și reînnoirea infrastructurii și a materialului rulant); dublarea capacității sistemului feroviar; creșterea cu 50 % a punctualității și a fiabilității serviciilor feroviare; înlăturarea obstacolelor rămase în materie de interoperabilitate și eficiență; reducerea externalităților negative, cum ar fi zgomotul, vibrațiile și emisiile; în plus, pe lângă respectarea reglementărilor naționale existente în acest domeniu, va trebui să garanteze promovarea accesului universal;

Concurența intramodală

43. constată că câștigurile nete rezultate dintr-o mai mare deschidere a pieței, un acces sporit la licitațiile pentru contractele de servicii publice și continuarea procesului de separare a activităților sunt estimate la o valoare cuprinsă între 18 miliarde EUR și 32 de miliarde EUR în perioada 2019-2034. Prin urmare, CoR solicită Comisiei și Agenției pentru Căi Ferate a Uniunii Europene să asigure punerea în aplicare corespunzătoare a celui de-al 4-lea pachet feroviar, pentru a profita de avantajele deschiderii pieței și ale simplificării normelor;

44. ia notă de faptul că autoritatea sau autoritățile competente care a/au atribuit contractul de servicii publice poate/pot solicita efectuarea unui test de echilibru economic de către organismul de reglementare, astfel încât noul serviciu feroviar să nu pună în pericol vreun serviciu public existent. Consolidarea organismelor de reglementare este, de asemenea, esențială pentru un ecosistem feroviar mai performant, ceea ce presupune garantarea independenței și puterii acestora;

45. atrage atenția asupra faptului că autoritățile locale și regionale sunt, de asemenea, un actor important pe piața materialului rulant și pot ajuta noii operatori să capete acces la un parc feroviar. Acest lucru ar trebui să aibă loc în paralel cu crearea unei piețe mai dinamice pentru materialul rulant de ocazie la nivelul UE, atât pentru transportul de pasageri, cât și pentru cel de marfă. Întreprinderile feroviare existente au o responsabilitate în acest sens, deoarece sunt principalii proprietari ai materialului rulant;

Intermodalitate/Multimodalitate

46. subliniază că va fi din ce în ce mai important ca întregul sistem feroviar să judece în termeni de mobilitate și nu doar de transport pe calea ferată. Călătorii din regiunile europene doresc în prezent servicii multimodale „de la ușă la ușă” și experimentează cu promptitudine noi moduri de transport (utilizarea în comun a autoturismelor, scuterile electrice, transportul public etc.). Dacă va ține seama pe deplin de conceptul de „mobilitate ca serviciu” și de potențialul de integrare cu alte moduri de transport inclusiv „pe ultimul kilometru”, modul de transport feroviar își va putea spori cota de piață;

47. subliniază că crearea unei identități europene sub aspectul mobilității a fost o idee care s-a profilat în cadrul Comisiei Juncker. CoR dorește ca noua Comisie să examineze în continuare modalitățile tehnologice și juridice de a o transforma în realitate. Ea constituie un proiect foarte ambițios și complex, prin care un dispozitiv unic/o cartelă unică ar centraliza:

— datele de profil, inclusiv cele privind persoanele cu mobilitate redusă și permisele de conducere;

— un mijloc de plată și un bilet care să nu fie pe suport de hârtie, pentru toate modurile de transport;

— un cont unde să se primească despăgubiri în caz de încălcare a drepturilor pasagerilor;

— un instrument de calculare a amprentei de carbon a mobilității unei persoane;

48. invită Comisia să reducă barierele, în special în ceea ce privește garanțiile călătorilor în cazul pierderii legăturii de transport sau furnizarea de informații; în special cei care călătoresc între diferite state membre cu trenuri de legătură nu sunt conștienți, adesea, de drepturile lor în aceeași măsură ca, de exemplu, cei care utilizează transportul aerian;

49. consideră că investițiile în transportul feroviar de marfă ar trebui să se concentreze pe blocajele de pe „ultimul kilometru”. Acest lucru este valabil nu numai pentru nodurile urbane, ci și pentru conexiunile feroviare din porturi. În plus, CoR solicită o creștere a surselor de finanțare europene care vizează dezvoltarea centrelor intermodale de transport și crearea unor poli, întrucât aceste măsuri necesită investiții pe scară largă;

50. regretă că negocierile interinstituționale referitoare la Directiva privind transportul combinat (92/106/CEE) ⁽¹⁸⁾ nu au putut fi finalizate înainte de reînnoirea instituțională, în prima parte a lui 2019, și speră că acestea vor fi reluate în toamna acestui an;

51. consideră că ar trebui analizată posibilitatea unei exceptări generale pe categorii pentru investițiile în platforme logistice intermodale. Aceasta ar fi o măsură importantă de simplificare pentru autoritățile locale și regionale. Cu toate acestea, o condiție prealabilă pentru o astfel de exceptare ar fi aceea ca sectorul feroviar să nu primească subvenții încrucișate. Aceasta va contribui la a convinge factorii de decizie că normele privind ajutoarele de stat ar trebui să promoveze în continuare căile ferate, și nu moduri de transport mai poluante, în conformitate cu liniile directoare comunitare din 2008 privind ajutoarele de stat acordate întreprinderilor feroviare ⁽¹⁹⁾;

Siguranța și securitatea feroviară

52. subliniază faptul că siguranța face parte din ADN-ul sectorului feroviar și că ea poate fi îmbunătățită în continuare, în conformitate cu îmbunătățirile necesare în materie de interoperabilitate. Operarea automată a trenurilor (ATO), ERTMS, întreținerea predictivă și securitatea cibernetică vor fi componenta digitală a acestor îmbunătățiri, la fel ca și eliminarea trecerilor la nivel;

⁽¹⁸⁾ Directiva 92/106/CEE a Consiliului din 7 decembrie 1992 privind stabilirea de norme comune pentru anumite tipuri de transporturi combinate de mărfuri între state membre (JO L 368, 17.12.1992, p. 38).

⁽¹⁹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:184:0013:0031:RO:PDF>

Comerțul

53. subliniază importanța unei abordări echilibrate în privința celor zece puncte de acțiune asupra cărora s-a căzut de acord referitor la relațiile cu China, care au fost transmise Consiliului European din martie 2019 („UE-China – O perspectivă strategică”) ⁽²⁰⁾;

54. sprijină necesitatea, recunoscută în Comunicare, unei supravegheri adecvate pentru a garanta că capacitatea existentă a UE și potențialul ei viitor în ceea ce privește producția bazată pe înaltă calificare (și oportunitățile de angajare corespunzătoare din întreaga Uniune) nu sunt afectate în mod nejustificat de denaturări ale concurenței la nivel internațional (accesul la piețele construcțiilor, furnizarea de servicii feroviare etc.);

55. subliniază că: (i) Acțiunea 6 din Comunicarea privind o perspectivă strategică invită Parlamentul European și Consiliul să adopte Instrumentul pentru achiziții publice internaționale înainte de sfârșitul anului 2019; (ii) Comisia Europeană a precizat că orientările privind accesul ofertanților străini și al bunurilor străine pe piața achizițiilor publice din UE vor fi publicate până la jumătatea anului 2019; (iii) Comisia va identifica, înainte de sfârșitul anului 2019, modalitățile de remediere a lacunelor existente în dreptul UE;

56. în ceea ce privește achizițiile publice din sectorul feroviar, subliniază importanța aplicării principiului MEAT (oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic), astfel cum este acesta prevăzut în pachetul UE privind achizițiile publice din 2014, și invită Comisia să prezinte orientări privind utilizarea principiului MEAT. În același timp, procesul de achiziții publice trebuie să garanteze includerea în caietul de sarcini a îmbunătățirilor economice, sociale și de mediu.

Bruxelles, 4 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁰⁾ <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Îmbunătățirea capacității administrative a autorităților locale și regionale de consolidare a investițiilor și a reformelor structurale în perioada 2021-2027

(2020/C 79/05)

Raportor: Manuela BORA (IT-PSE), membră a Consiliului Regional și a autorității executive a regiunii Marche

AVIZ

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Asigurarea unei capacități administrative adecvate pentru orașele și regiunile din UE: provocarea

1. subliniază că capacitatea administrativă este un element-cheie pentru punerea în aplicare cu succes a investițiilor și reformelor necesare pentru atingerea obiectivelor de politică ale UE pe termen lung. După expirarea Strategiei Europa 2020, aceste obiective pe termen lung ar trebui să fie incluse în implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, care ar trebui să prevaleze în raport cu schemele de guvernare economică relevante pentru capacitatea administrativă, cum ar fi procesul semestrului european. Subliniază, de asemenea, că este deosebit de important să se consolideze capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale (ALR) în ceea ce privește provocările legate de mediu și de climă, care trebuie abordate în punerea în aplicare a noului Pact ecologic european.
2. menționează că autoritățile locale și regionale (ALR) sunt actori importanți în repartizarea competențelor în cadrul statelor membre și că acestea sunt responsabile pentru mai mult de jumătate din investițiile publice în UE, având, în același timp, un impact considerabil asupra investițiilor private; subliniază că o mai bună capacitate administrativă a ALR ar favoriza punerea în aplicare mai eficientă a politicilor publice locale, care sunt o condiție prealabilă pentru încrederea cetățenilor în instituțiile locale, regionale, naționale și instituțiile UE;
3. subliniază că, începând din ianuarie 2017, cel puțin 38 de avize și rezoluții ale CoR au abordat necesitatea de a consolida capacitatea administrativă a ALR în numeroase domenii, printre care politica de coeziune, FEIS/InvestEU și programul privind piața unică ⁽¹⁾. De asemenea, atrage atenția asupra Rezoluției sale din 9 octombrie 2019 privind semestrul european și în perspectiva analizei anuale a creșterii 2020 ⁽²⁾;
4. scoate în evidență că 12 % din toate sub-recomandările incluse în recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019 abordează provocările legate de capacitatea administrativă a ALR ⁽³⁾ din 17 state membre;
5. consideră că îmbunătățirea capacității administrative este o provocare sistemică. Ea este legată de: (a) resursele umane (inclusiv insuficiența personalului, dificultăți în ceea ce privește ocuparea unor poziții de înaltă calificare, competențe tehnice interne insuficiente, recompensarea insuficientă a meritelor, salarii mai mici decât în sectorul privat, nevoile în materie de formare ale funcționarilor publici în ce privește competențele digitale, capacitatea de a îndeplini sarcini de înaltă calificare și tehnice, cunoștințe despre funcționarea UE și posibilitățile de finanțare); (b) sisteme și proceduri; (c) colaborare în rețea cu actori externi;

⁽¹⁾ Plus multe altele, inclusiv ODD, programul de acțiune pentru mediu, satele inteligente, strategiile macroregionale, FEG, Erasmus+, Europa digitală (cu platformele sale digitale), strategiile de specializare inteligentă, partajarea eforturilor și Regulamentul LULUCF, Fondul pentru azil și migrație, inteligența artificială pentru Europa, economia albastră și punerea deplină în aplicare a Acordului de la Paris privind schimbările climatice la nivel de țară.

⁽²⁾ <https://memportal.cor.europa.eu/Handlers/ViewDoc.ashx?doc=COR-2019-03856-00-00-RES-TRA-RO.docx>

⁽³⁾ Analiza teritorială efectuată de CoR cu privire la recomandările specifice fiecărei țări (<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Pages/welcome.aspx>).

6. observă că, în conformitate cu principiul subsidiarității, responsabilitatea pentru calitatea administrației publice le revine statelor membre și implică diferite niveluri de guvernare. Cu toate acestea, UE poate juca un rol complementar, prin apropierea standardelor cu ajutorul legislației sau al proceselor de coordonare – cum ar fi semestrul european –, și înlesnind schimbul de bune practici și sprijinind eficiența și inovarea în administrația publică și consolidarea capacității administrative la toate nivelurile de guvernare. Articolul 14 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ar putea constitui un temei juridic relevant pentru calitatea administrației publice în ceea ce privește serviciile de interes economic general;

Evaluarea actualului CFM

7. reamintește că, în actualul CFM, consolidarea capacităților ALR a fost sprijinită de UE prin intermediul politicii de coeziune, al Programului de sprijin pentru reforme structurale (PSRS) și al altor instrumente și programe ⁽⁴⁾, inclusiv al celor gestionate de BEI, care sprijină investițiile ALR ⁽⁵⁾;

8. regretă lipsa de informații transparente cu privire la volumul total și utilizarea efectivă a resurselor UE ⁽⁶⁾ destinate consolidării capacităților ALR, precum și cu privire la impactul general al acestora, și invită Comisia să furnizeze aceste informații cât mai curând posibil; de asemenea, sugerează ca raportul anual de monitorizare a Programului de sprijin pentru reforme structurale să includă o secțiune permanentă privind implicarea ALR în calitate de beneficiare ale programului;

9. menționează că informațiile disponibile arată că resursele UE prevăzute pentru consolidarea capacităților ALR, în cadrul actualului CFM, au fost insuficient utilizate, având în vedere rolul ALR în actuala repartizare a competențelor și numărul de recomandări specifice fiecărei țări adresate ALR ⁽⁷⁾. În ce privește cele două programe de care și ALR ar putea beneficia direct, informațiile disponibile arată că: (a) ALR au obținut 15 % din finanțarea pentru consolidarea capacităților, disponibilă în cadrul obiectivului tematic 11 al fondurilor structurale și de investiții europene (OT11); (b) asistența tehnică din cadrul fondurilor ESI mijlocită la inițiativa statelor membre – care ar putea sprijini și dezvoltarea capacităților legată de utilizarea fondurilor –, nu a fost folosită într-o măsură semnificativă de către ALR;

10. observă că ar fi bine ca în legislația privind fondurile europene să se includă și alte elemente care să promoveze în și mai mare măsură, mergând dincolo de proiectele integrate, posibilitatea de a combina diverse tipuri de fonduri europene în cadrul aceluiași proiect;

11. subliniază că informațiile disponibile cu privire la implicarea ALR în Programul de sprijin pentru reforme structurale (PSRS) sunt insuficiente. Potrivit unor estimări neoficiale, doar aproximativ 6 % din proiectele primite în cadrul PSRS vizează ALR, un procentaj foarte scăzut, având în vedere că 55 % din recomandările specifice fiecărei țări se adresează în mod direct sau indirect ALR; de aceea, regretă că ALR au acces la PSRS doar prin intermediul guvernelor naționale;

12. consideră că printre obstacolele cu care se confruntă ALR în materializarea sprijinului pentru dezvoltarea capacităților se numără: lipsa cunoștințelor despre posibilitățile existente; dificultăți de cofinanțare; sarcina administrativă excesivă; lipsa sprijinului din partea guvernelor naționale;

13. observă că diferențele dintre statele membre cu privire la calitatea administrației publice par să dispară treptat ⁽⁸⁾; menționează că politica de coeziune a UE a jucat un rol în această evoluție, în special în statele membre în care fondurile ESI reprezintă jumătate sau mai mult din totalul investițiilor publice; accentuează că asistența tehnică asigurată la inițiativa Comisiei a reprezentat aproape jumătate din resursele pentru îmbunătățirea consolidării capacităților la toate nivelurile pentru gestionarea fondurilor ESI ⁽⁹⁾;

⁽⁴⁾ A se vedea studiul comandat de CoR intitulat „Capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale: oportunități și provocări pentru reformele structurale și o guvernare economică europeană mai eficientă” (<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/publi-file/AdminCapacity/AdminCapacity.pdf>), precum și studiul PE pe tema „Reforma sectorului public: cum este utilizat bugetul UE pentru a încuraja această reformă” ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/572696/IPOL_STU\(2016\)572696_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/572696/IPOL_STU(2016)572696_EN.pdf)).

⁽⁵⁾ <https://eiah.eib.org/index>

⁽⁶⁾ A se vedea studiul comandat de CoR intitulat „Capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale: oportunități și provocări pentru reformele structurale și o guvernare economică europeană mai eficientă”, octombrie 2018 (<https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Administrative-capacity/AdminCapacity.pdf>).

⁽⁷⁾ A se vedea documentele menționate la nota de subsol 11.

⁽⁸⁾ Potrivit unei evaluări recente a Serviciului de Cercetare al Parlamentului European, bazate pe constatările indicelui european privind calitatea administrațiilor publice (EQI) din 2017, regiunile din est au înregistrat o îmbunătățire semnificativă în comparație cu anii precedenți, în timp ce unele regiuni din sud au prezentat semne de declin ([http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2018\)628244](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2018)628244)).

⁽⁹⁾ Aceste inițiative sunt prezentate într-o secțiune specifică pe paginile de internet ale Comisiei dedicate politicii de coeziune: https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/how/improving-investment/

14. subliniază că calitatea instituțiilor publice poate varia și în interiorul unei țări, după cum se arată în abordarea privind mediul de afaceri a Băncii Mondiale; de asemenea, împărtășește punctul de vedere al Parlamentului European că „mai ales în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate, accesul la finanțare [pentru reforma sectorului public], precum și utilizarea acesteia, este dificil din cauza birocrăției, a capacității administrative limitate sau a neregulilor” și, prin urmare, împărtășește speranța Parlamentului că „statele membre vor promova reforme care să aplice în mod concret principiul bunei administrări și să favorizeze accelerarea procedurilor judiciare” ⁽¹⁰⁾;

15. subliniază că provocarea pe care o reprezintă capacitatea administrativă insuficientă constă uneori în procedurile care impun sarcini administrative excesive; în acest context, își exprimă preocuparea cu privire la propunerile UE pentru cardul electronic pentru servicii, procedura de notificare și testul de proporționalitate incluse în pachetul de servicii, precum și cu privire la sarcina administrativă suplimentară ce derivă din legislația europeană și națională privind achizițiile publice;

Propuneri de acțiune în cadrul următorului CFM

16. insistă ca ALR să aibă acces direct la finanțare adecvată pentru consolidarea capacităților (și anume, nu mai puțin decât în perioada 2014-2020) prin intermediul instrumentelor de politică cu gestiune partajată; de aceea, sugerează ca la articolul 32 din propunerea de RDC pentru perioada 2021-2027 sau la articolul 2 din propunerea de regulament privind FEDR/FC să fie prevăzute acțiuni în toate programele operaționale menite să consolideze capacitatea autorităților publice și a părților interesate la toate nivelurile, care să nu fie legate exclusiv de gestionarea fondurilor ESI;

17. face trimitere la avizele sale cu privire la propunerea de RDC pentru perioada 2021-2027 ⁽¹¹⁾, în care se sugerează ca rata forfetară pentru asistență tehnică din cadrul FEDR și FC (articolul 31 să fie majorată la 5 %, cu privire la următorul FEDR/FC ⁽¹²⁾, care propune o finanțare suplimentară pentru consolidarea capacităților, inclusiv având în vedere necesitatea de a localiza ODD în teritoriu, și cu privire la FSE+ ⁽¹³⁾, care vizează reinstituirea obiectivului tematic 11 pentru perioada de după 2020;

18. subliniază importanța diseminării de cunoștințe și bune practici, ca de exemplu planurile Italiei de consolidare administrativă ⁽¹⁴⁾, Convenția primarilor pentru climă și energie și proiectele europene de cooperare interregională din cadrul Interreg; salută inițiativele TAIEX-REGIO PEER 2 PEER ale Comisiei, pactele de integritate și inițiativele-pilot în cooperare cu OCDE, care solicită întocmirea de foi de parcurs pentru consolidarea anticipată a capacității administrative pentru perioada de după 2020;

19. De asemenea, reiterează că propunerea de a crea un program Erasmus pentru reprezentanții aleși la nivel local și regional ⁽¹⁵⁾ ar putea fi relevantă pentru îmbunătățirea capacității administrative;

20. afirmă că trebuie încurajată detașarea temporară a funcționarilor publici ai autorităților locale și regionale din statele membre în cadrul administrațiilor diverselor instituții, organisme și agenții europene, în contextul programelor pentru experți naționali detașați și pentru perfecționarea profesională a experților naționali și al programului Erasmus pentru administrația publică;

21. accentuează că cofinanțarea națională și regională a programelor de consolidare a capacităților nu ar trebui să fie vizată de plafoanele de deficit prevăzute de Pactul de stabilitate și de creștere;

22. trebuie să sprijine obiectivul 17 („Parteneriate pentru realizarea obiectivelor”), deoarece administrațiile publice locale și regionale sunt obligate să pună în aplicare ODD în teritoriu. Într-o lume din ce în ce mai interconectată, este esențial să se îmbunătățească accesul administrațiilor locale și regionale la tehnologie și la cunoaștere, pentru a face schimb de idei și a promova inovarea publică;

O mai bună guvernare și simplificare

23. consideră că obiectivul pe termen lung al UE ar trebui să fie îmbunătățirea substanțială a capacității instituționale și administrative a ALR; subliniază că acest lucru presupune o planificare pe termen lung, existând riscul unor compromisuri cu solicitările pe termen scurt ale statelor membre pentru asistență tehnică;

⁽¹⁰⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2019-0012&format=XML&language=RO>

⁽¹¹⁾ Adoptat la 5.12.2018 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-03593-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽¹²⁾ Adoptat la 5.12.2018 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-03594-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽¹³⁾ Adoptat la 5.12.2018 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-03597-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽¹⁴⁾ <http://www.pra.gov.it/cosa-sono/>

⁽¹⁵⁾ Adoptat la 31.1.2018 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2017-01298-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

24. reiterează că Convenția primarilor este un instrument-cheie pentru sprijinirea ALR în tranziția către neutralitatea climatică. Subliniază, cu toate acestea, că lipsa capacității administrative a fost evidențiată ca unul dintre principalele obstacole în calea punerii în aplicare cu succes a Convenției și, în special, în calea posibilității ca ALR să beneficieze de condiții de finanțare favorabile pentru proiectele de renovare în materie de eficiență energetică;

25. scoate în evidență necesitatea de coordonare și sinergie între instrumentele de consolidare a capacităților existente, finanțate din fonduri UE, precum și de monitorizare și evaluare transparente și în timp util a acestor instrumente; în acest sens, își reiterează recomandarea ⁽¹⁶⁾ ca Comisia să stabilească un set unic de orientări privind consolidarea capacităților, care să se aplice tuturor programelor UE relevante;

26. regretă că eforturile depuse pentru a se ajunge la o mai mare simplificare administrativă în gestionarea fondurilor nu au dus la rezultatele scontate. Acest lucru constituie un obstacol major, care afectează capacitățile organismelor intermediare și, în special, a destinatarilor ajutorului. Într-adevăr, studii recente estimează că costurile administrative reprezintă 3 % din costurile medii ale programului în cazul FEDR și 2,2 % în cazul Fondului de coeziune;

27. subliniază că ar trebui incluse capitole privind consolidarea capacităților la toate nivelurile de guvernare în analiza anuală a creșterii, în rapoartele de țară și în programele naționale de reformă. Evaluarea nevoilor și a politicilor legate de consolidarea capacităților la toate nivelurile de guvernare ar transforma programele naționale de reformă într-un instrument strategic de coordonare; este de acord cu propunerea Parlamentului European de a reintroduce în AAC un capitol dedicat administrației publice și guvernancei ⁽¹⁷⁾;

28. consideră că implicarea structurată directă a ALR, respectiv a organizațiilor lor naționale, în semestrul european, bazată pe parteneriat și pe guvernance pe mai multe niveluri, le-ar permite acestora să contribuie la evaluarea nevoilor de consolidare a capacităților și să stabilească obiective și politici pe termen lung, sporind asumarea responsabilității și încurajând luarea de măsuri. Autoritățile locale și regionale, respectiv organizațiile lor naționale, ar trebui să fie implicate în calitate de parteneri cu drepturi depline în semestrul european, pe baza unui cod de conduită european obligatoriu din punct de vedere juridic ⁽¹⁸⁾, cu atât mai mult cu cât semestrul oferă orientări pentru programarea politicii de coeziune ⁽¹⁹⁾, în anexa D referitoare la rapoartele de țară. Acest lucru ar permite ALR să contribuie, în cadrul ciclului semestrului, la reușita adaptării politicilor UE la adevăratele disparități teritoriale și la provocările specifice;

29. luând în considerare propunerile de simplificare ale Comisiei Europene pentru perioada următoare 2021-2027 și având în vedere punerea în aplicare a politicii de coeziune prin combinarea diferitelor surse de finanțare ale UE, este foarte necesară abordarea integrată prin planificarea în comun, contribuind astfel la utilizarea diferitelor instrumente, cum ar fi investițiile teritoriale integrate (ITI) și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC), care implică rolul autorităților locale și regionale în procesul de luare a deciziilor și în procesul de punere în aplicare;

30. împărtășește îngrijorarea Parlamentului European cu privire la faptul că „Comisia nu dispune nici de un cadru standardizat și comun de evaluare pentru administrația publică, nici de o metodă de colectare sistematică a datelor” și solicită Comisiei Europene să dezvolte aceste instrumente;

31. recomandă ca noul program de sprijin pentru reforme (PSR) să fie direct accesibil pentru ALR și să se concentreze mai mult pe îmbunătățirea calității administrației publice și pe sprijinirea consolidării capacităților la toate nivelurile de guvernare; face trimitere la recomandările sale, conform cărora, guvernance programului de sprijin pentru reforme ar trebui să se bazeze pe parteneriat și pe guvernance pe mai multe niveluri ⁽²⁰⁾; solicită ca o parte din fondurile PSR să fie alocată pentru proiectele solicitate de ALR; recomandă ca, atâta timp cât statele membre accesează Serviciul de sprijin pentru reforme structurale doar prin intermediul punctelor de contact de la nivel național, să fie încurajate și monitorizate în permanență candidaturile din partea ALR;

⁽¹⁶⁾ Aviz privind PSRS pentru perioada 2017-2020, adoptat la 7.4.2016 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2016-01214-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽¹⁷⁾ Rezoluția PE din 15 ianuarie 2019 referitoare la evaluarea modului în care este utilizat bugetul UE pentru reforma sectorului public (http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0012_RO.html).

⁽¹⁸⁾ Avizul pe tema „Îmbunătățirea guvernancei semestrului european: un cod de conduită pentru implicarea autorităților locale și regionale”, adoptat la 11.5.2017 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2016-05386-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽¹⁹⁾ Avizul pe tema „Semestrul european și politica de coeziune: alinierea reformelor structurale și a investițiilor pe termen lung”, adoptat la 10.4.2019 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-05504-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

⁽²⁰⁾ Avizul pe tema „Programul de sprijin pentru reforme și Funcția europeană de stabilizare a investițiilor”, adoptat la 5.12.2018 (<https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2018-03764-00-00-ac-tra-ro.docx/content>).

32. subliniază importanța digitalizării și a e-guvernării, inclusiv a platformelor digitale regionale și a platformelor de date deschise, și împărtășește opinia PE conform căreia „în cadrul administrațiilor publice, ar trebui să se promoveze procese inovatoare care contribuie la o mai bună conectivitate, digitalizare și la servicii digitale de calitate” ⁽²¹⁾.

Bruxelles, 4 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²¹⁾ Rezoluția PE din 15 ianuarie 2019 referitoare la evaluarea modului în care este utilizat bugetul UE pentru reforma sectorului public (http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0012_RO.html).

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Convenția primarilor post-2020

(2020/C 79/06)

Raportor: Benedetta BRIGHENTI (IT-PSE), membră a Consiliului Local Castelnovo Rangone (Modena)**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Importanța Convenției primarilor pentru politicile europene privind clima

1. subliniază că cele mai importante studii internaționale în materie de schimbări climatice ⁽¹⁾ evidențiază caracterul urgent al punerii în aplicare a unor politici ambițioase privind clima și că opinia publică europeană manifestă o preocupare crescândă în acest sens. Prin urmare, așteaptă cu nerăbdare propunerile noii Comisii Europene de adoptare a Pactului ecologic european și a unui act legislativ european privind clima și invită Comisia Europeană și toate statele membre să vadă în Convenția primarilor unul dintre principalele instrumente de răspuns la urgența în materie de climă și de orientare a autorităților locale și regionale în tranziția către neutralitatea climatică și adaptarea la schimbările climatice, în conformitate cu angajamentele asumate în contextul Acordului de la Paris și al strategiei pe termen lung pentru 2050 ⁽²⁾. Convenția poate reprezenta un instrument important de sprijinire a implicării autorităților locale și regionale în elaborarea planurilor naționale integrate privind energia și clima;

2. reamintește că Convenția reunește orașele care își propun obiective mai ambițioase și dețin o vastă experiență în politicile locale în domeniul climei, depășind adesea standardele propriilor state membre: statele membre ar trebui, prin urmare, să-i considere pe semnatarii și coordonatorii Convenției interlocutori privilegiați atunci când au în vedere implicarea autorităților locale și regionale în elaborarea planurilor naționale integrate privind energia și clima;

3. solicită Comisiei Europene să promoveze mai ferm obiectivul Convenției primarilor pentru 2050 și să ia în considerare extinderea domeniului de aplicare al inițiativei pentru a răspunde mai bine provocărilor și oportunităților transversale pe care le prezintă neutralitatea climatică pentru autoritățile locale și regionale, incluzând noi domenii, ca de pildă industria, agricultura, gestionarea pădurilor și noile aspecte de mediu opționale, cum ar fi calitatea aerului, economia circulară, biodiversitatea, diversitatea bioculturală și absorbția naturală de CO₂, pentru a sprijini ambițiile celor mai avansate localități. Această includere ar trebui să se concentreze mai mult pe planul de acțiune, pentru a-i scuti pe semnatari de eventuale obligații ulterioare de raportare și monitorizare. În același timp, este important să fie sprijinite și alte forme de cooperare în domeniul climei și al mediului, care să implice autoritățile locale și regionale și să fie introduse în numeroase state membre, și să fie promovată integrarea cu Convenția primarilor. Ele ar trebui să fie recunoscute și sprijinite în mod corespunzător, în cazul în care au potențialul de a stimula activitatea la nivel local;

4. își reiterează apelul adresat Comisiei Europene de a consolida recunoașterea rolului strategic pe care îl joacă CoR în guvernarea Convenției primarilor, inclusiv în ceea ce privește aspectele sale globale, garantând și că această inițiativă rămâne pe deplin conformă cu originile sale europene și răspunde în continuare nevoilor orașelor din UE, promovând totodată acțiunile (de combatere a schimbărilor) climatice în întreaga lume;

⁽¹⁾ <https://www.ipcc.ch/2018/10/08/summary-for-policymakers-of-ipcc-special-report-on-global-warming-of-1-5c-approved-by-governments/>

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0773>

5. salută inițiativa *Green City Accord* și invită Comisia Europeană să profite de această ocazie pentru a analiza în continuare posibilitatea de a include în protocolul Convenției primarilor noi chestiuni de mediu, cum ar fi calitatea aerului, biodiversitatea, zgomotul și economia circulară. Acest lucru nu ar trebui să ducă la cerințe minime mai complexe pentru semnatar, ci ar putea mai degrabă să le ofere posibilitatea de a aborda treptat noi aspecte și de a se ocupa de provocările legate de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea, precum și de tranziția energetică, printr-o abordare mai transversală și holistică, fructificând sinergiile existente;

6. consideră că obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ⁽³⁾ ar trebui să constituie cadrul de referință relevant pentru dezvoltarea durabilă a autorităților locale și regionale: în acest sens, consideră că Convenția ar trebui să fie solid integrată în ODD și să fie privită drept unul dintre instrumentele-cheie pentru monitorizarea punerii lor în aplicare la nivel local. Solicită, prin urmare, Comisiei Europene și Biroului Convenției primarilor să includă în cadrul metodologic al Convenției o legătură cu ODD, pornind de la o simplă atribuire de acțiuni diferitelor ODD-uri vizate;

7. salută extinderea Convenției primarilor la dimensiuni mondiale și eforturile de creare a unui cadru de referință coerent și consideră că Convenția globală este un instrument important de diplomatie și dialog cu țările terțe; recunoaște, de asemenea, rolul esențial al acesteia în a garanta că eforturile UE nu sunt subminate de lipsa de ambiție a țărilor terțe. Avertizează, cu toate acestea, că eforturile de armonizare a cadrului de referință al Convenției la nivel global nu trebuie să aibă ca rezultat o îndepărtare de nevoile și practicile autorităților locale și regionale din UE, punând în pericol reușitele viitoare;

8. salută diversele inițiative ascendente puse în practică de Comisia Europeană pentru orașe și regiuni, ca de pildă Platforma pentru regiunile carbonifere în tranziție, platforma de specializare inteligentă privind energia (S3PEnergy), Energie curată pentru insulele din UE, Orașe și comunități inteligente, Capitala verde și altele. În acest sens, invită Comisia Europeană să se bazeze pe exercițiul de cartografiere realizat deja prin intermediul Ghișeului unic pentru orașe ⁽⁴⁾ și să analizeze în detaliu scopul și rolul acestor inițiative, în special potențialele lor sinergii cu Convenția primarilor, pentru a se ajunge la o structură cât mai ușor de utilizat. Această abordare ar contribui la stabilirea unui cadru clar și coerent pentru diversele inițiative legate de ODD, fără a aduce atingere caracteristicilor și specificului fiecăreia;

9. reamintește statelor membre că nivelul subnațional ar trebui să fie consultat în elaborarea planurilor naționale privind clima și energia și invită statele membre să ia în considerare experiența și feedbackul comunității Convenției primarilor atunci când elaborează, revizuesc și pun în aplicare planurile și strategiile naționale pe termen lung pentru 2050, precum și cele ale agențiilor pentru energie, în număr de peste 400 în UE, dintre care multe coordonează sau promovează Convenția primarilor și răspund de planificarea energetică la nivel regional;

Guvernanța Convenției primarilor

10. reiterează sprijinul pentru un sistem de contribuții stabilite la nivel regional și local (CSR), ca o modalitate de a recunoaște, monitoriza și încuraja în mod oficial reducerea, la nivel global, a emisiilor de dioxid de carbon ale orașelor, administrațiilor locale și regiunilor. Comisia Europeană este invitată să colaboreze cu CoR pentru a analiza modul în care planurile de acțiune în materie de energie durabilă și de climă sau echivalente ar putea funcționa ca contribuții stabilite la nivel regional și local, care să furnizeze un aport local la Acordul ONU de la Paris privind schimbările climatice;

11. reafirmă că Convenția primarilor s-a extins și a evoluat de-a lungul anilor inclusiv pentru a face față transformărilor profunde ale contextului și că o reorganizare a structurii pentru a răspunde așteptărilor actuale și viitoare este esențială; în acest sens, reamintește rolul strategic pe care îl poate juca CoR în a oferi Comisiei Europene un canal permanent de comunicare bidirecțională cu comunitățile locale și regionale. Pentru a garanta acest lucru, solicită Comisiei Europene ca rolul CoR să fie formalizat mai bine în cadrul Convenției europene a primarilor, inclusiv prin includerea Comitetului în organismele de control și orientare a inițiativei;

12. invită Comisia Europeană să colaboreze cu Biroul Convenției primarilor și cu CoR, astfel încât Convenția, respectiv inițiativele naționale și regionale corespunzătoare de la nivel local și regional, să fie incluse în cadrele naționale de referință, în special în planurile naționale privind clima și energia și în strategiile naționale pe termen lung până în 2050. În acest sens, solicită Comisiei Europene să instituie un grup de experți privind Convenția primarilor, care să includă reprezentanți ai activității de coordonare la nivel național, ambadorii CoR, reprezentanți ai Biroului Convenției primarilor, ai Comisiei Europene și ai Centrului Comun de Cercetare, precum și alți experți, printre care reprezentanți ai altor inițiative de cooperare în materie de climă și mediu, pentru a examina periodic provocările și oportunitățile legate de punerea în aplicare a Convenției primarilor în diferitele contexte naționale, inclusiv din perspectiva altor inițiative de acest gen care există deja pe teren;

⁽³⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development_ro

13. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să consolideze strategia națională, în special rolul coordonatorilor și promotorilor naționali și regionali. Coordonatorii regionali ar trebui să aibă un mandat mai puternic și ar trebui să fie sprijiniți tehnic și financiar în acțiunile lor de către Comisia Europeană, inclusiv prin intermediul unei finanțări adecvate prevăzute în fondurile ESI, în special pentru a oferi localităților mai mici ajutor din partea experților. În acest sens, solicită autorităților de management să ia în considerare rolul esențial al activităților prevăzute de Convenție, desfășurate pe teritoriul lor pentru a face față provocărilor în materie de climă, energie și mediu, și le invită să țină seama de acestea în următoarea perioadă de programare;

14. subliniază că consolidarea rețelei coordonatorilor naționali, dar mai ales regionali, este esențială pentru a menține treaz interesul față de Convenție și a-i rezerva în continuare funcția principală de instrument de sprijinire a punerii în aplicare și a monitorizării politicilor naționale și regionale, dar și pentru efectuarea de schimburi de bune practici. Invită, prin urmare, Comisia Europeană să pună la dispoziția Biroului Convenției suficiente resurse pentru a-i coordona pe partenerii naționali și a le oferi asistență tehnică, precum și să prevadă mecanisme paralele pentru a sprijini financiar activitatea de coordonare națională;

15. reamintește importanța crucială a coordonatorilor regionali ai Convenției în sprijinirea localităților semnatare mici și mijlocii, atât în faza inițială de planificare, cât și în cea de colectare, punere în aplicare și monitorizare a acțiunilor. UE reamintește și rolul important al organizațiilor de sprijin, care facilitează procesul de aderare la Convenție, acționând în calitate de intermediari și manifestându-se ca protagoniști în materie de promovare. Din acest motiv, Comitetul solicită Comisiei Europene să îi sprijine pe coordonatori și să pună în valoare activitatea organizațiilor de sprijin, pentru a garanta că au un rol durabil pe termen lung;

16. invită Comisia Europeană să se asigure că CoR este reprezentat în cadrul Consiliului politic al Convenției europene, asigurând o legătură mai puternică între gestionarea Convenției la nivelul UE și ambasadorii Convenției, în vederea furnizării de sprijin politic inițiativ, a promovării acesteia și a facilitării dialogului cu organismele naționale. În acest sens, se angajează să mobilizeze resursele necesare, astfel încât rețeaua ambasadorilor Convenției să fie din ce în ce mai activă și eficientă, în strânsă cooperare cu Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor;

17. solicită Comisiei Europene să pună datele Convenției primarilor la dispoziția publicului și să ofere date geografice în legătură cu acestea: aceste date ar putea contribui la crearea unui observator al UE privind neutralitatea climatică și la alimentarea Platformei pentru date urbane ^(?) și a Observatorului sărăciei energetice, care ar trebui să colecteze date defalcate cel puțin la nivelul NUTS2;

18. invită, în același timp, autoritățile locale și regionale să utilizeze Convenția primarilor ca pe o oportunitate de consolidare a capacității administrației lor și de formare a propriilor lor funcționari publici, evitând externalizarea excesivă a activităților, care ar putea submina capacitatea administrației de a implementa și actualiza PACED;

19. solicită Centrului Comun de Cercetare al UE să stabilească legături mai strânse cu coordonatorii regionali ai Convenției și să le ofere acestora sprijin tehnic și științific în timpul colectării și analizării datelor și să furnizeze autorităților locale o asistență tehnică suficientă pentru implementarea planurilor de acțiune în domeniul climei și al energiei durabile (PACED), găsirea de fonduri și crearea de procese participative;

20. invită Comisia Europeană, Centrul Comun de Cercetare și Biroul Convenției primarilor să depună în continuare eforturi pentru asigurarea unui cadru de monitorizare mai simplu și mai stabil, care să nu necesite formare și actualizări continue, dar care să ofere în același timp flexibilitatea necesară pentru a răspunde unui context politic în schimbare. Subliniază că obligațiile de monitorizare, deși importante pentru funcționarea și credibilitatea sistemului Convenției, nu ar trebui să împiedice entitățile locale, în special pe cele mai mici, să adere la Convenție și să beneficieze de potențialul acesteia de a stimula acțiuni ambițioase. În acest context, solicită, de asemenea, analizarea modului în care se poate **valorifica mai bine** exercițiul de monitorizare în sine, atât în termeni de comunicare, cât și de procedură, pentru a se facilita o participare cât mai mare în rețea;

21. sugerează, de asemenea, să se aibă în vedere posibilitatea de a crea rețele tematice între semnatarii cu caracteristici similare sau care se confruntă cu provocări similare, legate, de exemplu, de dimensiunea ori situația lor geografică, socială sau economică;

(?) <https://urban.jrc.ec.europa.eu/#/en>

22. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să promoveze măsuri, în cadrul PACED, în special în domeniul adaptării la schimbările climatice, care să depășească limitele administrative locale, regionale și naționale, în vederea instituirii de grupări construite în jurul unui context de mediu fragil;

23. invită Comisia Europeană și Centrul Comun de Cercetare să reexamineze, cu sprijinul coordonatorilor și promotorilor regionali, procedura de evaluare a PACED, pentru a o face mai rapidă și pentru a oferi orientări mai ușor de utilizat și mai axate pe deciziile politice. Ar trebui depuse eforturi pentru reducerea procedurilor administrative, raționalizarea obligațiilor de raportare și îmbunătățirea utilizării datelor;

24. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției să utilizeze cele mai simple, mai rapide și mai eficiente soluții în materie de limbaj și căi de comunicare, astfel încât Convenția primarilor și alte forme de cooperare a autorităților locale și regionale în materie de climă și mediu să devină cunoscute ca o marcă de durabilitate și simbol de excelență în combaterea schimbărilor climatice, în cazurile în care acest lucru corespunde rezultatelor urmărite;

O tranziție participativă către neutralitatea climatică

25. solicită Comisiei Europene și Biroului Convenției să promoveze punerea în aplicare a mai multor măsuri de sprijinire a acelor regiuni care nu vor îndeplini obiectivele asumate prin semnarea Convenției primarilor, din motive independente de voința lor;

26. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să consolideze în continuare activitățile de formare și actualizare a informațiilor pentru semnatari, căutând să depășească cât mai mult posibil barierele lingvistice. Reamintește că ar trebui să se acorde o atenție deosebită adaptării la schimbările climatice și sărăciei energetice, care sunt încă subiecte relativ noi și, prin urmare, deosebit de greu de abordat pentru majoritatea semnatarilor;

27. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să consolideze și mai mult grupul de experți de la nivel local (*Practitioners Group*)⁽⁶⁾ și să îl facă mai transparent prin publicarea componenței acestuia: acest grup este o resursă importantă pentru a garanta că procesul decizional din cadrul Convenției primarilor urmează o logică ascendentă, iar nevoile autorităților locale și regionale sunt înțelese în mod corespunzător. Comisia Europeană ar putea lua în considerare organizarea unor activități de formare la nivel înalt destinate experților, în marginea și în completarea reuniunilor existente. Aceste activități de formare destinate experților din orașele mici ar putea fi organizate cu sprijinul cadrelor universitare care fac parte din „grupul academic” (*Academia corner*) al comunității Convenției primarilor;

28. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției să dezvolte în continuare rolul așa-numitului „grup academic”, care urmărește crearea de legături între instituțiile academice și de cercetare și autoritățile locale și regionale; amintește că aceste legături sunt de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea cunoștințelor și a competențelor necesare în procesul de tranziție și că este, de asemenea, necesar să se consolideze sprijinul atât pentru cercetare și studii, cât și pentru diseminarea rezultatelor unor astfel de activități în rândul comunității mai largi a Convenției;

29. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să promoveze și să disemineze în continuare bunele practici în materie de măsuri cu costuri scăzute de aplicare, de exemplu prin introducerea unor criterii de durabilitate în activitățile existente sau planificate ale unei municipalități, care foarte adesea nu necesită noi surse de finanțare, ci doar o alocare mai bună a resurselor disponibile. În acest sens, reamintește importanța deosebită a utilizării sistematice a achizițiilor publice ecologice și durabile. Pentru asigurarea unei participări și a unei supravegheri politice sporite, ar fi de ajutor și elaborarea unor orientări pentru estimarea timpului de lucru și a costurilor aferente;

30. invită Comisia Europeană să se concentreze mai mult pe aspectul social, începând cu sărăcia energetică, dar vizând și sănătatea, vulnerabilitatea la schimbările climatice, gestionarea riscurilor și calitatea vieții;

31. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să sporească implicarea școlilor și a centrelor de educație de la toate nivelurile în elaborarea, punerea în aplicare și revizuirea PACED. Acest lucru va fi, de asemenea, esențial pentru a genera schimbări de comportament pe termen lung, care sunt necesare pentru a asigura eficacitatea procesului de tranziție către neutralitatea climatică, astfel cum se subliniază pe larg și în strategia pe termen lung pentru 2050;

⁽⁶⁾ <https://www.eumayors.eu/about/support-the-community/group-of-practitioners.html>

32. afirmă că este extrem de important să se treacă la o abordare de tip „elice cvintuplă”, pentru a crea planuri de acțiune eficiente și orientate spre viitor, capabile să gestioneze complexitatea tranziției necesare: acest lucru necesită implicarea administrației publice, a industriei, a mediului academic, a ONG-urilor și a cetățenilor. Invită așadar Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să consolideze rolul formal al sectorului privat, al altor organisme publice care nu depind de autoritățile locale (institute de sănătate, centre de cercetare etc.), al organizațiilor fără scop lucrativ și al societății civile în dezvoltarea și punerea în aplicare a PACED;

O planificare sistemică sprijinită de instrumente financiare adecvate

33. invită Comisia Europeană și Biroul Convenției primarilor să propună măsuri de promovare a unor legături mai strânse cu activitățile de planificare la nivel local și regional, începând cu planurile de mobilitate durabilă și cu planificarea urbană; reamintește, în acest sens, că recentul raport al IPCC privind schimbările climatice și solul ⁽⁷⁾ subliniază încă o dată rolul esențial al politicilor de utilizare a terenurilor în lupta împotriva schimbărilor climatice; reamintește, de asemenea, că PACED ar trebui să devină un instrument operațional, flexibil și dinamic pentru administrațiile locale, care să fie strâns interconectat cu alte planuri și programe;

34. invită Comisia Europeană să ia în considerare faptul că responsabilitățile în materie de atenuare și adaptare se află, în mare măsură, la nivel local. Acest lucru trebuie recunoscut, pentru a acorda PACED importanța pe care o merită în cadrul sistemelor de finanțare din diverse țări;

35. solicită Comisiei Europene și Biroului Convenției primarilor să consolideze viziunea PACED ca document de politică global care să fie inclus în planificarea generală a administrației locale în mod orizontal, ținând seama de diversele necesități locale. Fiecare acțiune ar trebui să trimită la planuri/instrumente specifice care există deja în localitatea respectivă. PACED ar putea, de asemenea, să definească criteriile calitative/cantitative pentru a sprijini procesele de planificare și de luare a deciziilor în cadrul autorităților locale, în vederea atingerii obiectivelor Convenției primarilor;

36. invită Comisia Europeană să recunoască și să recompenseze eforturile semnatărilor, ale coordonatorilor și ale promotorilor în cadrul celor mai relevante instrumente financiare ale UE. Statele membre ar trebui, de asemenea, să fie încurajate să facă același lucru, în scopul punerii în aplicare corespunzătoare a planurilor lor naționale privind energia și clima;

37. invită Comisia Europeană să acorde un rol mai important regiunilor, care sunt componentele principale ale unui sistem de guvernare pe mai multe niveluri; solicită Comisiei, în acest context, să prevadă stimulente precum repartizarea sarcinilor, pentru a încuraja regiunile să atingă obiectivele de reducere a emisiilor de CO₂; consideră, de asemenea, că fondurile ESI ar trebui să includă mecanisme de sprijinire a activității coordonatorilor regionali;

38. consideră că existența unui PACED în vigoare sau a unui plan echivalent în domeniul energiei și al climei ar trebui să devină o condiție prealabilă pentru accesul la toate programele de finanțare pertinente (City Facility, Orizont Europa, LIFE etc.);

39. reamintește că natura transversală a planurilor de acțiune în domeniul climei ar putea face ca multe dintre acțiuni să fie eligibile pentru sprijin din fondurile UE pentru dezvoltare rurală și acțiune maritimă: îi încurajează, prin urmare, pe coordonatorii Convenției să exploreze în continuare această posibilitate, iar pe membrii Biroului Convenției primarilor să ofere orientări în acest sens;

40. invită Parlamentul European să examineze posibilitatea unei cooperări cu CoR și cu membrii săi în contextul proiectului ambadorilor Convenției primarilor ai CoR, pentru a spori impactul și vizibilitatea sprijinului politic acordat Convenției;

41. invită Comisia Europeană să ofere regiunilor orientări clare, să dezvolte, prin implicarea tuturor direcțiilor generale relevante, o orientare privind modul de sprijinire a punerii în aplicare a PACED prin intermediul programelor operative regionale ale FEDR și FSE, să facă schimb de bune practici și să formeze profesioniști pentru sprijinirea localităților;

42. invită BEI să își consolideze și mai mult comunicarea cu comunitatea Convenției primarilor, cu scopul de a consolida capacitatea autorităților locale și regionale de a utiliza cât mai bine instrumentele BEI, acordând o atenție deosebită dezvoltării unor instrumente de sprijinire a autorităților locale mici și mijlocii;

⁽⁷⁾ Raportul special al IPCC privind schimbările climatice și terenurile.

43. salută crearea Platformei europene de consiliere în materie de investiții (*European Investment Advisory Hub*)⁽⁸⁾, care răspunde unei necesități puternice de sprijin și orientare pentru autoritățile locale și regionale în domeniul oportunităților de finanțare. Cu toate acestea, constată că acest instrument pare să fi avut până în prezent un impact limitat asupra autorităților locale și regionale. Prin urmare, invită Comisia Europeană să examineze motivele care stau la baza acestei situații și să creeze mai multe sinergii între acest instrument și inițiativele ascendente, în special cu Convenția primarilor, și își declară disponibilitatea de a sprijini Comisia Europeană în promovarea în continuare a acestui instrument și în examinarea modalităților de a-l face mai funcțional.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁸⁾ <https://eiah.eib.org/about/initiative-urbis.htm>

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Munca pe platformele digitale – provocări la nivel local și regional în materie de reglementare

(2020/C 79/07)

Raportor: Dimitrios BIRMPAS (EL-PSE), consilier local al orașului Egaleo**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații preliminare

1. subliniază că economia bazată pe platforme digitale este deja parte integrantă a economiei europene, iar importanța sa economică și socială va continua să crească semnificativ în viitor;
2. amintește că economia bazată pe platforme este definită de Comisia Europeană ca fiind „modele de afaceri în care activitățile sunt facilitate de platforme online” ⁽¹⁾. Potrivit aceleiași surse, platformele colaborative creează o piață deschisă pentru utilizarea temporară a bunurilor sau serviciilor care sunt adesea furnizate de persoane fizice. Economia colaborativă implică trei categorii de actori: (i) prestatorii de servicii, care partajează bunuri, resurse, timp și/sau competențe și care pot fi persoane fizice care furnizează servicii ocazionale sau prestatorii de servicii care acționează în scop profesional; (ii) utilizatorii acestor servicii; (iii) intermediarii care, prin intermediul unei platforme online („platforme colaborative”), conectează prestatorii și utilizatorii și facilitează tranzacțiile dintre ei;
3. amintește, de asemenea, că OCDE definește platforma ca un „serviciu digital care facilitează interacțiunile între două sau mai multe ansambluri distincte, dar interdependente de utilizatori (întreprinderi sau persoane fizice), ce interacționează prin intermediul acestui serviciu pe internet” ⁽²⁾;
4. subliniază că, odată cu creșterea exponențială a utilizării internetului, platformele digitale sunt utilizate tot mai des pentru coordonarea activităților economice de orice tip;
5. recunoaște că creșterea volumului de muncă pe platformele digitale poate fi explicată prin faptul că oferă o serie de avantaje atât pentru angajatori, cât și pentru angajați, în contextul nevoii de flexibilitate a pieței forței de muncă; Potrivit Eurofound ⁽³⁾, munca pe platforme aduce cu sine și o serie de oportunități pe piața forței de muncă, precum accesul facil pe această piață, o sursă de venit suplimentar, stimularea activității independente, flexibilitatea timpului de lucru și atribuirea de sarcini în mod obiectiv, prevenind discriminarea lucrătorilor pe motive de etnie, handicap, dar și pe criterii geografice; În plus, astfel cum a subliniat Centrul Comun de Cercetare ⁽⁴⁾, întrucât mulți lucrători de pe platforme provin din grupuri vulnerabile de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă (tineri, femei, cetățeni din regiuni îndepărtate), munca pe platforme poate influența pozitiv integrarea acestor grupuri pe piața forței de muncă și poate „facilita tranzițiile către forme mai stabile de ocupare a forței de muncă”, cu condiția să fie luate măsurile corespunzătoare pentru a asigura condiții de muncă decente;
6. recunoaște că extinderea rapidă a muncii pe platformele digitale din ultimii ani a ridicat o serie de probleme legate de funcționarea și beneficiile reorganizării muncii, impuse de utilizarea acestor platforme și de riscurile asociate;
7. ia notă de faptul că, potrivit Eurofound ⁽⁵⁾, având în vedere regimul de lucru specific al lucrătorilor pe platforme, bazat pe sarcini executate ad-hoc, incertitudinea este mai mare în ceea ce privește drepturile și nivelul de protecție socială, condițiile de muncă sau stabilitatea locului de muncă;
8. susține că este nevoie de un cadru cuprinzător pentru a asigura protecția socială și drepturile sociale ale tuturor lucrătorilor (de la protecția sănătății și a securității la accesul la învățarea pe tot parcursul vieții) pentru a crea condiții de concurență echitabile pentru economia platformelor și economia „tradițională” offline, pe baza acelorași drepturi și obligații pentru toate părțile interesate;

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei „O agendă europeană pentru economia colaborativă”, COM(2016) 356 final.

⁽²⁾ *Perspectivile OCDE din 2019 privind ocuparea forței de muncă*.

⁽³⁾ Eurofound (2019), Platform work: Maximising the potential while safeguarding standards? (Munca pe platforme: maximizarea potențialului cu menținerea standardelor de protecție?) https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19045en.pdf

⁽⁴⁾ JRC, 2018, Platform Workers in Europe https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC112157/jrc112157_pubsy_platform_workers_in_europe_science_for_policy.pdf

⁽⁵⁾ Eurofound, 2018, Ocuparea forței de muncă și condițiile de muncă pentru anumite tipuri de activități pe platforme digitale, <https://www.eurofound.europa.eu/sr/publications/report/2018/employment-and-working-conditions-of-selected-types-of-platformwork>

9. subliniază că activitatea independentă falsă (denumită uneori și activitate independentă mascată sau fictivă) se referă la cazurile în care o persoană este clasificată ca desfășurând o activitate independentă, dar, în esență, este angajată ca salariată. Ar trebui abordată această practică a angajatorilor, ce constă în clasificarea deliberat eronată a lucrătorilor, cu scopul de a evita respectarea reglementărilor privind ocuparea forței de muncă, obligațiile fiscale și reprezentarea lucrătorilor, dar și pentru a transfera riscurile asupra angajaților și/sau pentru a obține un avantaj concurențial;

10. reafirmă că dreptul tuturor lucrătorilor la un tratament corect și egal în ceea ce privește condițiile de muncă, accesul la protecția socială și formarea profesională, indiferent de tipul și de durata raportului de muncă, precum și dreptul la salarii echitabile, care să le asigure un nivel de trai decent, sunt prevăzute în Pilonul european al drepturilor sociale ⁽⁶⁾, care a fost aprobat în unanimitate de toate statele membre ale UE;

11. ia notă de dificultățile cu care se confruntă așa-numiții „lucrători pe cont propriu” pentru a dispune de reprezentare colectivă și atrage atenția asupra faptului că cea mai mare provocare cu care se confruntă partenerii sociali este să ajungă la lucrători activi în sectorul informal și în noile forme emergente de ocupare a forței de muncă, precum lucrătorii pe platforme online ⁽⁷⁾; prin urmare, solicită măsuri care să încurajeze și să faciliteze dialogul social în acest segment al pieței forței de muncă;

12. consideră că o inițiativă europeană comună care să reglementeze munca pe platformele digitale ar trebui să asigure un răspuns coordonat din partea statelor membre la provocările juridice generate de schimbările tehnologice continue de pe piața muncii; este conștient de oportunitățile în materie de sprijin profesional, de captare a cunoștințelor și de învățare la care oferă acces noile tehnologii, precum inteligența artificială; subliniază, de asemenea, necesitatea de a gestiona în mod adecvat impactul negativ al noilor tehnologii asupra lucrătorilor pe platforme digitale, având în vedere faptul că, prin utilizarea pe scară tot mai largă a acestor tehnologii, inclusiv a inteligenței artificiale, lucrătorii respectivi fac obiectul unor decizii determinate în mare măsură de algoritmi de inteligență artificială;

13. se alătură apelului OIM referitor la instituirea unui sistem de guvernare internațională care să impună deținătorilor de platforme să respecte anumite drepturi și măsuri de protecție minime și să reglementeze utilizarea datelor și responsabilitatea în materie de algoritmi în lumea muncii. Acest demers ar trebui să abordeze chestiuni de reprezentare colectivă a lucrătorilor de pe platforme, precum și aspecte legate de inteligența artificială, impunând aplicarea unei abordări de tipul human-in-command, care să asigure că deciziile finale cu impact asupra muncii sunt luate de oameni ⁽⁸⁾; salută, în același timp, inițiativele naționale și subnaționale ⁽⁹⁾, precum și inițiativele bazate pe platforme, care lansează coduri de conduită pentru externalizarea spre public și munca participativă (*crowd sourcing* și *crowd working*);

14. împărtășește opinia exprimată în concluziile Consiliului EPSCO din 24 octombrie 2019 cu privire la faptul că este nevoie „[s]ă consolideze instituțiile din domeniul muncii, în special administrația și inspecția muncii și să promoveze punerea în aplicare efectivă a standardelor internaționale în domeniul muncii pentru protecția tuturor lucrătorilor, inclusiv din noile forme de muncă, precum și pentru tranziția de la economia informală la cea formală” ⁽¹⁰⁾. Este de acord și că trebuie „[s]ă asigure o protecție adecvată a vieții private și a datelor cu caracter personal și să răspundă, dacă este cazul, la provocări și oportunități, în special în contextul transformării digitale a muncii, inclusiv al lucrului pe platforme online” ⁽¹¹⁾;

15. salută intenția noii președinte al Comisiei Europene, doamna Ursula von der Leyen, exprimată în cadrul sesiunii de deschidere a Parlamentului European din 16 iulie 2019, privind îmbunătățirea condițiilor de muncă ale lucrătorilor pe platforme online, punând accentul pe competențe și educație, printre altele ⁽¹²⁾. Se așteaptă totuși ca îmbunătățirea acestor condiții să depășească domeniile de politică menționate mai sus și să includă o propunere din partea noii Comisii, „de abordare a condițiilor de muncă ale lucrătorilor de pe platformele digitale și de abordare activă a noilor forme de precaritate” ⁽¹³⁾;

⁽⁶⁾ Capitolul II: Condiții de muncă echitabile, punctele 5 și 6 (https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el).

⁽⁷⁾ Studiul Parlamentului European „EU and ILO: Shaping the Future of Work” (UE și OIM: Configurarea viitorului muncii), 2019 (http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/EMPL/DV/2019/09-03/IPOL_STU2019638407_EN.pdf).

⁽⁸⁾ „Work for a brighter future” (Munca pentru un viitor mai luminos), Comisia Globală a OIM privind viitorul muncii, 2019 (http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---cabinet/documents/publication/wcms_662410.pdf).

⁽⁹⁾ Un exemplu interesant este inițiativa orașului Milano, care a lansat în 2018 un ghișeu municipal de informații pentru cei ce oferă servicii de livrare, primul birou din Italia căruia i se pot adresa, pentru informare și consiliere, lucrătorii de pe platformele de furnizare a alimentelor (http://www.ansa.it/lombardia/notizie/2018/07/18/a-milano-primi-sportello-per-i-rider_111a55ca-fc7b-4c16-91f7-60b1b22a3c96.html).

⁽¹⁰⁾ Viitorul muncii: Uniunea Europeană promovează Declarația centenarului OIM – Concluziile Consiliului (24 octombrie 2019).

⁽¹¹⁾ Idem.

⁽¹²⁾ Orientări politice pentru mandatul 2019-2024 al Comisiei Europene (<https://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20190716RES57231/20190716RES57231.pdf>).

⁽¹³⁾ Discursul introductiv al domnului Nicolas Schmit, comisarul desemnat pentru ocuparea forței de muncă, în cursul audierii sale în fața Parlamentului European (https://multimedia.europarl.europa.eu/en/-/hearing-of-nicolas-schmit-commissioner-designate-jobs-opening-statement-by-nicolas-schmit_1178011-V_y).

16. subliniază că, în general, este necesar să se actualizeze cadrele juridice actuale de la nivelul UE (și anume Directiva privind comerțul electronic, Directiva privind serviciile), pentru a răspunde extinderii rapide a economiei colaborative și provocărilor pe care le ridică platformele active la nivel mondial; Examinarea eficacității legislației UE existente privitoare și la munca pe platforme, cum ar fi Directiva privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă, și cartografierea cu precizie a formelor existente de muncă pe platforme constituie o condiție esențială pentru orice actualizare a cadrului juridic;

Clasificarea lucrătorilor și a contractelor

17. face trimitere la un aviz anterior, în care se arată că „dezvoltarea anumitor modele antreprenoriale din economia colaborativă produce importante externalități negative la nivel social și la cel al ocupării forței de muncă, în special din cauză că se abuzează de conceptul de «activitate independentă» și că aceste modele se bazează pe diferențele de condiție socială dintre lucrători”⁽¹⁴⁾;

18. amintește, de asemenea, poziția exprimată deja prin care CoR arată că „multe forme de muncă din economia colaborativă sunt clasificate în activități dependente și activități independente”, ceea ce „ridică probleme importante privind condițiile de muncă, sănătatea și siguranța, prestațiile de asigurări de sănătate, indemnizația pentru concedii medicale, indemnizația de șomaj și pensii”⁽¹⁵⁾;

19. amintește că, în Documentul de reflecție privind dimensiunea socială a Europei⁽¹⁶⁾, Comisia Europeană subliniază că aprofundarea acestei dimensiuni necesită ca UE să convină „asupra unor norme comune de stabilire a statutului profesional al lucrătorilor care își desfășoară activitatea pe platforme digitale. Aceasta permite întreprinderilor să valorifice pe deplin potențialul oferit de o piață digitală europeană unică”;

20. subliniază că, întrucât sunt mai familiarizați cu mutația digitală și cu evoluțiile tehnologice, tinerii consideră activitatea pe platformele digitale – și flexibilitatea pe care o oferă adesea aceasta – ca fiind o oportunitate atractivă de angajare, chiar dacă drepturile lucrătorilor nu sunt clar definite. Trebuie remarcat faptul că, în prezent, pe platforme, lucrătorii sunt în medie cu 10 ani mai tineri decât lucrătorii offline⁽¹⁷⁾, astfel încât lipsa unui cadru clar de definire a drepturilor respective accentuează nivelul de ocupare a forței de muncă în condiții precare din rândul tinerilor;

21. recunoaște complexitatea relațiilor contractuale de pe platformele digitale, dar subliniază că și modelele foarte diverse de ocupare a forței de muncă din cadrul economiei tradiționale sunt reglementate de norme de bază comune, care se aplică în același mod tuturor operatorilor. Prin urmare, Comitetul Regiunilor solicită ca dispozițiile fundamentale privind munca și protecția socială să se aplice și economiei platformelor și lucrătorilor care le utilizează, subliniind necesitatea ca impactul social al pieței unice digitale să facă obiectul unei abordări la nivel european. O reglementare similară la nivel național și – acolo unde acest lucru se impune, ca urmare a caracterului transnațional al economiei digitale – un cadru european pentru abordarea problemelor în materie de reglementare privind munca pe platformele digitale, vor crea condiții de concurență echitabile între economia tradițională și economia acestor platforme și vor permite combaterea dumpingului social. Un astfel de cadru de reglementare ar trebui să aibă în vedere, de asemenea, interzicerea clauzelor de exclusivitate care îi împiedică pe lucrători să coopereze cu alte platforme;

22. subliniază că această reglementare ar trebui să abordeze întrebări importante în materie de reglementare, precum: sarcina dovedirii cu documente a raportului de muncă (și, prin urmare, a unei posibile clasificări incorecte), evaluarea prezumției relative a existenței unui raport de muncă, organizarea muncii pe baza unor relații contractuale care cuprind clauze abuzive, chestiunea proprietății asupra datelor care privesc profilul și performanța unui lucrător de pe platformă și a portabilității acestora. În plus, reglementarea ar putea aborda problema contribuțiilor la asigurările sociale aflate în sarcina angajatorilor, care trebuie să fie stabilite în mod proporțional cu forța de muncă implicată, indiferent de statutul locului de muncă, dar ținând seama de calitatea condițiilor de muncă. Pentru a se lua în considerare posibilitatea unei activități digitale transfrontaliere și pentru a se asigura aplicarea Directivei privind detașarea lucrătorilor⁽¹⁸⁾, ar trebui să se poată face distincție între „locul de muncă” și „locul prestării serviciului”, ca garanție minimă a respectării drepturilor lucrătorilor;

⁽¹⁴⁾ Avizul CoR „Economia colaborativă și platformele online: o viziune comună a orașelor și regiunilor” (COR-2016-04163).

⁽¹⁵⁾ Avizul CoR pe tema „Transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană” (COR 1129/2018).

⁽¹⁶⁾ COM(2017) 206, 26 aprilie 2017.

⁽¹⁷⁾ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC112157/jrc112157_pubsy_platform_workers_in_europe_science_for_policy.pdf, p. 23.

⁽¹⁸⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-18-2018-INIT/ro/pdf>

23. consideră că stabilirea existenței unui raport de muncă ar trebui să se bazeze pe definițiile cuprinse în legislație, în acordurile colective sau în practica în vigoare în fiecare stat membru, ținând seama de jurisprudența Curții de Justiție ⁽¹⁹⁾. În conformitate cu această jurisprudență, statutul de lucrător poate fi extins și la angajații platformelor digitale, atunci când sunt îndeplinite criteriile respective. Împărtășește opinia Parlamentului European, conform căreia „[e]xistența unui raport de muncă ar trebui stabilită pe baza faptelor care descriu desfășurarea efectivă a muncii, și nu pe baza descrierii pe care o dau părțile raportului în cauză” ⁽²⁰⁾. De asemenea, este de acord că „utilizarea abuzivă a statutului de persoană care desfășoară activități independente, astfel cum este definit în dreptul intern, la nivel național sau în situații transfrontaliere, este o formă de muncă declarată în mod fals, care este adesea asociată cu munca nedeclarată”, [...] pentru a eluda anumite obligații juridice sau fiscale” ⁽²¹⁾. Sprijină, prin urmare, necesitatea unor orientări la nivel european, pentru combaterea acestui fenomen;

24. salută faptul că cele mai multe dintre statele membre ale UE au o schemă de salariu minim stabilită prin lege sau convenită prin negocieri colective. Competența și responsabilitatea pentru chestiuni legate de stabilirea salariilor aparțin statelor membre și/sau partenerilor sociali de la nivel național. În consecință, trebuie respectate pe deplin autonomia partenerilor sociali și dreptul lor de a încheia contracte colective de muncă ⁽²²⁾;

25. sprijină instituirea unui grup operativ care să examineze și să monitorizeze raporturile de muncă și clasificarea lucrătorilor de pe platformele digitale, în cadrul „Observatorului UE privind economia platformelor online”, creat prin decizia Comisiei ⁽²³⁾. Observatorul, care este compus dintr-un grup de experți independenți din domeniul economiei bazate pe platforme online și un grup de funcționari ai Comisiei constituit în acest scop, și-a început deja activitatea și oferă Comisiei consultanță și expertiză cu privire la evoluțiile din economia platformelor online. Comitetul Regiunilor poate contribui la lucrările grupului cu informații privind bunele practici locale, regionale și transfrontaliere, care intensifică, printre altele, dezvoltarea competențelor personalului din cadrul autorităților locale și regionale; solicită, prin urmare, statutul de observator în cadrul Observatorului;

Dimensiunea regională și locală

26. atrage atenția supra faptului că dezvoltarea durabilă și extinderea activităților economice în care pătrund platformele digitale au impact la nivel local și regional și, prin urmare, trebuie să fie reglementate și la nivelul autorităților locale și regionale, în sfera lor de competență, în special în ceea ce privește impozitarea și urbanismul;

27. invită autoritățile locale și regionale să ofere soluții pentru provocările sociale și în materie de ocupare a forței de muncă generate de activitatea pe platformele digitale și să introducă măsuri de sprijin social pentru formele de muncă atipice, precum și măsuri de prevenire a formelor nereglementate și uneori ilegale de ocupare a forței de muncă (activitate independentă fictivă) de pe aceste platforme, pentru a garanta, în mod individual și colectiv, drepturile lucrătorilor pe platforme;

28. încurajează autoritățile regionale și locale, în calitate de furnizori și beneficiari de servicii online, adesea prin intermediul platformelor digitale, să includă în criteriile de atribuire a contractelor o discriminare pozitivă în favoarea platformelor responsabile din punct de vedere social, precum și criterii sociale legate de condițiile de muncă pe platforme;

29. încurajează autoritățile locale și regionale, în calitate de furnizori de servicii, să elaboreze contracte de muncă care să servească drept model altor angajatori locali;

30. încurajează autoritățile locale și regionale să elaboreze politici de ocupare a forței de muncă și de învățare pe tot parcursul vieții, precum și politici sociale care să meargă mână în mână cu digitalizarea piețelor forței de muncă și să țină seama de acest fenomen;

31. încurajează autoritățile locale și regionale să combată, în sfera lor de competență, clasificarea deliberat eronată a lucrătorilor, prin intermediul inspectoratelor de muncă, ori al unor organisme sau instituții similare.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-43-2019-INIT/ro/pdf>

⁽²⁰⁾ Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 16 aprilie 2019 referitoare la propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0379_RO.html).

⁽²¹⁾ Idem.

⁽²²⁾ Avizul din proprie inițiativă „Standarde de remunerare a forței de muncă în UE” (COR-2015-01689).

⁽²³⁾ Decizia Comisiei C(2018) 2393 final din 26.4.2018 privind înființarea grupului de experți pentru Observatorul privind economia platformelor online.

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Un cadru european de răspunsuri normative la economia colaborativă

(2020/C 79/08)

Raportor: Peter FLORIAN SCHÜTZ (AT-PSE), membru al Parlamentului landului federal Viena și al Consiliului Local Viena

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. invită Parlamentul European, Consiliul și Comisia să pună economia colaborativă în prim-planul priorităților lor pentru mandatul 2019-2024;
2. constată că economia colaborativă se bazează pe o relație triunghiulară între trei categorii de participanți – clienți, furnizori și platforme/intermediari – care diferă în mod semnificativ de modelul tradițional de „lanț” și de relațiile bilaterale între clienți și furnizori, pe care se bazează cadrul de reglementare existent al UE;
3. consideră, prin urmare, că aplicarea concretă a dreptului UE la aceste noi modele de afaceri este departe de a fi cuprinzătoare și adesea dificil de impus, așa cum arată controversele ample și recurgerea la justiție cauzate de aceasta;
4. reamintește că, în avizul său din 2016 ⁽¹⁾, Comitetul a arătat că Comunicarea Comisiei „O agendă europeană pentru economia colaborativă” ⁽²⁾ nu oferă răspunsuri cuprinzătoare la unele dintre chestiunile esențiale aduse în discuție de economia colaborativă; consideră că această lipsă de acțiune a dus la situația în care deciziile eminamente politice nu au fost luate de legiuitorii europeni și regionali, ci au fost lăsate instanțelor judecătorești;
5. subliniază beneficiile pe care economia colaborativă le poate oferi atunci când funcționează în condiții echitabile și reglementate, cu o concurență mai puternică în numeroase sectoare, cu efecte perturbatoare asupra operatorilor tradiționali, rezultatul fiind o gamă mai largă de opțiuni pentru consumatori și costuri mai mici, la oportunități mai bune de angajare, precum și la efecte pozitive asupra mediului generate de o utilizare mai eficientă a activelor și a resurselor;
6. subliniază, cu toate acestea, că economia colaborativă are nu doar avantaje, ci și un impact negativ asupra întreprinderilor tradiționale și a comunităților locale; reamintește că subminarea drepturilor lucrătorilor și consumatorilor și a standardelor de protecție a mediului nu este acceptabilă pe piața unică și menționează că, în prezent, Comitetul elaborează un aviz separat pe tema ocupării forței de muncă și a aspectelor sociale ale activității platformelor ⁽³⁾;
7. consideră că activitățile economice online și offline ar trebui să beneficieze de un tratament egal în ceea ce privește condițiile de concurență echitabile de pe piața unică. Economia colaborativă oferă consumatorilor o gamă mai largă de opțiuni și oportunități noi pentru antreprenori, însă cetățenii și întreprinderile trebuie să fie conștienți de normele și obligațiile locale aplicabile, indiferent de tipul platformei (de exemplu, partajarea locuințelor, călătoriile cu mașina, diferite servicii domestice cu scop lucrativ sau nelucrativ etc.);

⁽¹⁾ COR-2016-04163. Disponibil online la adresa: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2016-04163-00-01-ac-tra-ro.docx/content>

⁽²⁾ COM(2016) 356 final. Disponibilă online: https://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/com356-2016_part2_ext_ro.docx

⁽³⁾ Avizul CoR: „Activitatea platformelor – provocări la nivel local și regional în materie de reglementare”, raportor: Dimitrios BIRMPAS. Dosar SEDEC-VI/051.

8. de asemenea, regretă fenomenul de excludere a localnicilor, cu care se confruntă mai multe orașe mari din cauza creșterii prețurilor imobiliare legate de numărul mare de unități de cazare dedicate închirierilor turistice pe termen scurt prin intermediul platformelor online;
9. împărtășește totuși dorința Comisiei, exprimată în „Agenda europeană pentru economia colaborativă” (2016), de a echilibra cele două obiective de politică, de a aborda, pe de o parte, problemele actuale și de a oferi securitate juridică – prin reglementare, și, pe de altă parte, de a încuraja inovarea, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea în continuare a economiei colaborative;
10. este de părere că statul de drept implică elaborarea și aplicarea eficientă a legilor și că nu ar trebui să existe niciun impediment pentru autoritățile locale și regionale în aplicarea și asigurarea respectării legislației europene, naționale sau regionale;
11. salută acțiunile voluntare desfășurate de platforme din întreaga Europă, dar subliniază că ele nu înlocuiesc normele-cadru pentru o piață cu adevărat comună;

Un cadru european cu o dimensiune teritorială

12. având în vedere aceste preocupări, consideră că actualul cadru de reglementare al UE, introdus înainte de era platformelor economiei colaborative, este depășit *de facto* și incapabil să răspundă provocărilor generate de această nouă economie, dacă nu va fi actualizat în întregime;
13. invită Comisia Europeană ca, în cursul anului 2020, să prezinte propuneri în acest sens, în contextul mai larg al legislației privind serviciile digitale, care se află pe agenda noii președinte alese a Comisiei (*), în special având în vedere că principalele dispoziții tehnice (de exemplu telefoanele inteligente) și platforme au apărut mult timp după Directiva din 2000 privind comerțul electronic;
14. subliniază puternica dimensiune locală și regională a economiei colaborative, care are un impact asupra vieții de zi cu zi, deoarece multe dintre sectoarele în care aceste platforme sunt active, de la locuințe, transport urban, servicii de livrare până la utilizarea spațiilor publice, sunt reglementate sau fac obiectul impozitării la nivel local și regional;
15. invită Comisia și statele membre să creeze un mediu de reglementare stimulat, care să permită platformelor europene de mici dimensiuni să profite mai mult de piața unică și să se extindă pentru a combate cu succes actorii dominanți pe plan mondial;
16. solicită ca viitorul cadru european să recunoască această dimensiune teritorială și să consolideze capacitatea autorităților publice de a lua măsuri de reglementare a economiei colaborative, în funcție de situația lor (națională, regională sau locală), cu respectarea deplină a principiului subsidiarității. Punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești valide împotriva platformelor de închiriere pe termen scurt în țara de reședință necesită eforturi considerabile din partea autorităților locale, având în vedere lipsa resurselor și capacitatea lor limitată de a intenta acțiuni în justiție în alt stat membru al UE;
17. subliniază că principiul țării de origine din Directiva privind comerțul electronic creează probleme pentru orașe și regiuni. Cu cât aplicarea principiului țării de origine este mai fermă, cu atât normele de aplicare a legii ar trebui să fie mai clare și mai eficiente; Comitetul este de părere că, atunci când un operator intră pe piața unică, există un risc de alegere selectivă, ceea ce, în cele din urmă, generează incertitudini juridice și o pierdere a controlului administrativ de către autoritățile publice din țara de destinație;
18. consideră, cu toate acestea, că luarea unor măsuri doar la nivel local sau național nu ar aborda unele dintre principalele preocupări legate de economia colaborativă și că, în acest context, este esențial să existe un cadru european clar, pe lângă norme naționale și regionale;
19. recomandă efectuarea de evaluări ale impactului teritorial asupra elementelor-cheie ale viitoarei legislații privind serviciile digitale și cadrul european pentru economia colaborativă;

(*) „O Uniune mai ambițioasă: Programul meu pentru Europa”. Disponibil online la adresa: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_ro.pdf

20. în plus, având în vedere caracterul dinamic al economiei colaborative, sugerează instituirea unui mecanism de monitorizare a punerii în aplicare a actului legislativ privind serviciile digitale și a cadrului european pentru economia colaborativă;

21. solicită Comisiei Europene să monitorizeze periodic dezvoltarea platformelor colaborative în raport cu respectarea normelor în materie de concurență, având în vedere că piața este în mod clar dominată de un număr mic de platforme la nivel regional și local;

Fragmentarea pieței interne

22. subliniază că piața internă se află deja în plin proces de fragmentare, având în vedere că, în pofida caracterului relativ nou al acestui fenomen, normele care reglementează economia colaborativă s-au înmulțit în multe state membre, orașe și regiuni. Încă din 2017 au fost lansate sau planificate inițiative juridice și politice în aproximativ două treimi dintre statele membre, de exemplu în domeniul impozitării, al locuințelor și al normelor de construcție, al serviciilor de transport și livrare sau în ceea ce privește spațiile publice ⁽⁵⁾;

23. subliniază că acest număr mare de inițiative demonstrează necesitatea unei reglementări europene clare în cadrul pieței unice. În caz contrar, atât utilizatorii, cât și furnizorii de servicii ar putea fi descurajați să profite de oportunitățile oferite de economia colaborativă;

24. subliniază, de asemenea, că este esențial să se oprească fragmentarea pieței, prin introducerea unor norme armonizate la nivelul UE pentru a promova dezvoltarea întreprinderilor mai mici aparținând sectorului economiei colaborative, deoarece, prin mărimea lor, platformele multinaționale de mari dimensiuni sunt mai în măsură să se adapteze la complexitatea și modificările cadrului de reglementare;

25. este convins că introducerea unui cadru clar la nivelul UE ar permite întreprinderilor nou-înființate din UE să se dezvolte și să devină mai competitive pe scena mondială. Platformele colaborative din afara UE merită o atenție deosebită, deoarece aplicarea normelor în țările terțe este, în majoritatea cazurilor, practic imposibilă;

Statutul platformelor de economie colaborativă

26. regretă că problema esențială a statutului platformelor în economia colaborativă și, prin urmare, a normelor care guvernează activitățile acestora, a fost lăsată în mare măsură la latitudinea instanțelor, deși aceasta este o chestiune politică extrem de importantă, care are implicații profunde, la care reglementarea de până acum nu poate oferi un răspuns cuprinzător;

27. subliniază că Directiva privind comerțul electronic ⁽⁶⁾ și libertatea prevăzută de această directivă de a furniza servicii transfrontaliere ale societății informaționale necesită, în mod evident, o revizuire și o actualizare, având în vedere controversele și cauzele în curs de soluționare în fața instanțelor cauzate de această directivă ⁽⁷⁾;

28. subliniază că ar putea fi necesară clarificarea definiției „serviciu al societății informaționale” ⁽⁸⁾, pentru a face o distincție între diferitele tipuri de activități, în special în ceea ce privește apariția așa-numitelor „servicii mixte”, astfel cum sunt definite de avocatul general al Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), Maciej Szpunar, care include atât „serviciul societății informaționale”, cât și, indivizibil de acesta, serviciul subsidiar, care nu este furnizat prin mijloace electronice ⁽⁹⁾;

29. consideră că cadrul european ar trebui să definească statutul platformelor în economia colaborativă în funcție de nivelul exact de control exercitat de platformă și că criteriile pentru definirea „influenței decisive” – noțiunea invocată de CJUE – ar trebui, prin urmare, să fie menționate în mod explicit în legislația UE;

⁽⁵⁾ Raportul de analiză juridică al CE, DG JUST, 2017. p. 92-101. Disponibil online la adresa: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/annex-5_task5_reportmay2017.pdf

⁽⁶⁾ Directiva 2000/31/CE (Directiva privind comerțul electronic). Disponibilă online la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0031>

⁽⁷⁾ A se vedea, în special, cauzele CJUE C-434/15, C-320/16 referitoare la Uber și cauza C-390/18 aflată în desfășurare, referitoare la Airbnb.

⁽⁸⁾ Definiția este publicată în Directiva (UE) 2015/1535. Disponibilă online la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015L1535>

⁽⁹⁾ CJUE, Concluziile avocatului general în cauza C-434/15: Disponibil online la adresa: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-05/cp170050ro.pdf>

30. consideră, pe de altă parte, că criteriile de „formator de piață”, invocate de asemenea de avocatul general, s-ar putea aplica într-o anumită măsură majorității platformelor din economia colaborativă și, prin urmare, sunt mult mai puțin relevante pentru definirea statutului și normelor aplicabile operațiunilor acestora;

31. este de părere că platformele colaborative ar trebui să poată fi trase la răspundere pentru acțiuni ilegale sau pentru diseminarea de conținut ilegal (de exemplu oferte de închiriere a unor locuințe sociale pe platforme de închiriere pe termen scurt) și consideră că anumite decizii discriminatorii ale platformelor pot fi luate numai în conformitate cu legislația locală sau deciziile instanțelor;

Statutul utilizatorilor de platforme ale economiei colaborative și protecția consumatorilor

32. subliniază că o caracteristică distinctivă a economiei colaborative este că obținează granițele dintre actorii economici profesioniști și cei individuali, adică între comercianți și furnizori ocazionali;

33. consideră, în acest sens, că definiția noțiunii de „furnizor de servicii” din Directiva privind serviciile ⁽¹⁰⁾ ar trebui revizuită, deoarece formularea sa actuală ar putea fi interpretată ca acoperind orice activitate economică; consideră că această situație ar putea avea un puternic efect de descurajare prin impunerea unor sarcini disproporționate persoanelor care doresc să acționeze ocazional ca furnizori neprofesioniști („ocazionali”) de servicii, prin intermediul unei platforme de economie colaborativă;

34. recomandă, prin urmare, ca situația să fie clarificată prin intermediul unor praguri stabilite la nivelul Uniunii pentru nivelul activității economice dincolo de care un utilizator este considerat a fi profesionist și supus reglementării pieței; consideră că aceste praguri ar trebui să se bazeze pe durată, și nu pe sume financiare, pentru a asigura condiții de concurență echitabile în întreaga UE;

Accesul la date

35. subliniază că accesul la date este un aspect esențial pentru autoritățile publice, în special la nivel local și regional; aplicarea corectă a normelor locale în vigoare și protejarea mecanismelor de monitorizare este imposibilă fără acces la datele relevante ale platformelor care operează pe un anumit teritoriu;

36. consideră, prin urmare, că cadrul european trebuie să impună platformelor obligația de a furniza autorităților publice datele necesare pentru a aplica normele aplicabile platformei și/sau sectorului de activitate în temeiul legislației în vigoare ⁽¹¹⁾. Cu toate acestea, autoritățile publice trebuie să acorde atenția cuvenită datelor și know-how-ului platformelor, cum ar fi algoritmi de căutare și de clasificare, atunci când accesează aceste informații. Autoritățile publice nu ar trebui să se bazeze pe disponibilitatea platformelor de a face schimb de date cu acestea, deoarece experiența din mai multe orașe europene arată că, atunci când platformele au susținut că sunt dispuse să coopereze, „în practică, ele nu fac acest lucru sau o fac doar în mod voluntar” ⁽¹²⁾;

37. recunoaște că unele platforme au luat măsuri pentru a aplica ele însele anumite norme, dar observă că, deși aceste eforturi sunt laudabile, este ușor pentru utilizatorii platformelor să eludeze această autoreglementare voluntară (de exemplu, o unitate de cazare poate fi oferită pe mai multe platforme sau chiar de mai multe ori pe aceeași platformă); este, prin urmare, convins că accesul la date pentru autoritățile publice este cea mai bună soluție;

38. consideră că marilor platforme digitale le revine rolul de gardieni ai economiei digitale, că ele pot dobândi o poziție dominantă pe piață și că beneficiază în mare măsură de efectele pozitive de rețea. Pentru platformele care domină piața, o înăsprire a obligațiilor existente deja în cadrul legislației privind protecția datelor referitoare la asigurarea portabilității datelor (de exemplu prin intermediul interfețelor deschise) va fi inevitabilă;

Aspecte fiscale

39. salută, cu toate acestea, practicile de cooperare pe care unele platforme le-au pus în aplicare în vederea aplicării unor norme precum colectarea taxelor de ședere în numele municipalităților;

40. consideră, cu toate acestea, că impunerea obligației ca toate platformele să facă acest lucru către toate autoritățile locale și regionale ar putea reprezenta o sarcină administrativă considerabilă, în timp ce schimbul de date este mult mai puțin împovărător;

⁽¹⁰⁾ Directiva 2006/123/CE. Disponibilă online la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0123>

⁽¹¹⁾ Regulamentul general privind protecția datelor, articolul 6 alineatul (1) litera (e).

⁽¹²⁾ The Guardian, iunie 2019; disponibil online la adresa: <https://www.theguardian.com/cities/2019/jun/20/ten-cities-ask-eu-for-help-to-fight-airbnb-expansion>

41. subliniază că unele orașe și regiuni nu au reușit să încheie acorduri cu platforme privind chestiuni fiscale, deoarece unele platforme colaborative nu au demonstrat intenția de a accepta legislația fiscală națională sau regională sau competențele de supraveghere ale organismelor locale de supraveghere (de exemplu, instanțele de audit) sau mecanismele locale de control pentru impozitarea corespunzătoare;

42. subliniază că veniturile obținute de furnizorii din economia colaborativă, care ar putea lucra prin intermediul mai multor platforme situate în diferite țări, se pot situa în zone gri, făcând dificilă urmărirea acestor venituri pentru autoritățile fiscale: unii beneficiari se află în mod justificat în incertitudine cu privire la impozitele care li se aplică, în timp ce alții ar putea încerca, în deplină cunoștință de cauză, să evite plata impozitelor, profitând de această lipsă de claritate; subliniază că schimbul de date între platforme și toate autoritățile publice relevante ar pune capăt acestei situații și ar asigura plata corespunzătoare a impozitelor;

43. consideră că impozitarea platformelor este un alt punct crucial; platformele online trebuie să-și plătească impozitele în mod echitabil; face trimitere la avizul său pe tema „Impozitarea economiei digitale”⁽¹³⁾, în care Comitetul consideră că sistemele fiscale existente nu mai sunt adecvate contextului economic actual al globalizării, mobilității, tehnologiilor digitale, noilor modele de afaceri și structurilor economice complexe, și salută propunerile Comisiei în acest sens⁽¹⁴⁾;

Impactul asupra mediului

44. consideră că economia colaborativă reprezintă un mijloc suplimentar de a contribui la diferitele măsuri luate de Uniunea Europeană pentru a realiza obiectivele în materie de climă ale Acordului de la Paris din 2015;

45. solicită Comisiei Europene să realizeze, până în a doua jumătate a anului 2020, studii cu privire la impactul posibil asupra mediului al economiei colaborative, dată fiind lipsa unor studii aprofundate în acest sens;

Locuințele

46. consideră că spațiul de manevră al sectorului public ar trebui protejat, pentru a garanta că libera circulație a mărfurilor și a serviciilor prin mijloace electronice este garantată, fără a limita concurența și funcționarea piețelor locale. Prin urmare, criteriile generale de interes ar trebui să fie clarificate și extinse în cadrul Directivei privind comerțul electronic. Locuințele la prețuri accesibile sunt de cea mai mare importanță pentru cetățenii europeni din toate țările membre; închirierea pe termen scurt prin intermediul platformelor poate consolida tendințele negative de pe piața locuințelor;

Observații finale

47. subliniază că multe regiuni și orașe se confruntă cu apariția pe teritoriul lor a unor activități bazate pe platforme, fără notificare prealabilă; în 2018, mai multe orașe mari din Europa au semnat „Declarația orașelor colaborative”⁽¹⁵⁾;

48. prin urmare, invită Comisia să propună un cadru european care să impună obligația de a informa în prealabil autoritățile competente, încurajând în același timp colaborarea dintre autorități și platforme, pentru a se asigura că acestea funcționează în conformitate cu normele aplicabile și într-un mod adecvat situației de la fața locului;

49. așteaptă cu interes să colaboreze cu Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul în definirea cadrului european în materie de reglementare a economiei colaborative.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹³⁾ Ref: COR-2018-02748. Disponibil online la adresa: <https://webapi2016.COR.europa.eu/v1/documents/cor-2018-02748-00-00-ac-tra-ro.docx/content>

⁽¹⁴⁾ Ref: COM(2018) 147 final și COM(2018) 148 final.

⁽¹⁵⁾ Disponibilă online la adresa: <http://www.sharingcitiesaction.net/declaration/>

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Autoritățile locale și regionale modelează viitorul Parteneriat estic

(2020/C 79/09)

Raportor general:	Tadeuš ANDŽEJEVSKI (LT-CRE), membru al Consiliului Local Vilnius
Referințe:	Consultarea structurată a UE privind viitorul Parteneriat estic, lansată la 26 iulie 2019

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. apreciază instituirea, în urmă cu 10 ani, a programului Parteneriatului estic, ca inițiativă comună a Uniunii Europene, a statelor sale membre și a celor șase țări partenere din Europa de Est și Caucazul de Sud: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Reamintește că Polonia și Suedia au fost principalele inițiatoare ale creării Parteneriatului estic ca politică structurată, care să sprijine cooperarea regională și să contribuie la consolidarea relațiilor UE cu partenerii săi din Europa de Est. Consideră că, de-a lungul anilor, Parteneriatul estic a devenit un instrument important de exercitare a influenței Uniunii Europene în statele situate la est de granițele sale. Observă că în cursul acestui deceniu de funcționare a Parteneriatului estic au fost puse în aplicare o serie de proiecte și inițiative care au contribuit la realizarea unor reforme indispensabile în țările Parteneriatului estic, precum și la dezvoltarea societăților civile în aceste state;
2. sprijină continuarea dezvoltării Parteneriatului estic în următorul deceniu de colaborare cu UE și îndeamnă la o mai mare implicare a țărilor Parteneriatului estic în relațiile cu instituțiile și agențiile Uniunii, precum și în programele sectoriale ale UE, inclusiv la o mai mare participare la luarea deciziilor privind aceste programe și punerea lor în aplicare în țările Parteneriatului estic. Comitetul recomandă creșterea treptată a rolului autorităților locale și regionale din țările Parteneriatului estic în ceea ce privește gestionarea programelor Uniunii puse în aplicare în aceste țări;
3. pledează, în special, pentru extinderea cadrului juridic care definește contururile Parteneriatului estic, de exemplu pentru completarea acordurilor de asociere încheiate cu Ucraina, Georgia și Republica Moldova, prin adăugarea unor anexe care să le permită acestora să participe la viitoarele programe ale UE. Ca atare, Comitetul salută inițiativa Parlamentului European privind dezvoltarea cooperării cu aceste trei țări. Procesul de consolidare a cooperării cu aceste țări trebuie să aibă drept scop perspectiva aderării lor la UE. CoR remarcă, totodată, că trebuie dezvoltată și cooperarea cu alte țări ale Parteneriatului estic, inclusiv prin identificarea unor priorități comune în materie de parteneriat, pentru UE și fiecare stat în parte, care să stea la baza încheierii unor acorduri-cadru privind continuarea cooperării;
4. s-a implicat în mod activ în lucrările Parteneriatului estic, prin dezvoltarea și consolidarea acestei inițiative la nivelul autorităților locale și regionale. Printr-o serie de inițiative, precum instituirea Conferinței autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP) sau a grupurilor de lucru pentru sprijinirea reformelor în materie de descentralizare în anumite țări (Ucraina), Comitetul a contribuit la consolidarea autorităților locale și regionale în țările Parteneriatului estic și a cooperării regionale – atât între țările Parteneriatului estic, cât și între ele și statele membre ale UE;
5. recomandă consolidarea instituțională a CORLEAP, astfel încât Conferința să poată sprijini în mod mai eficace consolidarea descentralizării în țările Parteneriatului estic. Recomandă, prin urmare, o colaborare mai strânsă în cadrul CORLEAP cu reprezentanții celor mai mari asociații ale autorităților locale și regionale din UE și ale celor din țările Parteneriatului estic;

6. subliniază că egalitatea între femei și bărbați este consacrată în constituțiile și sistemele juridice din toate țările care fac parte din Parteneriatul estic și că toate aceste țări au ratificat fără rezerve toate principalele convenții internaționale din acest domeniu. Reamintește că principiul egalității de gen este, de asemenea, ferm ancorat în tratatele UE. În conformitate cu articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Uniunea, în toate acțiunile sale – așadar, și în cadrul participării sale la Parteneriatul estic – urmărește să promoveze egalitatea între bărbați și femei. Prin urmare, încurajează instituțiile UE să sprijine schimbul de bune practici care vizează promovarea participării femeilor la viața politică din cadrul autorităților locale și regionale din UE și din țările Parteneriatului estic;
7. este de părere că, în perspectiva viitoarei perioade de programare a Parteneriatului estic, autoritățile locale și regionale vor avea de jucat un rol semnificativ în realizarea cu succes a obiectivelor Parteneriatului. Prin urmare, CoR se așteaptă ca, în cadrul summitului Parteneriatului estic prevăzut să aibă loc în cursul Președinției croate a Consiliului UE, recomandările și avizele sale, elaborate în colaborare cu nivelurile de guvernare cele mai apropiate de cetățeni, să fie luate în considerare de Comisia Europeană și de conducătorii statelor membre ale UE;
8. subliniază că un rol important în consolidarea statului de drept revine societății civile și autorităților regionale și locale (ALR): ALR din statele membre și din țările Parteneriatului estic constituie un nivel fundamental de legitimitate democratică și joacă un rol central în promovarea culturii statului de drept și în monitorizarea respectării principiilor aferente;
9. sprijină continuarea reformelor în materie de descentralizare în țările Parteneriatului estic, cu respectarea autonomiei acestor țări în ceea ce privește propria organizare teritorială și instituțională. Prin urmare, aprobă fără rezerve concluziile celei de-a 9-a reuniuni a CORLEAP, desfășurate la Turku (Finlanda), la 12 septembrie 2019, privind abordarea strategică a consolidării inițiativelor regionale și locale de democratizare și descentralizare, inclusiv în ceea ce privește descentralizarea finanțelor publice;
10. sprijină revendicările anumitor asociații europene ale autorităților locale și regionale, de a se permite o participare mai largă a acestor autorități la programele UE puse în aplicare în țările Parteneriatului estic asociate cu UE, printre altele la programele care privesc dezvoltarea planificării durabile și dezvoltarea economică și socială, mobilizarea de investiții, precum și infrastructura locală și regională. Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ar trebui să fie un principiu director pentru UE și țările Parteneriatului estic și să fie promovate ca bază pentru cooperarea din toate domeniile vizate de ODD. O astfel de acțiune este, de exemplu, participarea acestor țări la programul URBACT și programul „Europa pentru cetățeni”, precum și la programele de protecție a climei, cum ar fi LIFE. Consideră, de asemenea, că este nevoie de extinderea programului TAIEX și a programelor de înfrățire, pentru a permite participarea autorităților locale și regionale din țările Parteneriatului estic;
11. sprijină, totodată, participarea autorităților locale și regionale din țările Parteneriatului estic la stabilirea obiectivelor Parteneriatului estic și la realizarea ulterioară a acestora, recunoscând, în același timp, ideea unui angajament diferențiat al fiecărei țări în cadrul Parteneriatului estic, cu respectarea simultană a principiului de a nu se crea antagonisme între aceste țări;
12. recomandă actualizarea celor 20 de ținte stabilite pentru 2020, pe baza celor 17 obiective globale de dezvoltare durabilă (ODD) din Agenda 2030, pentru a contribui la punerea în aplicare a acestora în cadrul Parteneriatului estic;
13. Uniunea Europeană își menține angajamentul de a sprijini integritatea teritorială, independența și suveranitatea tuturor partenerilor săi. Angajamentul și respectul deplin față de obiectivele și principiile consacrate în Carta ONU, în Actul final de la Helsinki din 1975 și în Carta de la Paris din 1990 a OSCE, precum și aderarea la acestea au o importanță fundamentală pentru viziunea noastră comună asupra unei Europe pașnice și nedivizate;
14. sprijină reînnoirea eforturilor de promovare a soluționării pașnice a conflictelor nerezolvate din regiune pe baza principiilor și normelor de drept internațional. Soluționarea conflictelor, instaurarea unui climat de încredere și relațiile de bună vecinătate sunt esențiale pentru dezvoltarea economică și socială și pentru cooperare. CoR salută eforturile și rolul consolidat al UE în soluționarea conflictelor și consolidarea încrederii în cadrul sau în sprijinul actualelor formate și procese de negociere convenite, inclusiv prin prezența pe teren atunci când este cazul;
15. salută o implicare mai puternică, alături de toți partenerii, în modernizarea sistemelor de educație, de cercetare și de inovare, și în îmbunătățirea performanțelor de calitate și a competitivității acestora, asigurând totodată respectarea drepturilor deja exercitate ale persoanelor care aparțin minorităților naționale, astfel cum sunt consacrate în convențiile ONU și ale Consiliului Europei și în protocoalele aferente, nediscriminarea persoanelor care aparțin minorităților, respectarea diversității și luarea în considerare pe deplin, în reformarea acestor sisteme, a expertizei organismelor Consiliului Europei;
16. susține, în special, soluționarea pe cale pașnică a conflictului din regiunile din estul Ucrainei și a problemei anexării ilegale a Crimeei de către Federația Rusă;

Sprijinirea bunei guvernante în țările Parteneriatului estic

17. susține consolidarea capacității și a calității administrației publice în țările Parteneriatului estic la toate nivelurile, inclusiv și în special la nivelul autorităților locale și regionale. Comitetul își declară sprijinul pentru creșterea nivelului de calificare a funcționarilor publici, pentru o mai mare transparență a angajărilor de funcționari publici și a procesului decizional public, printre altele prin introducerea unor standarde în materie de combatere a corupției și prin luarea deciziilor pe baza unor mecanisme democratice;

18. salută, prin urmare, programul Uniunii intitulat „Inițiativa anticorupție a UE în Ucraina” (EUACI), pus în aplicare de Agenția Daneză pentru Dezvoltare, finanțat din fonduri europene și cofinanțat de Danemarca. Programul are drept obiectiv sprijinirea administrației locale pentru a limita riscul de corupție, inclusiv prin elaborarea unor proceduri administrative stabile și transparente, contribuind, astfel, la îmbunătățirea nivelului de transparență a activității autorităților publice, spre beneficiul cetățenilor, al organizațiilor locale ale societății civile și al mass-mediei;

19. apreciază în acest sens rolul Școlii naționale de administrație publică din Varșovia (*Krajowa Szkoła Administracji Publicznej*), care, în urma summitului Parteneriatului estic din 2011, a organizat, în cadrul programului Academia de administrație publică a Parteneriatului estic, nouă ediții de formare a funcționarilor administrației publice de la diferite niveluri în țările Parteneriatului estic;

20. remarcă, totodată, că, din numărul total de circa 500 de funcționari care au participat la aceste cursuri de formare, funcționarii administrației locale sau regionale au reprezentat doar o mică parte. CoR solicită ca cursurile de formare organizate de statele sau instituțiile Uniunii pentru consolidarea capacității administrative a țărilor Parteneriatului estic să se adreseze în mai mare măsură funcționarilor de la nivel local și regional și reamintește că guvernele țărilor Parteneriatului estic justifică adesea dificultățile în realizarea și administrarea directă a proiectelor Uniunii de către autoritățile locale și regionale din țările lor prin lipsa capacității administrative a acestor autorități;

21. prin urmare, sprijină inițiativa CORLEAP privind instituirea unei platforme educaționale destinate cursurilor de formare online și a unei școli est-europene de administrație publică într-una dintre țările Parteneriatului estic, cu misiunea de a asigura o formare cuprinzătoare și coordonată, pe baza celor mai bune practici europene, pentru funcționarii de la diverse niveluri de guvernare din țările Parteneriatului. Astfel s-ar uniformiza procesul de formare a funcționarilor din țările respective (printre altele, s-ar îmbunătăți cunoștințele de limba engleză), iar cursanții ar dobândi standarde profesionale și etice ridicate;

22. salută programul-pilot al UE realizat din fondurile instrumentului TAIEX-REGIO PEER 2 PEER pentru funcționarii publici din Georgia, Republica Moldova și Ucraina, bazat pe principiul stagiului de observare la locul de muncă (*job-shadowing*); el permite dobândirea unei experiențe în statele membre ale UE și, ulterior, transmiterea cunoștințelor și a experienței dobândite către propriile servicii administrative din țările Parteneriatului estic. CoR propune creșterea participării la acest program a funcționarilor din cadrul autorităților locale și regionale și pledează pentru includerea în program a tuturor țărilor Parteneriatului estic. Comitetul salută lansarea programului Comisiei Europene privind detașarea experților naționali în formare profesională (ENFP – *National Experts in Professional Training*), destinat țărilor Parteneriatului estic, precum și anunțarea unei noi etape a programului pentru tineri profesioniști (*EU4Youth*) din aceste țări. Totodată, consideră că o modalitate de a consolida capacitatea administrativă în țările Parteneriatului estic ar putea fi participarea la inițiativa JASPERS, prin care se acordă sprijin la pregătirea proiectelor europene;

23. este în favoarea parteneriatelor între autoritățile locale și regionale ale statelor membre ale UE și autoritățile corespunzătoare din țările Parteneriatului estic, precum și a parteneriatelor similare între autoritățile locale și regionale din țările Parteneriatului estic. Colaborarea între regiuni, orașe și comune reprezintă un exemplu de astfel de parteneriat. Parteneriatele respective pot oferi prilejul de a face schimb de informații și experiență, de a organiza schimburi culturale și între tineri, cursuri de formare, vizite ale experților, stagii pentru funcționarii din administrație, precum și alte inițiative;

24. salută, prin urmare, succesul programului-pilot de parteneriat între orașele și regiunile din statele membre ale UE și entitățile similare din Ucraina (în cadrul programului *U-LEAD with Europe*). Acest program de colaborare pe durata unui an, desfășurat sub egida CoR, a încurajat descentralizarea Ucrainei și a vizat, în special, îmbunătățirea gestionării politicilor economice, printre altele în domeniul energiei, al turismului și al dezvoltării rurale;

25. propune ca, în cadrul sprijinirii bunei guvernante la nivel local și regional în țările Parteneriatului estic, să se promoveze lucrările de analiză și de specialitate privind dezvoltarea locală și regională și să se soluționeze cele mai grave probleme și obstacole în domeniul dezvoltării care au fost identificate la acest nivel. Lucrările de specialitate menționate pot fi pregătite de către instituții locale ale societății civile (grupuri de reflecție) și de alte centre de analiză sau de cercetare științifică, în colaborare cu instituțiile similare din statele membre ale UE;

26. pentru a se contribui la o bună guvernare la nivel local și regional în țările Parteneriatului estic, este important ca organizațiile societății civile, mass-media locală și asociațiile guvernamentale să poată beneficia de sprijin tehnic și organizațional;
27. sprijinirea unei bune guvernare trebuie să includă, de asemenea, respectarea drepturilor minorităților naționale de către autoritățile locale și regionale și implicarea acestor minorități în procesul decizional, precum și în punerea ulterioară în aplicare a deciziilor adoptate;

Sprijinirea dezvoltării economice și sociale

28. sprijină toate inițiativele care contribuie la dezvoltarea economică și socială în țările Parteneriatului estic, în special la nivel local și regional; salută, prin urmare, inițiativa Uniunii Europene: „Primarii pentru Creștere Economică” [*Mayors for Economic Growth* (M4EG)], care funcționează în cadrul Parteneriatului estic din 2017. Aceasta ar urma să permită, printre altele, autorităților locale să stimuleze creșterea economică, de exemplu, prin introducerea unor modificări la nivel de reglementări, îmbunătățirea accesului la finanțare, dezvoltarea infrastructurii, a capitalului uman și a capacităților de atragere a investitorilor străini;
29. CoR reamintește, făcând trimitere la un aviz anterior (CIVEX-VI/030), solicitările sale privind elaborarea și punerea la dispoziție, în țările Parteneriatului estic, a unor statistici oficiale de înaltă calitate la nivel local și regional, pentru gestionarea mai eficientă și strategică a dezvoltării sociale și economice. Statisticile furnizate ar trebui să fie, pe cât posibil, defalcate pe sexe;
30. observă că lipsa unor astfel de statistici de înaltă calitate nu permite estimarea credibilă a potențialului economic al fiecărei regiuni sau unități administrative și nici evaluarea eficacității proiectelor socioeconomice puse în aplicare; de asemenea, ea îngreunează combaterea corupției și împiedică introducerea transparenței în viața socială;
31. de asemenea, sprijină schimbul de experiență și asistența tehnică din partea statelor membre ale UE în ceea ce privește gestionarea strategică a bugetului local, gestionarea mai eficientă a serviciilor locale, introducerea bugetului participativ realizat cu implicarea cetățenilor etc.;
32. recomandă asigurarea unui sprijin sporit pentru inițiativele care vizează stimularea spiritului antreprenorial la nivel local și regional în țările Parteneriatului estic, în special în cadrul IMM-urilor, precum și pentru promovarea antreprenoriatului social;
33. recomandă, de asemenea, introducerea unor programe pentru sprijinirea eficienței energetice și a dezvoltării surselor regenerabile de energie în țările Parteneriatului estic, ținând cont de necesitatea de a descentraliza aceste programe la nivel local și regional. Prin urmare, salută inițiativa intitulată „Convenția primarilor din Est” [*Covenant of Mayors East (CoM East)*], care vizează promovarea și punerea în aplicare a obiectivelor politicii Uniunii în domeniul energiei și climei în țările Parteneriatului estic. Această inițiativă urmărește, în special, sprijinirea autorităților locale din aceste țări în ceea ce privește instituirea unui sector energetic durabil, garantarea securității aprovizionării cu energie, precum și adaptarea la schimbările climatice;
34. sprijină o participare sporită a țărilor Parteneriatului estic la programele Erasmus +, „Europa creativă”, COSME și Orizont 2020, dar și la alte inițiative de acest tip în următorul cadru financiar multianual al UE. Totodată, recomandă stabilirea unor preferințe în ce privește modul de organizare a participării acestor țări la programele menționate – de exemplu, crearea unor consorții comune între entități din țările Parteneriatului estic și din statele membre ale UE;
35. recomandă promovarea principiilor privind transparența și combaterea corupției în țările Parteneriatului estic în contextul desfășurării unor programe comune ale autorităților locale și regionale și ale operatorilor locali de pe piață, inclusiv, de exemplu, IMM-urile sau investitorii străini;

Dezvoltarea cooperării transfrontaliere

36. consideră că inițiativele de cooperare transfrontalieră reprezintă un instrument important, care poate contribui la realizarea obiectivelor Parteneriatului estic, inclusiv și în special la cooperarea dintre țările Parteneriatului estic și statele membre ale UE, precum și la dezvoltarea de la nivel local și regional;
37. salută, prin urmare, dezvoltarea programelor teritoriale ale Parteneriatului estic (programele de cooperare teritorială din cadrul Parteneriatului estic – EaPTC), la care participă autorități regionale și locale selectate în acest scop în patru perechi de țări, și anume Armenia și Georgia, Azerbaidjan și Georgia, Belarus și Ucraina, Moldova și Ucraina. CoR consideră că programele de cooperare teritorială între țările Parteneriatului estic trebuie să continue ca și până acum, dar că astfel de programe trebuie create și între regiunile de frontieră ale țărilor Parteneriatului estic și ale statelor membre ale UE;

38. este de părere că cooperarea transfrontalieră ar trebui să aibă drept scop, printre altele, dezvoltarea contactelor interpersonale, schimburile culturale și cele pentru tineri, schimbul de experiențe în cadrul societății civile și privind funcționarea mass-mediei locale, schimburile între cercetători și experți pentru sprijinirea descentralizării și a dezvoltării la nivel local și regional și pentru o mai bună funcționare a administrației publice și, nu în ultimul rând, parteneriatele între autoritățile locale și regionale;

39. observă că organizarea cooperării transfrontaliere se poate inspira din programele similare care funcționează pe teritoriul UE. În acest sens, trebuie utilizate, de exemplu, bunele practici ale programului Interreg, care, de peste două decenii, este implementat cu succes în regiunile de frontieră ale statelor europene;

40. în cadrul programelor transfrontaliere trebuie să se acorde o deosebită atenție factorului uman, astfel încât regiunile de frontieră ale țărilor Parteneriatului estic, dar și frontierele cu statele membre ale UE să devină o zonă de cooperare și, adesea, și de reconciliere. Proiectele de tip interpersonal (P2P – *people to people*) la scară mică, care ar putea fi separate din punct de vedere administrativ de programele mai mari, au capacitatea de a atrage un număr mare de persoane. Proiectele P2P sunt concepute astfel încât să fie cât mai debirocratizate și mai accesibile pentru potențialii beneficiari (școli, spitale, organizații de tineret, organizații religioase etc.), prin reducerea contribuției proprii a părților interesate; în perspectiva dezvoltării viitoare a unor structuri permanente cu personalitate juridică, s-ar putea analiza, de asemenea, dacă ar putea fi avută în vedere un fel de „grupare de cooperare teritorială a Parteneriatului estic” (similară GECT);

41. consideră că programele transfrontaliere ar trebui să-și concentreze resursele financiare asupra anumitor autorități locale și regionale din țările Parteneriatului estic, selectate în acest scop, și astfel să dobândească experiență, funcționând într-o primă fază ca proiecte-pilot;

Comunicații

42. consideră că dezvoltarea rețelelor de comunicare – rețele rutiere, rețele feroviare, de telecomunicații etc. – ar trebui să constituie un element important al consolidării cooperării dintre țările Parteneriatului estic, precum și a cooperării dintre acestea și statele membre ale UE;

43. prin urmare, salută dezvoltarea Platformei de investiții pentru politica de vecinătate (*Neighbourhood Investment Platform*, NIP), ale cărei acțiuni sunt finanțate parțial din Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD) și parțial obținute din alte surse de finanțare prin combinarea granturilor și împrumuturilor (*blending*). De asemenea, FEDD acordă garanții financiare acestor investiții. Până în anul 2019, în cadrul NIP au fost inițiate sau aprobate 15 proiecte pentru țările Parteneriatului estic, finanțate cu 1 51 de milioane EUR, în condițiile în care totalul resurselor mobilizate s-ar putea ridica până la 1,8 miliarde EUR. Multe dintre aceste investiții au fost direcționate către dezvoltarea infrastructurii de rețea, inclusiv a infrastructurii de transport. Unele dintre ele sunt direcționate către infrastructura locală, în cadrul programului de investiții în infrastructura urbană (*Municipal Infrastructure Investment Programme*);

44. subliniază că inițiativele în domeniul transporturilor nu ar trebui să fie întreprinse numai în cadrul fondurilor UE destinate direct Parteneriatului estic sau în cadrul programelor de combinare a resurselor de finanțare (*blending*); prin urmare, CoR salută investițiile realizate în țările Parteneriatului estic în cadrul Planului indicativ de acțiune privind investițiile în rețeaua TEN-T și posibilitatea de a întreprinde acțiuni finanțate prin Mecanismul pentru interconectarea Europei. CoR observă că unele dintre aceste investiții au caracter local și contribuie la dezvoltarea conexiunilor între orașele și regiunile din țările Parteneriatului estic. Posibilitățile de a beneficia de alte programe și resurse ale UE în materie de investiții ar trebuie să fie extinse, iar accesul țărilor Parteneriatului estic la aceste fonduri trebuie simplificat;

45. consideră că pentru atingerea mai eficientă a obiectivelor Parteneriatului estic, trebuie majorat plafonul de finanțare din partea UE în următorul cadru financiar multianual de după 2020 și salută propunerea Comisiei Europene de a crește cu aproximativ 25 % resursele financiare alocate noului mecanism destinat acțiunii externe (*Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională*). Cu toate acestea, CoR subliniază necesitatea de a se preconiza o creștere comparabilă a resurselor alocate Parteneriatului estic. Totodată, trebuie analizată posibilitatea de a alocă în cadrul acestui instrument credite specifice destinate realizării obiectivelor de către autoritățile locale și regionale din Parteneriatul estic și utilizării în cadrul cooperării transfrontaliere.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Plan de acțiune împotriva dezinformării

(2020/C 79/10)

Raportor:	Randel LÄNTS (EE-PSE), membru al Consiliului Local Viljandi
Documente de referință:	Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Plan de acțiune împotriva dezinformării JOIN(2018) 36 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații

1. salută inițiativa Comisiei Europene de combatere a dezinformării ⁽¹⁾, care atrage atenția asupra acestei probleme și avertizează cu privire la efectele dăunătoare pe care le poate avea dezinformarea asupra proceselor electorale și a integrității instituțiilor democratice. CoR salută abordarea multipartită privind dezinformarea, care încurajează participarea guvernelor, a societății civile și a sectorului privat și se bazează pe cooperare, educație și reglementare;
2. confirmă opiniile exprimate în avizul său pe tema „Combaterea dezinformării online: o abordare europeană” ⁽²⁾. CoR dorește să sublinieze în special cât de important este ca cetățenii să cunoască mai bine această problemă și că, printre altele, școala ar putea contribui la o sensibilizare în acest sens;
3. salută faptul că noua Comisie Europeană a definit problema dezinformării ca una dintre prioritățile agendei sale, în ceea ce privește atât procesele din interiorul Uniunii, cât și evoluțiile din afara granițelor ei, cu implicarea actorilor europeni și a celor din afara Europei; așteaptă cu interes să colaboreze îndeaproape cu colegiul nou-constituit al comisarilor în demersul său de a prezenta experiența și preocupările nivelurilor de guvernare subnaționale în această privință;
4. salută Rezoluția Parlamentului European referitoare la ingerințele electorale externe și dezinformarea în procesele democratice naționale și europene și reiterează necesitatea unei abordări coordonate pe mai multe niveluri și cu participarea mai multor părți interesate, pentru a aborda acest fenomen, inclusiv din perspectiva autorităților locale și regionale;
5. subliniază că, în contextul unor transformări socioeconomice complexe și rapide, este nevoie de o abordare cuprinzătoare a problemei dezinformării. CoR consideră că autoritățile locale și regionale sunt bine plasate pentru a se angaja în discuții despre amenințarea reprezentată de dezinformare și pentru a iniția și coordona măsuri de contracarare;
6. subliniază că există chiar centre de răspândire a unor informații false și că, pentru a le neutraliza, sunt necesare eforturi comune și susținute din partea instituțiilor, a platformelor de comunicare socială și a societății civile;

⁽¹⁾ Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Plan de acțiune împotriva dezinformării.

⁽²⁾ Avizul Comitetului European al Regiunilor – Combaterea dezinformării online: o abordare europeană.

7. constată că noile posibilități privind obținerea și diseminarea de informații presupun capacitatea cetățenilor astfel încât să contracareze dezinformarea online prin cunoștințele, competențele digitale și acțiunile lor. Dezvoltarea educației în domeniul mass-mediei promovează gândirea critică a cetățenilor și le permite analizarea aprofundată a informațiilor și a surselor de informații. Ca urmare, cetățenii pot face alegeri în cunoștință de cauză cu privire la conținutul consumat, ceea ce contribuie la consolidarea rezilienței societății. Caracterul urgent al problemei derivă din faptul că peste jumătate din populația statelor membre ale UE află știrile zilei de pe platformele de comunicare socială;
8. consideră, cu toate acestea, că obiceiurile și competențele cetățenilor în domeniul mass-media sunt încă marcate de credibilitatea „mijloacelor de comunicare în masă tradiționale”, care, la rândul său, se bazează pe responsabilitatea consiliului editorial al publicațiilor de presă. Conștientizarea faptului că o întreprindere care furnizează conținut jurnalistic este responsabilă din punct de vedere juridic, economic, etic și al propriei reputații să se asigure că informațiile publicate sunt adevărate, a făcut ca, până în prezent, să existe un spațiu public al informațiilor care a stat sub semnul încrederii și abordării constructive;
9. constată că redactorii și gradul de fiabilitate al informațiilor difuzate prin intermediul noilor mijloace de comunicare în masă sunt aspecte controlate insuficient sau chiar deloc. În același timp, în ultimii ani au apărut noi modalități și mijloace care fac ca informațiile false să fie prezentate într-un mod cât mai credibil și realist;
10. atrage atenția asupra experienței acumulate în legătură cu diverse chestiuni și în campanii privind educația civică, care demonstrează că doar prin procese complexe și de lungă durată se poate ajunge la o sensibilizare a cetățenilor și la schimbarea comportamentului lor, între altele, prin alfabetizare mediatică. Oricât de mult ar vorbi mass-media, politicienii și factorii de decizie despre problema informațiilor false, efectele vor rămâne limitate în ce privește schimbarea de comportament a oamenilor;
11. recunoaște că, până în prezent, nu s-a reușit includerea tuturor acestor aspecte în programele de educație civică, pentru a le integra în conștiința generală a oamenilor și în activitatea de zi cu zi a noilor mijloace de informare în masă. Pentru a obține schimbări de comportament pe termen lung, trebuie pus un accent special pe educația civică și pe măsurile de sensibilizare. Pe lângă sistemul de învățământ și promovarea unei mentalități și a unor acțiuni civice, este esențial ca și activitățile de comunicare să fie cuprinzătoare, iar grupurile-țintă să fie abordate corespunzător, pe canalele media preferate;
12. subliniază că platformele de comunicare socială generează profituri semnificative în Uniunea Europeană, fără să ofere servicii care să acorde utilizatorilor asistență rapidă din punctul de vedere al conținutului. Comunicarea cu platformele de comunicare socială trebuie privită de la caz la caz, fiind individuală și ocazională; lipsesc procedurile standardizate, rapide și eficiente de combatere a dezinformării sau a discursurilor de incitare la ură;
13. consideră că, pentru asigurarea unui spațiu public informațional echilibrat și bazat pe dovezi, este esențial ca platformele de comunicare socială pe care sunt publicate mesaje politice plătite să aplice cerințe uniforme în ceea ce privește veridicitatea informațiilor. În cazul în care se dovedește că un mesaj politic plătit nu respectă aceste cerințe, platforma de comunicare socială trebuie să fie obligată să elimine conținutul în cauză;
14. este preocupat de faptul că platformele de comunicare socială au reușit, până în prezent, să se sustragă cu succes de la legislația care le-ar obliga efectiv să sprijine utilizatorii în ceea ce privește conținutul și să le rezolve problemele în timp real și în limba statului membru în cauză;
15. este preocupat de faptul că, adesea, cetățenii nu dispun de competențele și cunoștințele necesare și nu știu cum să reacționeze la informații false sau cum să se comporte atunci când ei sau persoane apropiate devin victime ale unor informații false sau ale unui discurs de incitare la ură. Mai ales în localitățile mai mici, aceștia nu dispun încă de experiența necesară și nu știu cum să se comporte pe platformele globale de socializare în situații de criză;
16. regretă că problemele sunt adesea exacerbate de faptul că reprezentanții platformelor de comunicare socială nu pot înțelege contextul cultural și particularitățile de la fața locului, iar comunicarea are loc în mare măsură în limba engleză și necesită mult timp. Pentru cazurile de răspândire a dezinformării, trebuie găsită rapid o soluție; până în prezent, platformele de comunicare socială rămân pasive și dau dovadă de lipsă de transparență;
17. regretă că autoritățile locale, care sunt cel mai bine informate cu privire la ceea ce se întâmplă pe teren, joacă un rol secundar în combaterea răspândirii de informații false, lipsindu-le, adeseori, cunoștințele, competențele și resursele necesare. În plus, lupta împotriva dezinformării, spre deosebire de serviciile sociale, de educație și de bunăstare, nu se numără printre competențele tradiționale ale autorităților regionale și locale;

18. subliniază că autoritățile locale și regionale dispun de posibilități ample de intervenție împotriva dezinformării. Ele ar putea să-i ajute pe cetățeni să distingă între informațiile reale și dezinformare, făcându-și activitatea mai deschisă și mai transparentă, organizând dialoguri cu cetățenii și dezbateri publice în direct și online. În cadrul acestor eforturi, ele ar trebui să coopereze cu jurnaliști de la nivel local și regional, cu mediul academic și grupurile de reflecție, cu societatea civilă, cu autoritățile naționale și organele și instituțiile UE, precum și cu activiști și comentatori politici;

19. atrage atenția asupra faptului că combaterea dezinformării și monitorizarea acesteia necesită competențe și instrumente specifice, pe care un funcționar de rând sau un specialist aparținând unei autorități regionale sau locale nu le deține încă. Lacunele în materie de competențe și de cunoștințe și lipsa de experiență personală sunt importante dezavantaje strategice, care împiedică identificarea eficientă și prevenirea dezinformării;

20. reamintește că atenția acordată sferei publice și rapiditatea difuzării informațiilor au un impact considerabil asupra proceselor politice și asupra stării de spirit în societate. Este așadar esențial ca aptitudinile de combatere a dezinformării să se dezvolte cât mai rapid în rândul autorităților regionale și locale, precum și al altor părți interesate, de la nivel local;

21. subliniază că lupta împotriva dezinformării nu trebuie să devină un element de control al convingerilor sau de cenzură și nici nu trebuie să lase impresia că ar putea fi privită astfel. Posibila răspândire a dezinformării trebuie monitorizată în mod sistematic și continuu în perioada premergătoare alegerilor și în perioadele de criză și de schimbări sociale abrupte, fără să fie nevoie de o monitorizare permanentă. Cu toate acestea, nu trebuie să se creadă că prevenirea dezinformării înseamnă o limitare a libertății de exprimare, a libertății politice sau un pas către o societate a supravegherii – ea reprezintă mai degrabă o condiție prealabilă pentru libertatea de exprimare și de opinie;

22. subliniază că lupta împotriva dezinformării trebuie să se desfășoare în condiții complet transparente, cu posibilitatea ca cetățenii să primească informații cuprinzătoare, de exemplu privind protecția datelor, prelucrarea datelor cu caracter personal și aspectele legate de finanțare. Fără suficientă transparență, există un risc ridicat ca măsurile de contracarare a dezinformării să devină ele însele victime ale unor atacuri informaționale ostile;

23. consideră că mass-media și societatea civilă de la nivel regional și local trebuie să fie pe deplin implicate în lupta împotriva dezinformării. Dată fiind activitatea lor de zi cu zi și experiența profesională în ceea ce privește identificarea dezinformării, jurnaliștii sunt mai conștienți, mai informați și mai atenți decât alte instituții, care nu se ocupă în mod curent de spațiul informațional;

24. atrage atenția asupra faptului că, prin alocarea unor resurse financiare, printr-o mai bună cooperare și consolidarea know-how-ului, trebuie promovate diferite inițiative în materie de verificare factuală a datelor de către jurnaliști și societatea civilă, pentru infirmarea miturilor și difuzarea unor informații fiabile;

25. consideră că este important ca, în crearea rețelelor de verificatori ai veridicității, să fie implicați actori ai societății civile, inclusiv cei de la nivel local și regional, contribuind astfel la creșterea transparenței și la răspândirea cunoștințelor cu privire la condițiile de la fața locului. Pentru implicarea mai multor persoane, ar putea fi preluat și un principiu care se aplică în cadrul economiei colaborative, așa-numitul principiu al credibilității, ceea ce înseamnă că verificatorii veridicității informațiilor ar putea fi remunerați în funcție de intensitatea și acuratețea activității lor. În cadrul unui astfel de sistem, comunitatea care verifică veridicitatea informațiilor și-ar autoreglemena activitatea și și-ar asigura, de asemenea, standarde proprii, prin intermediul unei evaluări *inter pares*. În plus, ar trebui dezvoltate în continuare, de urgență, rețele și instrumente instituționale la nivel național și european;

26. constată că formarea și conștientizarea reprezentanților societății civile contribuie la consolidarea rețelei pentru combaterea răspândirii știrilor false și a informațiilor incorecte și la reducerea riscului de cenzură sau de îngrădire a libertății de exprimare de către autoritățile publice;

27. subliniază că există și unele instrumente tehnologice accesibile publicului, prin care pot fi detectate în timp util și mai ușor campaniile de dezinformare pe scară largă și care ar facilita lupta împotriva dezinformării. Ar putea fi elaborați în continuare algoritmi relevanți pentru monitorizarea activității pe platformele de comunicare socială, pentru identificarea campaniilor de dezinformare pe scară largă și pentru declanșarea unor răspunsuri adecvate, acolo unde sunt depistate cazuri grave;

28. subliniază că schimbul rapid și eficient de informații și de experiență în materie de combatere a dezinformării este esențial. Analiza experienței dobândite la nivel de comunitate regională sau locală, precum și a cazurilor în care au fost difuzate informații false, poate scoate în evidență asemănări, tipare, erori și succese ale unor astfel de campanii. Prin urmare, Uniunea Europeană ar trebui să promoveze schimbul de experiență între autoritățile locale și regionale și statele membre, precum și învățarea reciprocă, prin punerea la dispoziție a unei finanțări corespunzătoare și a rețelelor de care dispune UE;

Propuneri

29. sugerează ca, prin intermediul unor recomandări politice sau al unor măsuri de reglementare, platformele de comunicare socială să fie încurajate să contribuie într-o măsură mult mai mare la informarea utilizatorilor cu privire la fenomenul dezinformării și la abordarea critică a surselor. În perioada premergătoare alegerilor sau referendumurilor, precum și în perioade de criză, platformele de comunicare socială ar putea afișa informații care să explice contextul specific și să-i avertizeze pe utilizatori cu privire la sursele de dezinformare; constată, în acest context, că o analiză timpurie a campaniei electorale europene recente sugerează că multe platforme au furnizat informații pentru a-i avertiza pe utilizatori cu privire la situația de fapt, ceea ce a contribuit la limitarea impactului oricărei activități de dezinformare;
30. consideră că este necesar ca platformele de comunicare socială să fie încurajate, prin recomandări de politică sau, dacă este necesar, prin măsuri de reglementare, să contribuie mai mult decât în trecut la dezvoltarea unor rețele ample de verificatori ai veridicității informațiilor, care vor necesita probabil un sistem de remunerare bazat pe veniturile generate de noile mijloace de informare în masă; consideră, de asemenea, că este deosebit de importantă promovarea operatorilor de mass-media fiabili de la nivel național, regional și local, context în care în special operatorii de servicii publice joacă un rol semnificativ, pe care vor continua să îl joace și în viitor;
31. recomandă adoptarea unor măsuri de reglementare prin care să fie identificate și neutralizate campaniile de diseminare a informațiilor false, inclusiv prin cooperarea cu platformele de comunicare socială și prin notificări. Introducerea unor standarde comune de raportare cu privire la combaterea informațiilor false ar face posibilă urmărirea activităților platformelor de comunicare socială pe o perioadă mai îndelungată și, după caz, monitorizarea lor de către părți terțe independente, pentru a obține o imagine de ansamblu mai cuprinzătoare asupra amplorii problemelor legate de răspândirea informațiilor false;
32. recomandă instituirea la nivel european a unui cadru juridic care să oblige platformele de comunicare socială active la nivel mondial să ofere un serviciu de asistență și un punct de contact în fiecare stat membru, în limba țării respective. Fiecare cetățean, reprezentant al comunității și orice reprezentant al unei organizații neguvernamentale ar trebui să aibă posibilitatea de a se adresa cu ușurință unor astfel de servicii de asistență pentru clienți, care să se bazeze pe principii similare în întreaga Uniune Europeană. Asigurarea unui astfel de sprijin pentru clienți în limba maternă și prezența fizică a unui serviciu de asistență ar facilita în mare măsură lupta împotriva informațiilor false și ar consolida drepturile cetățenilor;
33. recomandă platformelor de comunicare socială să le ofere cetățenilor posibilitatea de a raporta, fără a depune eforturi majore, cazurile sau tentativele de răspândire a unor informații false;
34. solicită să se ia în considerare acordarea de sprijin financiar autorităților regionale și locale și asociațiilor de cetățeni din întreaga Europă pentru a spori capacitatea de detectare a dezinformării, pentru a combate răspândirea ei și pentru a consolida cooperarea reciprocă și transfrontalieră între autoritățile publice și asociațiile de cetățeni;
35. recomandă să se pună la dispoziție „orientări privind modul de abordare a dezinformării”, prin intermediul rețelei de verificatori ai veridicității informațiilor, pentru ca instituțiile de învățământ și autoritățile locale să întreprindă acțiuni educative menite să stimuleze gândirea critică în lupta împotriva dezinformării;
36. constată că trebuie dezvoltate capacitatea de a analiza faptele, gândirea critică și bunul simț al celor mai tineri, pentru ca ei să poată înțelege și compara informațiile primite și, ca atare, consideră că este necesar să se promoveze activități de sensibilizare (dezbateri, dialoguri etc.) în instituțiile de învățământ și formare, pentru a combate dezinformarea.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Raportul Comisiei Europene privind politica în domeniul concurenței pentru anul 2018

(2020/C 79/11)

Raportor:	Dominique LÉVÊQUE (FR-PSE), primarul localității Aÿ-en-Champagne
Documente de referință:	Raportul Comisiei Europene privind politica în domeniul concurenței pentru anul 2018 COM(2019) 339 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Considerații generale

1. consideră că o politică nedegradată și eficientă în domeniul concurenței reprezintă un temelie esențial al proiectului european, nefiind un scop în sine, ci un instrument de realizare a pieței interne, necesar pentru îndeplinirea obiectivelor UE așa cum sunt ele definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), instrument care se bazează în special pe cadrul strategic al obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), pe o economie socială de piață și pe progresul social. Punerea în aplicare a politicii în domeniul concurenței trebuie să fie în concordanță și cu celelalte politici ale Uniunii [articolul 7 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)] și să respecte cerințele orizontale în domeniul ocupării forței de muncă, al mediului și al protecției consumatorilor, prevăzute la articolele 9, 11 și 12 din TFUE;
2. reamintește că articolul 3 din TFUE conferă Uniunii Europene (UE) competență exclusivă pentru instituirea de norme în materie de concurență și că Comisia exercită competențe de aplicare directă. Ca atare, mecanismele juridice de asigurare a respectării principiului subsidiarității nu se aplică politicii în domeniul concurenței (articolul 5 din TUE). Nu mai puțin adevărat este că această competență exclusivă nu exonerează Comisia de obligația de a menține un dialog continuu – și de a se achita de această obligație în mod corespunzător, în cadrul pregătirii și evaluării mecanismelor de concurență – cu autoritățile publice ale statelor membre de la toate nivelurile de guvernare, cu autoritățile naționale din domeniul concurenței, cu Parlamentul European, Comitetul European al Regiunilor (CoR), Comitetul Economic și Social European și cu societatea civilă, în special cu asociațiile de consumatori;
3. salută Raportul anual privind politica în domeniul concurenței pentru 2018, dar observă că acesta prezintă principalele decizii ale Comisiei din 2018 și evoluțiile legislative în materie de concurență, fără a prezenta propuneri concrete de reformă. Or, orientările politice pentru viitorul mandat al Comisiei Europene (2019-2024), prezentate la 16 iulie de președinta aleasă, implică reforme ale politicii europene în domeniul concurenței, în special în legătură cu „Pactul ecologic pentru Europa”, o nouă legislație privind serviciile digitale sau înființarea unui fond public-privat specializat în introducerea în bursă a IMM-urilor;
4. regretă profund că acordul de retragere a Regatului Unit din 17 octombrie 2019 nu mai cuprinde măsuri obligatorii pentru a asigura alinierea în viitor a Regatului Unit la standardele UE privind ajutoarele de stat, concurența și chestiunile fiscale relevante. Angajamentul neobligatoriu și nespecific afirmat de Regatul Unit în declarația politică care însoțește acordul, de a menține „condiții egale pentru toți” prin „standarde comune ridicate” în aceste domenii, nu asigură un nivel suficient de protecție cetățenilor, lucrătorilor și întreprinderilor din Regatul Unit;

Retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană

5. subliniază că Regatul Unit (UK) va rămâne supus normelor UE în materie de concurență cel puțin până la care va părăsi UE. Anchetele deschise înainte de această zi nu vor putea fi închise decât după această dată, dar deciziile care vor fi luate în urma acestor anchete vor trebui totuși puse în aplicare. În acest context, Comitetul salută clarificările aduse de Comisie în nota sa din 25 martie 2019 cu privire la consecințele retragerii Regatului Unit ⁽¹⁾ asupra dreptului UE în domeniul concurenței, dar regretă că această notă se referă numai la normele antitrust și la controlul concentrărilor economice;

(1) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/eu-competition-law_ro.pdf

6. consideră că, în cazul retragerii Regatului Unit, este nevoie de vigilență și în cazul în care guvernul britanic nu-și menține angajamentul de a continua să controleze ajutoarele de stat prin menținerea unui cadru de reglementare comun cu UE. Pe de altă parte, Comitetul își reiterează solicitarea de a se studia posibilitatea unor măsuri de adaptare temporară a normelor (în sensul unei flexibilități sporite sau a suspendării lor) privind ajutoarele de stat pentru anumite zone geografice și anumite sectoare economice care ar fi afectate în mod deosebit de consecințele retragerii Regatului Unit, mai ales dacă are loc în afara cadrului negociat („no deal”); acest lucru ar trebui să ducă la extinderea Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare;

Politica în domeniul concurenței și strategia industrială a UE

7. reamintește că Consiliul a invitat Comisia „să prezinte, până la sfârșitul anului 2019, o viziune pe termen lung privind viitorul industriei UE, împreună cu măsuri concrete de implementare”. În acest context, CoR și-a exprimat deja convingerea „că o strategie industrială a UE ar trebui să includă, de asemenea, o revizuire minuțioasă și bazată pe date concrete a normelor UE în materie de ajutoare de stat și de control al fuziunilor, pentru a asigura condiții de concurență echitabile la nivel internațional, în conformitate cu politicile comerciale globale și cu acordurile multilaterale. În același timp, această strategie ar trebui să includă și valorificarea potențialului în materie de investiții și inovare al ajutoarelor de stat și al operațiunilor de fuziune⁽²⁾; CoR consideră că, printre parametrii acestui potențial, se numără capacitatea de a crea sau menține locuri de muncă în sectorul industrial al UE, mai ales prin participarea la reconversia sectoarelor industriale aflate în dificultate, și producerea de componente strategice pentru industria europeană;

8. propune modificarea metodei utilizate pentru a controla ajutoarele pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI), prin reducerea la minimum a controlului *ex ante* exercitat de Comisie, reducerea termenelor pentru examinarea acestor ajutoare și simplificarea modalităților de realizare a unor proiecte importante de interes european comun (PIIEC)⁽³⁾. Această modificare ar trebui să faciliteze punerea în aplicare a PIIEC, dintre care unul singur (în domeniul microelectronicii) a putut fi demarat pentru o sumă de 1,75 miliarde EUR, în timp ce proiectul PIIEC privind proiectarea și producția de celule și module de baterii de nouă generație, cu investiții în valoare de 6 miliarde EUR și cu ajutoare publice de 1,2 miliarde EUR, a fost prezentat Comisiei în luna mai a anului trecut;

Ajutoare de stat – Considerații generale

9. își exprimă satisfacția că procesul de modernizare a controlului ajutoarelor de stat, inițiat în 2014, a permis creșterea numărului de excepții, cu peste 96 % din noile măsuri de ajutor puse în aplicare începând cu 2015 în temeiul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGCEA), și concentrarea pe controlul ajutoarelor de stat asupra chestiunilor majore;

10. subliniază interesul pe care îl prezintă – din perspectiva transparenței – dezvoltarea platformei online „Modulul privind transparența ajutoarelor de stat” (Transparency Award Module)⁽⁴⁾, care prevede transmiterea și publicarea datelor privind ajutoarele de stat de peste 500 000 EUR, și constată că, până la sfârșitul anului 2018, 25 de state membre publicaseră informații cu privire la peste 43 000 de ajutoare acordate;

11. își reafirmă convingerea că comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat, adoptată în 2016 de Comisie, oferă o bază utilă autorităților publice pentru a înțelege mai bine această problemă complexă. Invită însă Comisia să o actualizeze, luând în considerare evoluția practicii sale decizionale și a jurisprudenței europene, în special în ceea ce privește selectivitatea;

12. invită Comisia să majoreze plafonul ajutoarelor de minimis de la 200 000 EUR la 500 000 EUR pe o perioadă de trei exerciții financiare, având în vedere că acest plafon a fost stabilit în 2006;

13. subliniază că, în 2018, Comisia a lansat o verificare a adecvării normelor privind ajutoarele de stat, care va fi urmată, la începutul lui 2020, de o serie de propuneri de revizuire a acestor reguli; în acest context, insistă pentru asocierea deplină și în timp util a CoR la analiza propunerilor privind mecanismele cel mai strâns legate de competențe și de spectrul politic, economic și social de acțiuni al autorităților locale și regionale, adică: RGCEA, regulamentul de minimis, Orientări privind ajutoarele de stat regionale, cadrul pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (RDI), comunicarea referitoare la ajutoarele de stat privind proiectele importante de interes european comun (PIIEC), orientările privind finanțarea de risc, orientările privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene, orientările privind ajutoarele pentru protecția mediului și energie, orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor și, în fine, cele privind sectorul feroviar;

⁽²⁾ Avizul CoR pe tema „Abordarea localizată a politicii industriale a UE”, 26 iunie 2019, punctul 16.

⁽³⁾ Cf. manifestul franco-german pentru o politică industrială europeană adaptată secolului XXI <https://ue.delegfrance.org/manifeste-franco-allemand-pour-une> [linkul corespunde versiunii în limba franceză].

⁽⁴⁾ A se vedea <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public>

14. ia act de consultarea publică desfășurată între 26 iunie și 27 septembrie 2019 cu privire la revizuirea Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA) care ar trebui să însoțească următorul cadru financiar multianual (CFM) și care urmărește să găsească cel mai simplu și mai eficient mod cu puțință pentru a facilita o combinație între finanțările naționale și finanțările care provin din bugetul UE. Își exprimă satisfacția că propunerea extinde exceptarea pe categorii actuale, care se limitează la ajutoarele acordate IMM-urilor, și la marile întreprinderi, fără notificare prealabilă (articolul 20). De asemenea, își exprimă satisfacția că RGECA ar putea acorda excepții pe categorii simplificate pentru sume foarte mici din ajutoarele acordate proiectelor privind cooperarea teritorială europeană (până la 20 000 EUR pe întreprindere și pe proiect) (articolul 20a). În fine, sprijină majorarea la 80 % pentru IMM-uri a plafonului intensității ajutorului. Cu toate acestea, arată că există alte două preocupări:

- (i) necesitatea de a preciza că utilizarea resurselor proprii de către instituțiile publice care participă la proiecte nu este considerată contribuție publică la calcularea ratei maxime a intensității ajutoarelor; și
- (ii) confirmarea că ajutoarele acordate în temeiul articolului 20a nu se numără printre obligațiile de notificare (articolul 11) și de control (articolul 12) din RGECA și nu cuprind nicio obligație de informare din partea terților;

15. ia act de Comunicarea Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile cu piața internă, publicată la 22 iulie 2019 ⁽⁵⁾, care este parte a procesului de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ⁽⁶⁾. În acest cadru juridic, comunicarea respectivă nu aduce avantaje pentru beneficiarii ajutoarelor de stat și, în special, ai ajutoarelor de minimis. Într-adevăr, termenul de prescripție de 10 ani pentru ajutoarele de minimis nu este redus deși, ca urmare a măsurilor de suspendare a procedurii, această perioadă este, de fapt, mult mai lungă. Comisia nu a fost de acord nici să renunțe la recuperare în cazurile în care a creat o încredere legitimă, atunci când informațiile necesare pentru recuperare nu sunt disponibile sau atunci când o decizie a unei instanțe naționale care se ocupă în mod specific de existența ajutorului devine definitivă. Pe de altă parte, Comisia consideră că, în cazul în care valoarea ajutorului nu poate fi recuperată de la beneficiar, nu doar insolvența trebuie să-i fie impusă acestuia: nicio restructurare sau continuare temporară a activităților sale nu ar trebui să-i fie permisă fără recuperarea valorii totale a ajutorului. Această abordare este greu de conciliat cu obiectivul procedurilor naționale și europene de insolvență. Deși procedurile de recuperare a ajutoarelor de stat urmăresc eliminarea retroactivă a efectelor de denaturare ale ajutoarelor ilegale, restructurarea întreprinderilor în temeiul legislației privind insolvența ține seama și de alte obiective, cum ar fi menținerea locurilor de muncă; Prin urmare, CoR invită Comisia să ia în considerare prezentarea unei propuneri de modificare a Regulamentului (UE) 2015/1589;

16. subliniază că, în ceea ce privește ajutoarele de stat în sectorul bancar, cadrul nu s-a modificat din august 2013 ⁽⁷⁾, în timp ce contextul economic s-a schimbat fundamental și că se pune întrebarea dacă este încă relevantă condiția prealabilă ca eventualele ajutoare să contribuie la remedierea unor „perturbări grave ale economiei unui stat membru” [articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE];

17. salută hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 24 septembrie 2019 în cauzele conexe T-755/15 și T-759/15 privind valabilitatea deciziei Comisiei Europene din 2015 privind ajutorul acordat de Luxemburg întreprinderii Fiat Chrysler Finance Europe. Într-adevăr, hotărârea confirmă că un avantaj selectiv printr-o decizie fiscală poate reprezenta un ajutor de stat ilegal și este incompatibil cu piața internă și că examinarea de către Comisie a unei decizii fiscale în temeiul normelor privind ajutoarele de stat nu constituie „armonizare fiscală”. În același timp, Comitetul subliniază că, în conformitate cu hotărârea Curții din 15 noiembrie 2011 în cauzele conexe C-106/09 și C-107/09P, „este de competența fiscală a statelor membre desemnarea bazelor de impozitare și repartizarea sarcinii fiscale în funcție de diferiții factori de producție și de diferitele sectoare economice”;

Ajutoare de stat în domeniul serviciilor de interes economic general (SIEG)

18. reamintește că, în aplicarea normelor UE privind ajutoarele de stat aplicabile SIEG, tratatele conferă statelor membre o marjă largă de apreciere în ceea ce privește definirea unui SIEG. Trebuie însă să fie respectate principiile autonomiei locale și regionale, coeziunea economică, socială și teritorială și neutralitatea în ceea ce privește regimul proprietății în statele membre ale Uniunii, aspecte garantate de articolul 3 din TUE și de articolele 14, 106 și 345 din TFUE și în Protocolul nr. 26 la TFUE;

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/recovery_notice_ro.pdf

⁽⁶⁾ JO L 248, 24.9.2015, p. 9.

⁽⁷⁾ Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013XC0730\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013XC0730(01)&from=EN)

19. subliniază importanța în materie de SIEG în domeniul locuințelor sociale a hotărârii Tribunalului din 15 noiembrie 2018 ca răspuns la un apel introdus de serviciile neerlandeze de locuințe sociale ⁽⁸⁾. Astfel, această hotărâre stabilește, pe de o parte, obligația statului membru de a demonstra că, pentru a se sustrage legislației concurenței, domeniul de aplicare al SIEG referitor la locuințele sociale trebuie să fie necesar și direct proporțional cu nevoia reală de serviciu public în materie de acces la locuințe și, pe de altă parte, ea limitează rolul Comisiei în controlul erorii vădite. Definiția SIEG în domeniul locuințelor cuprinde o eroare vădită în cazul în care nu este clară, deoarece prevede doar închirierea, cu titlu prioritar, către persoanele cu dificultăți în găsirea unei locuințe adecvate, fără ca grupul-țintă să fie definit;

20. în acest context ⁽⁹⁾, își reiterează apelul în favoarea clarificării domeniului de aplicare al deciziei Comisiei din 20 decembrie 2011 în raport cu locuințele sociale. Pentru a răspunde realității alarmante a situației locuințelor, care afectează o mare parte a populației cu venituri modeste sau medii, precum și diverselor situații ale piețelor imobiliare locale și pentru a respecta puterea de apreciere conferită statelor membre în ceea ce privește definirea unui SIEG și în conformitate cu principiul subsidiarității, decizia ar trebui să se aplice asigurării de locuințe sociale unor grupuri specifice, ale căror nevoi în materie de locuință nu pot fi satisfăcute în condițiile de pe piață, printre altele din cauza unor constrângeri legate de solvabilitatea lor sau de alte surse de vulnerabilitate. Natura exactă a nevoilor trebuie clar definită de autoritățile competente ale statelor membre, pe baza unor criterii adecvate și transparente;

21. observă că, la 7 decembrie 2018, Comisia a adoptat prelungirea, până la 31 decembrie 2020, a duratei de aplicare a regulamentului său privind ajutoarele de minimis pentru întreprinderile care furnizează SIEG. În acest context, Comitetul reamintește că a solicitat astfel:

- majorarea pragurilor de minimis pentru ajutoarele de stat pentru SIEG (pe lângă măsurile compensatorii de până la 500 000 EUR pe durata oricărei perioade de trei exerciții financiare);
- o revizuire a definiției profitului rezonabil al unui SIEG, în special pentru a reflecta, inclusiv prin forme de stimulare sau prin creșterea procentului de profit rezonabil, că un astfel de profit este adesea reinvestit în SIEG;

Ajutoare de stat pentru tranziția ecologică și energetică

22. insistă că este important ca politica Comisiei în materie de ajutoare pentru protecția mediului și pentru energie să fie pe deplin coerentă cu punerea în aplicare a acordului de la Paris în cadrul CCONUSC, să promoveze energia durabilă sub formă de energie din surse regenerabile și de eforturi de îmbunătățire a eficienței energetice și să permită combaterea sărăciei energetice, să asigure aprovizionarea cu energie și să consolideze coeziunea teritorială. În acest context, cere încetarea ajutoarelor de stat pentru extracția de combustibili fosili;

23. atrage atenția membrilor Comitetului European al Regiunilor și, în general, a reprezentanților autorităților locale și regionale asupra consultării actuale (până la 6 noiembrie 2019) și referitoare la evaluarea normelor privind subvențiile publice acordate serviciilor sociale și medicale de interes economic general ⁽¹⁰⁾ și se așteaptă la un feedback semnificativ pe baza experiențelor practice. La rândul său, împărtășește preocuparea autorităților locale și regionale cauzată de dificultatea definirii clare a „persoanelor defavorizate” din perspectiva locuințelor sociale și a metodei de calcul a supracompensației.

24. ia notă de lansarea – la 20 decembrie 2018 – a procesului de revizuire a orientărilor privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră;

25. dorește să-și aducă propria contribuție, prin intermediul elementelor următoare, la viitoarea revizuire a orientărilor privind ajutoarele pentru protecția mediului și energie:

- cere ca ajutorul de stat pentru biomasă și biometan să fie condiționat de furnizarea garanțiilor de origine;
- recomandă introducerea unor dispoziții privind stocarea energiei din surse regenerabile și autoconsumul acesteia, asigurând coerența cu Directiva revizuită privind energia din surse regenerabile (în special articolele 21 și 22);

⁽⁸⁾ Cauza T-202/10 RENV II:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=207808&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=14523814>

⁽⁹⁾ A se vedea punctul 41 din Avizul CoR pe tema „Ajutoarele de stat și serviciile de interes economic general” (ECON-VI/013), adoptat la 11 octombrie 2016.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2019-3777435_ro

- solicită ca acordarea de ajutoare să fie condiționată de obligația de transparență, prin care costurile care se răsfrâng asupra consumatorilor să fie clar definite în facturi [în conformitate cu Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹¹⁾ privind piața energiei];
- propune ca punctul 220 al orientărilor să fie modificat, astfel încât statele membre să fie obligate să demonstreze că au „luat în considerare ca alternativă prioritară alte mijloace de realizare a obiectivului de eliminare treptată a subvențiilor dăunătoare mediului sau economiei, cum ar fi prioritatea dată gestionării cererii și măsurilor de eficiență energetică, creșterea capacității de interconectare și deschiderea sistemului pentru energia din surse regenerabile” ⁽¹²⁾;

26. invită Comisia să verifice dacă scutirea de taxe a kerosenului nu constituie o denaturare a concurenței în favoarea sectorului aviației, bazată pe o interpretare eronată a Convenției internaționale de la Chicago privind aviația civilă internațională (1944). În fapt, potrivit acesteia, în cazul unui zbor internațional, carburantul conținut în rezervoarele aeronavei nu poate fi impozitat la sosirea într-o țară, dar nu se menționează nimic cu privire la impozitarea în momentul alimentării. În consecință, așa cum se practică în unele state membre, un stat ar putea impozita biletul de avion (în orice caz pentru zborurile interne), dacă avionul face concurență directă unui serviciu de transport feroviar, sau kerosenul, pentru a limita emisiile de gaze cu efect de seră. Dat fiind impactul unor astfel de taxe asupra pieței interne a UE, ar fi de preferat ca o astfel de impozitare să fie coordonată la nivel european. Ca atare, consideră că inițiativa cetățenească europeană „FairOsene”, menită să pună capăt scutirii fiscale a carburanților pentru aviație în Europa, merită toată atenția ⁽¹³⁾;

27. reamintește că a solicitat ⁽¹⁴⁾ „în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), desemnarea regiunilor carbonifere ca zone speciale de sprijin și adaptarea normelor UE privind ajutoarele de stat pentru aceste zone speciale, pentru a permite adoptarea de măsuri care să abordeze schimbările structurale (...). În plus, ar trebui să se analizeze dacă, având în vedere relevanța și exemplul deosebit de important al transformării ecologice a regiunilor carbonifere în cadrul politicii energetice și climatice a Uniunii Europene, aceste măsuri de sprijin ar putea să se bazeze pe articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

Politica în domeniul concurenței și coeziunea economică, socială și teritorială

28. își exprimă satisfacția că, în 2018, Comisia a pus pentru prima dată în aplicare Orientările privind rețelele în bandă largă, permițând autorităților publice să sprijine dezvoltarea comunicațiilor în bandă largă, și anume un proiect bavarez ⁽¹⁵⁾ privind instalarea unor rețele de foarte mare capacitate în șase localități din zona rurală. Dat fiind că, în următorii zece ani, pentru realizarea obiectivelor legate de conectivitatea pieței unice digitale, este nevoie de o investiție globală de aproximativ 500 miliarde EUR, este esențial ca politica în domeniul concurenței să țină seama de trăsăturile specifice ale instalării echipamentelor în bandă largă în zonele rurale, pentru a servi interesului public și a inversa tendința din ce în ce mai asimetrică dintre zonele rurale și cele urbane în ceea ce privește posibilitatea de a avea acces la tehnologii;

29. subliniază că, în avizul său referitor la regulamentul-cadru privind fondurile structurale și de investiții, CoR a propus ca, în contextul schemelor de ajutor de stat, organismul care acordă ajutorul să poată fi considerat beneficiar al ajutorului (articolul 2) atunci când „ajutorul pentru fiecare întreprindere este mai mic de 200000 de euro” și subliniază că Parlamentul European și Consiliul au acceptat această propunere;

30. reamintește că, în ceea ce privește fondurile europene, Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (considerentul 26) prevede că „[f]inanțarea furnizată de Uniune gestionată la nivel central de instituțiile, agențiile, întreprinderile comune sau alte organisme ale Uniunii care nu se află, în mod direct sau indirect, sub controlul statelor membre nu constituie ajutor de stat. În cazul în care o astfel de finanțare din partea Uniunii se combină cu un ajutor de stat, numai acesta din urmă ar trebui să fie luat în considerare pentru a se stabili dacă sunt respectate pragurile de notificare și intensitățile maxime ale ajutorului, cu condiția ca valoarea totală a finanțării publice acordate în legătură cu aceleași costuri eligibile să nu depășească rata de finanțare cea mai favorabilă prevăzută în normele aplicabile ale dreptului Uniunii”;

⁽¹¹⁾ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125).

⁽¹²⁾ Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0628%2801%29>

⁽¹³⁾ <https://eci.ec.europa.eu/008/public/#/initiative>

⁽¹⁴⁾ Punctele 29-31 din proiectul de aviz al CoR pe tema „Transformarea socioeconomică a regiunilor carbonifere din Europa”, raportor: Mark Speich (DE-PPE), adoptarea avizului fiind prevăzută pentru sesiunea plenară din 8 și 9 octombrie 2019.

⁽¹⁵⁾ Cauza SA.48418 Bayerisches Gigabit Pilotprojekt – Germania, disponibilă la adresa: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418

31. își reiterează apelul adresat Comisiei de a majora pragul de aplicare a RGECA la ajutoarele pentru aeroporturile regionale cu mult peste pragul actual de 200000 de pasageri pe an, dat fiind că ele nu au un efect semnificativ asupra schimburilor comerciale dintre statele membre, că se află într-o imposibilitate structurală de a-și acoperi costurile de exploatare și de investiții ⁽¹⁶⁾, și că ajutoarele de stat relevante vizează dezvoltarea unor infrastructuri de transport aerian sigure și durabile în regiunile insuficient deservite ⁽¹⁷⁾;

32. regretă că propunerile făcute de Comisie în iunie 2018 pentru o reformare a PAC după 2020 nu conțin, contrar celor solicitate de CoR, propuneri de revizuire a normelor în materie de concurență aplicabile sectorului agricol; solicită, ca atare, Comisiei să reconsidere, independent de monitorizarea interinstituțională a propunerilor legislative privind PAC pentru perioada de după 2020, interpretarea foarte restrictivă până acum a articolului 101 din TFUE în orientările orizontale și să nu împiedice acordurile colective încheiate de organizațiile de producători;

33. își exprimă satisfacția că, în conformitate cu doleanțele CoR, Comisia a majorat în martie 2019 plafonul individual pentru ajutoarele de minimis în sectorul agricol de la 15 000 EUR la 20 000 EUR și, în anumite condiții, la 25 000 EUR, majorând în același timp plafonul național pentru toate ajutoarele de minimis, de la 1 la 1,25 % din producția agricolă anuală a țării pe o perioadă de trei ani. Într-adevăr, aceste două majorări permit luarea în considerare, cel puțin parțial, a crizelor tot mai intense de natură climatică, sanitară și economică;

Politica în domeniul concurenței în era digitală

34. își exprimă satisfacția că adaptarea politicii UE în domeniul concurenței la era digitală este considerată prioritară în raportul Comisiei și că noul program privind concurența pentru perioada 2021-2027 se va concentra pe aspecte legate de utilizarea metadator și a algoritmilor;

35. prin urmare, regretă că propunerile cuprinse în raportul „Politica în domeniul concurenței în era digitală” ⁽¹⁸⁾, prezentat în aprilie 2019, nu au fost dezbătute amănunțit în raportul anual. Consideră că următoarele propuneri sunt deosebit de relevante:

- ar trebui să fie interzise strategiile utilizate de platformele dominante pentru a reduce presiunea concurențială cu care se confruntă, în absența unor progrese foarte justificate în domeniul protecției consumatorilor;
- investigațiile Comisiei ar trebui să pună mai puțin accentul pe analiza definiției pieței și să se concentreze mai mult pe teoriile prejudiciului și pe identificarea strategiilor anticoncurențiale;
- trebuie analizat de la caz la caz accesul la datele de care dispune întreprinderea considerată în poziție dominantă (dar nu și concurenții acesteia) și perpetuarea accesului diferențiat la date;
- trebuie asigurate (i) portabilitatea datelor, adică posibilitatea ca utilizatorii să transfere altundeva datele care îi privesc și pe care o platformă le-a colectat, și (ii) interoperabilitatea datelor;
- platformelor care reprezintă o infrastructură de intermediere sistemică ar trebui să li se impună obligația de a dovedi că preferința automată nu determină excluderea pe termen lung pe piețele de produse, așa cum se menționează în plângerea a 23 de burse online de locuri de muncă cu sediul în Europa împotriva programului Google pentru locuri de muncă („Google for Jobs”);

36. solicită instituirea unui cadru legislativ european care să permită nivelului de guvernanță responsabil (local, regional, național sau european) și care a însărcinat platformele cu îndeplinirea unor misiuni de serviciu de interes general să poată accesa și controla algoritmi utilizați de platforme;

37. sprijină creșterea nivelului de control al achizițiilor de întreprinderi recent înființate (start-ups) de către platforme și/sau ecosisteme dominante sau de dimensiuni sistemice. De asemenea, recomandă ca pragurile de competență stabilite în regulamentul UE privind concentrările economice să fie modificate astfel încât achizițiile să fie evaluate nu doar pe baza cifrei de afaceri, ci și pe baza valorii de tranzacție, pentru a evalua mai bine potențialul concurențial al întreprinderilor recent înființate, care nu urmăresc – în general – un model de profit pe termen scurt;

⁽¹⁶⁾ Avizul CoR din 28 noiembrie 2013 „Orientările UE privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene” (COTER-V-043).

⁽¹⁷⁾ A se vedea decizia Comisiei Europene privind aeroportul din Angoulême, 23 iulie 2014: https://ec.europa.eu/commission/press-corner/detail/ro/MEMO_14_498

⁽¹⁸⁾ <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

Controlul concentrărilor economice

38. subliniază că este necesar ca analiza concurențială a Comisiei să țină seama mai mult de aspectul controlului statului și al subvențiilor acordate întreprinderilor care pot denatura concurența, în special în cazul întreprinderilor concurente din țări terțe;

39. invită, de asemenea, Comisia să ia în considerare adaptarea Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul (CE) privind concentrările economice] ⁽¹⁹⁾ și actualizarea orientărilor actuale în materie de concentrări economice. Concret, Comisia ar trebui să se asigure că angajamentele structurale de care are nevoie pentru a autoriza o fuziune nu au ca rezultat vânzarea de active strategice întreprinderilor concurente din afara Europei (cum se constată în jumătate din cazuri după 2010). În plus, orizontul de timp al analizei Comisiei este, în principiu, stabilit la doi, trei ani, ceea ce nu permite anticiparea unor schimbări majore legate de intrarea pe piață a unor actori inovatori, în special în sectorul digital. Ca atare, orientările privind concentrările orizontale ar putea fi modificate prin eliminarea trimiterii la termenul de doi ani (punctul 74) și prin precizarea că orizontul de timp al analizei „depinde de caracteristicile și de dinamica pieței, precum și de capacitățile specifice ale potențialilor nou-veniți”;

Dimensiunea globală a politicii în domeniul concurenței

40. consideră că, la încheierea de noi acorduri de liber schimb, atenția Comisiei trebuie să se concentreze nu doar pe introducerea unor capitole privind concurența, ci și pe monitorizarea punerii în aplicare a acordurilor deja semnate și pe anticiparea măsurilor de retorsiune, atunci când accesul întreprinderilor europene la piețele străine este restricționat. În acest scop, este necesar să se examineze posibilitatea de a înființa în cadrul Comisiei o funcție de „chief enforcer”;

41. în contextul deschiderii piețelor de achiziții publice la concurența internațională, solicită relansarea procedurii legislative pentru adoptarea instrumentului de reciprocitate pentru contractele de achiziții publice cu țările terțe, propus de Comisie în 2016. Într-adevăr, un astfel de instrument pare să fie indispensabil, deși Uniunea a confirmat, în contextul negocierilor pentru revizuirea Acordului OMC privind achizițiile publice desfășurate în cadrul OMC și al negocierilor bilaterale cu țări terțe, deschiderea procedurilor sale de achiziții publice pentru o sumă de aproximativ 352 de miliarde EUR, în timp ce unii semnatori ai acordului respectiv au limitat achizițiile publice în listele lor (178 de miliarde EUR în Statele Unite și 27 de miliarde EUR în Japonia);

42. invită toate statele membre să completeze Regulamentul privind examinarea investițiilor străine ⁽²⁰⁾ în Europa cu mecanisme de monitorizare la nivel național, mai ales pentru ca statele membre să-și poată acorda reciproc asistență în cazul în care o investiție străină directă dintr-un stat membru ar putea afecta securitatea sau ordinea publică a altor state membre;

43. își exprimă satisfacția că, în februarie 2019, Comisia Europeană a impus măsuri de salvagardare definitive ca răspuns la decizia SUA de a impune taxe vamale asupra produselor siderurgice. Importurile de produse siderurgice în UE au crescut semnificativ, amenințând astfel grav întreprinderile siderurgice din UE, care se află încă într-o situație fragilă din cauza capacității excedentare care continuă să existe pe piața mondială a oțelului și a unui număr fără precedent de practici comerciale neloiale la care recurg unii parteneri comerciali. În conformitate cu angajamentele asumate de UE în cadrul OMC, aceste măsuri mențin un flux continuu de importuri, care asigură o concurență efectivă pe piața europeană a oțelului și o gamă suficientă de opțiuni pentru numeroșii utilizatori europeni din industria siderurgică. Cu toate acestea, având în vedere deteriorarea în continuare a perspectivelor economice ale acestui sector, este necesar să se revizuiască rapid aceste măsuri de salvagardare, consolidându-le dacă este cazul.

Bruxelles, 5 decembrie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1.

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului.

ISSN 1977-1029 (ediție electronică)
ISSN 1830-3668 (ediție tipărită)



Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

RO